Biblioteca Jud. Hunedoara
SALA DE LECTURĂ

CAMPIONII PORUMBULUI
paginile 12—13

O NOUĂ FILĂ ÎN CRONICA RELAȚIILOR ROMÂNO-ZAIREZE
pagina 22

„Eu am o floare pentru fiecare om"
pagina 19

13
ANUL XXIX (1294)
27 MARTIE 1980
flacăra
Saptaminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Fotografiile familiei Mara

DINASTII MUNCITOREȘTI

Cei din familia Mara sînt oameni vestiți prin partea locului. Se știe despre ei pînă chiar și-n capitala județului. Ce se știe mai ales că sînt mulți și lucrează, aproape toți, la Întreprinderea mecanică Muscel unde se fabrică mașina de teren ARO despre care tot românul, și nu numai românul, a auzit. Or, se înțelege, o părticică din faima răspîndită în lume a acestei mașini se datorează și celor din familia Mara.

La început, familia a avut un singur nume : Dumitru Mara, copil care nu și-a cunoscut niciodată părinții, crescut la orfelinat, la Cluj, și trimis în lume, la 18 ani, cu o calificare de horticultor în buzunar tocmai la Cîmpulung Muscel, repartizat la fosta fabrică de hîrtie, pe locul actualei uzine, unde într-o vreme a funcționat și o secție a I.A.R.-ului din Brașov care producea elice de avion. Cînd s-a căsătorit cu Elisabeta, localnică din Voinești, de lîngă Cîmpulung, el avea 19, ea 16 ani. Un tablou din ziua căsătoriei îl arată pe Dumitru Mara, care știa că apăruse pe lume în comuna Strîmtu de pe lîngă Teiuș, purtînd o cămașă țărănească de Muscel, brodată chiar de mîinile îndeminatice ale Elisabetei. N-a căutat, Dumitru Mara, fată bogată, ci frumoasă, harnică și cinstită. Elisabeta mai avea trei frați care trăiau alături de mama lor din putinul venit adus de o livadă de nouă „prăjini". „Dacă era viața de-atunci, atunci, poate că era altă socoteală, zice Elisabeta Mara. Dar așa, a fost destul de

(Continuare în pag. 12)

DUMITRU ELIADE

Egali în drepturi, egali în datorie

Am convingerea că, un scriitor cu cît mai talentat, cu atît mai mare e răspunderea și obligația sa de a spune deschis și fără echivoc adevărul, de a se pronunța asupra celor mai importante probleme ale vieții.

Devotamentul față de patria noastră comună și față de partidul nostru, Partidul Comunist Român, precum și devotamentul față de naționalitatea din care facem parte, ne determină pe noi, scriitorii maghiari din România, să ne facem auzit glasul în aceste zile de sărbătoare, cînd atenția întregii țări, gîndurile noastre ale tuturora se îndreaptă spre bărbatul eroic și profund omenesc, al cărui nume a devenit simbol strălucit al libertății, independenței și frăției noastre.

Adevărul adevărat al lumii noastre, adevăr ce-l rostim cu mîndrie și noi, scriitorii maghiari din această țară, adevăr confirmat în fața întregii lumi de viața fundamentală reînnoită a naționalității maghiare conlocuitoare, sună astfel : Perioada cea mai strălucită din istoria patriei, deceniul și jumătate din urmă, care se leagă indisolubil de activitatea revoluționară teoretică și practică — o activitate de însemnătate internațională — a tovarășului Nicolae Ceaușescu, modifică firmația atît de dureros întemeiată pe cele vremuri ale lui Nicolae Filimon : că noi, care trăim aici împreună, românii și maghiarii, sîntem frați în suferință". Nu mai iarăși nu : mai bine de treizeci și cinci de ani, dar mai ales gloriosul deceniu și jumătate de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu ne e părinte iubitor și conducător înțelept, arată că sîntem frați nu în suferințe, ci în fericire, în deplina egalitate în drepturi, devenită o realitate, în lumina credincioasă a patriei comune, mîndră țară liberă și independentă, ai cărei fii — frați la bine și la rău — își făuresc viitorul comunist. Inima noastră, a tuturor, nutrește o nețărmurită dragoste și recunoștință față de tovarășul Nicolae

(Continuare în pag. 3)

HAJDU GYOZO

A venit primăvara...

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Nevoia de valori

DOBRIN

Fotografia alăturată îl înfățișează, în haine de stradă, pe Nicolae Dobrin, cel mai mare fotbalist român al acestui timp, dacă nu cumva al tuturor timpurilor. Cînd îndrăznim o astfel de afirmație, ne bazăm nu doar pe trecut, pe o carieră plină de foloase pentru fotbalul nostru, cît ne bazăm, mai ales, pe prezent. Pe meciul din miercurea care a fost cînd, evoluînd alături de cei mai aleși jucători ai ultimului deceniu, Dobrin a dat din nou dovada excepționalului său talent, ridicîndu-se cu o clasă, ba chiar cu două, peste toți ceilalți, chiar dacă unii dintre aceștia s-au arătat, la rîndul lor, remarcabili. Dinu, de pildă, pe care publicul l-a fluierat fără încetare și fără noimă, uitînd că el, fotbalist cu mari merite, avea dreptul la o opinie, de a nu se disputa meciul, oricît de nepotrivită ar fi putut părea ea unora Dumitru, un alt exemplu, care a jucat cît a jucat fără greșeală, Pescaru, care a trebuit să vină, la 37 de ani, ca să ne facă să regretăm că n-a avut parte, din cauza obtuzității antrenorilor, de nici o selecționare în națională.

Miercurea trecută, Dobrin s-a arătat demn de Pele, de Eusebio, de Beckenbauer, de oricare din foștii și actualii „monștri sacri" ai balonului rotund, demonstrînd încă o dată ceea ce, după părerea noastră, fusese demult demonstrat. Anume că locul lui e, imediat, în națională, acum, cît fotbalul românesc mai poate beneficia de tinerețea și de harul lui. Anul trecut, prin înlăturarea din lotul reprezentativ, hotărîre pripită și nesusținută de argumente, lui Dobrin i s-a făcut o mare și păgubitoare nedreptate.

Nu încape nici o îndoială că e în interesul fotbalului nostru ca această nedreptate să fie reparată.

OVIDIU IOANIȚOAIA

N.R. La ora închiderii ediției, aflăm că Dobrin s-ar putea să facă parte din lotul reprezentativ pentru întîlnirea cu Iugoslavia. De-acum, depinde numai de el să rămînă în echipa națională, pentru culorile căreia trebuie să dea, alături de întreaga formație, totul. Succes, mult succes, tricolorilor !

Puterea noastră stă în a da

Prima oară mi-a vorbit despre **babu** Suciu, din Sibiu, un fost bolnav, **Ion Gheorghe** : „Trebuia să mă transfer dintr-un cămin spital din județul Sibiu într-un cămin din județul Bacău. Dar cei din Bacău îmi cereau un consult și-un referat din partea specialiștilor din Sibiu ; iar cei din Sibiu îmi cereau un consult și-un referat din partea specialiștilor din Bacău. De fapt, își pasau responsabilitatea, pe care, e adevărat, o implica transferul unui om vîrstnic și bolnav. Timpul trecea și eu tot făceam cereri. Noroc de babu Suciu, care, cînd a aflat, într-o singură zi, a organizat consultul, a făcut și formele și m-a suit într-o salvare. Un om care n-a fugit de răspundere — asta spune multe !"

A doua oară mi-a vorbit despre **omul de inițiativă** Dumitru Suciu, un medic, doctorul **Iosif Lulay**, directorul Policlinicii pentru copii din Sibiu : „Mă bucură că ați observat că-i un fel de Maglavit la noi. Cu toate că și-n policlinica noastră nu-s decît tot oameni și se folosesc tot aceleași medicamente ca peste tot. De ce-și aduc

(Continuare în pag. 9)

NELU IONESCU

Brâncușiană (I)

Sînt sacre lucruri asupra cărora nu te apleci oricum și oricînd, spre a nu păcătui întru impietate și sacrilegiu. Un asemenea avertisment exercită asupră-mi **realitatea Brâncuși.** Sentimentul inhibitiv este cu atît mai pronunțat cu cît, de un șir de ani, se „brâncușizează" păgubitor, **Sfîntul din Montparnasse** fiind înconjurat de preamultul frazeologic, exaltarea și exultarea însoțind adesea luminoasa lui moștenire. O inconștientă și liber asumată frenezie brâncușofilă stăpînește, observ, un mare număr de concetățeni de ai mei, din cele mai variate profesiuni, gusturi, ierarhii publice, simțindu-se chemați să arboreze simbolurile brâncușiene întru zgomot și împăunare, ei neștiind, bieții, că fac operă becisnică, de golire de sensuri, că iau numele marelui artist în deșert. Coloana infinită e imprimată, vai, ca ornament pe clădiri, pe textile, pe ambalaj comercial, pe plachete de tipărituri pasagere, e turnată în miniaturi artizanale, în mic-nimicuri de folosință domestică ; „semnul sărutului" a fost omologat ca simbol de industrie, e imprimat pe prospectele unor firme românești de export ; „măiastra" moare

(Continuare în pag. 12)

POP SIMION

TRĂIASCĂ CEAUȘESCU, PARTIDUL ȘI POPORUL!
TRĂIASCĂ ROMÂNIA, TRĂIASCĂ TRICOLORUL!

Așa după cum am amintit în numărul trecut al revistei noastre, **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar**, organizat de **C.C. al U.T.C.** și revista **Flacăra**, a susținut la Galați, la Casa de cultură a sindicatelor, sîmbătă, 15 martie, un spectacol omagial dedicat împlinirii a 15 ani de cînd la cîrma destinelor poporului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. Această întîmplare literar-artistică a fost înregistrată și transmisă la posturile noastre de televiziune sîmbătă, 22 martie, cu începere de la ora 16,40. Pe parcursul a 115 minute, 14 dintre cei mai reprezentativi membri ai cenaclului care au putut fi prezenți la Galați în ziua respectivă — Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Eugen Cristea, Zoia Alecu, Maria Nagy, Gheorghe Gheorghiu, Arpad Domokos, Valeriu Sterian, Grottendorfer Volker, Victor Socaciu, Adrian Ivanițchi, Vasile Șeicaru și poetul Adrian Păunescu — au susținut un strălucit program, divers și atractiv din toate privințele, care, deși consacrat unei sărbători, n-a alunecat nici o clipă în festivism. A fost mai întîi un cuvînt al conducătorului cenaclului : **„Facem un spectacol închinat prin toate ale lui acestor zile și acestei zile, cînd se împlinesc 15 ani de cînd poporul român într-o zi inspirată a istoriei sale, Partidul Comunist Român, într-o zi inspirată a istoriei sale au așezat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea Partidului Comunist Român. Acești 15 ani de istorie sînt 15 ani care țin de toată istoria națională. CENACLUL FLACĂRA își exprimă de aici, de la Galați, în această zi de sărbătoare și de lucru, recunoștința întreagă pentru libertatea adevărată în care au venit în lumină cîntecele noastre și poeziile noastre, pentru faptul că în acești ani am putut să existăm și tot ce am avut mai bun am putut exprima. Este momentul să spunem, stimați prieteni tineri de la Galați și stimați prieteni din această țară, că toate cîte s-au făcut decurg din curajul cu care în acea zi inspirată și toate celelalte care au urmat, zile de trudă, de zbucium, și zile de mare inspirație istorică, s-a acționat pentru descoperirea reală a României. Noi sîntem ce sîntem pentru că am aflat în acești ani că puterea noastră stă în noi, că nimeni nu ne poate ajuta dacă noi înșine nu vom descoperi energiile noastre în toate domeniile de activitate. Că nimeni nu poate munci în locul nostru, că nu există patriotism în contumacie, că nu există muncă în contumacie, că nu există revoluție în contumacie. Că absența nu e suficientă pentru a da gravitate, că trebuie să fim prezenți, că trebuie să facem totul noi, cu toții, pentru țara noastră. Am aflat că da, Capitala României este în România, la București, că politica României, politica internă și externă a României se face în România. Sîntem mîndri în această zi, care pentru noi capătă o semnificație istorică, să spunem că simțim țara aici în țară. Nu sîntem o țară mare. Dar sîntem ce sîntem și avem dreptul, prin tot ceea ce fac cetățenii români, la un loc sub soare. Acest loc sub soare a fost confirmat într-adevăr prin politica înțeleaptă și curajoasă a P.C.R. și a bărbatului politic care, în aceste zile, este sărbătorit de o întreagă națiune și de toți prietenii, mulți și frumoși, ai acestei națiuni, la 15 ani de cînd conduce partidul, de cînd așază libertatea țării, independența țării, construcția țării ca țeluri fundamentale ale vieții sale și ale vieții noastre a tuturor. CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR nu poate construi acum o fabrică. CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR nu poate face nimic altceva decît ceea ce face. Nu putem să mergem să facem muncă de primăvară în agricultură noi, cei din CENACLU. Noi sîntem, noi încercăm să fim, noi vom putea fi dacă ne va ajuta șansa și ne vom ajuta noi înșine, niște artiști, niște oameni care au paradoxala situație că vorbele le sînt fapte, că vorbele lor sînt faptele lor. Noi, prin ceea ce vom face aici, vom omagia din adîncul sufletului pe cel prin care această epocă a căpătat semn distinct în acești cei mai frumoși, cei mai demni, nu liniștiți, ci zbuciumați, dar extraordinar de frumoși, în sensul lor adînc, ani din istoria României. Vedeți, stimați prieteni, multe din cuceririle omului și ale societății, intrînd în posesia omului și a societății, nu se mai simt cum au fost în primele zile, cînd erau cuceriri imediate, proaspete. Dar dacă prin ceea ce vom face vă vom aminti ce lucruri extraordinare s-au realizat, dacă vă vom aminti că în această țară acum 15 ani industria era doar un vis și locurile de muncă în industrie erau doar niște proiecte, dacă vă vom aminti că acum 15 ani în România nu se puteau cînta marile cîntece ale istoriei naționale — HORA UNIRII, DESTEAPTĂ-TE ROMÂNE, TREI CULORI —, dacă vă vom aminti că istoria noastră a fost recuperată și iluminată din nou, dacă vă vom aminti că astăzi cetățeanul român e liber, că astăzi societatea română e liberă, că democrația e una din pîrghiile vieții noastre, că prin democrație noi am ajuns unde sîntem, veți simți ca și noi că e nevoie ca arta să amintească din cînd în cînd oamenilor lucruri de mare preț, acel lucru nemaipomenit de frumos, acea stare extraordinară care este însemnătatea excepțională a vieții normale. Trăim o viață normală. Trăim în țara noastră în liniște. Și pentru acești 15 ani de liniște în care s-au petrecut lucruri de o însemnătate care după părerea noastră este comparabilă cu însemnătatea lucrurilor care s-au petrecut în 150 de ani de istorie, ne îngăduim ca în CENACLUL nostru, fără lingușire, fără vorbe mari, dar cu vorbe potrivite, să omagiem pe acest mare bărbat politic, pe patriotul revoluționar, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, în care se regăsește într-adevăr poporul român ca popor în lume, poporul român ca geniu creator, îndrăzneală și înțelepciune."**

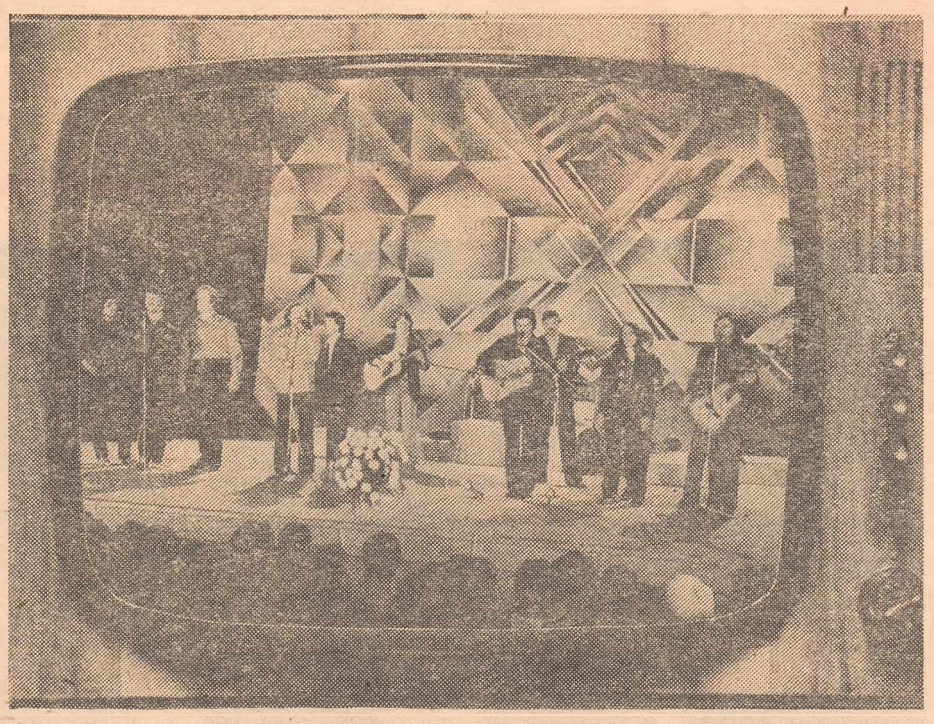

Cronica (374)

Impecabil structurată pe ideea omagierii tovarășului Nicolae Ceaușescu, întîmplarea literar-artistică prezentată la televiziune (scenariul și regia aparținînd poetului Adrian Păunescu) a demonstrat complexitatea repertoriului membrilor cenaclului care au reușit, rînd pe rînd, sau toți laolaltă, să reliefeze momente importante ale epocii noastre. Acesta fiind un semn al angajării artei cenaclului în slujba celor mai nobile idealuri ale omului de azi de la noi. Trei cîntece — **Dacii liberi** (Adrian Ivanițchi), **Cîntec de oameni** (Valeriu Sterian), **Dacă toate-acestea fi-vor învățate** (Vasile Șeicaru) — au punctat admirabil timpurile trecut, prezent și viitor ale istoriei noastre, ale cărei dimensiuni temporale au fost redobîndite datorită președintelui Nicolae Ceaușescu. Un foarte frumos cîntec al lui Victor Socaciu **(Roata)** ne-a amintit de vrednicii oameni ai acestui pămînt care, fără să aspire măcar să fie cunoscuți, își îndeplinesc datoria pe vocat de aceste cîntece a urmat Zoia Alecu **(Ouă de rouă)**, un exemplu elocvent de talent împlinit în condițiile actuale. Apoi, Adrian Păunescu a recitat cunoscutul său poem **Da, mai avem.** Trei interpreți, cetățeni ai acestei țări — unul român — Doru Stănculescu, altul maghiar — Arpad Domokos și altul german — Grottendorfer Volker — și-au exprimat dragostea pentru România, pentru unitatea ei națională în trei cîntece de mare rezonanță : **Cîntec între apele țării, Cîntec de țară, Un german cîntă Ardealul.** Pentru ca apoi Vasile Șeicaru să impresioneze cu al său **Colind al Dunării.** A fost o nouă secvență a spectacolului în care lupta neobosită a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru o patrie liberă și unită a fost reliefată cu strălucire.

Un semn al întregii noastre epoci — și e și un merit al cenaclului de a fi sesizat acest lucru și de a milita pentru el — este dorința de a crea un om cît mai complex, care să se poată împlini pe cît mai multe planuri. Maria Nagy **(Fericire de-mprumut)** și Doru Stănculescu **(Fără petale)** au cîntat răscolitor despre dragoste ca despre o dimensiune inerentă ființei umane.

De la probleme de interes mai restrîns aceste meleaguri așa cum au pomenit din moși-strămoși. Un alt cîntec al lui Victor Socaciu ne-a atras atenția cît de necesar continuă să rămînă spiritul revoluționar capabil să contribuie la mersul înainte al societății noastre, spirit revoluționar minunat reprezentat de activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Fericit au sunat două piese muzicale de mare popularitate — **Vînare de vînt** al lui Bob Dylan și **Pămîntul deocamdată** al lui Mircea Vintilă. După momentul de meditație pros-a trecut la o problemă care preocupă întreaga omenire : și anume, pacea lumii. Valeriu Sterian **(Antirăzboinică)** și Adrian Păunescu **(Manifest pentru sănătatea pămîntului)** s-au făcut ecoul neliniștilor care bîntuie planeta, omagiind în același timp politica de pace promovată de președintele Nicolae Ceaușescu.

Mircea Vintilă, cu al său **Făt-Frumos**, ne-a îndemnat să ne bucurăm că trăim o vreme în care mitologia națională este respectată, revigorată, inclusă în coordonatele noastre spirituale.

Iar Valeriu Sterian ne-a încîntat cu o cunoscută piesă a muzicii tinere — **Un bun** a lui Dan Andrei Aldea — o pledoarie pentru tandrețe și omenie, omenie despre care vorbim în acești ani, la noi ca despre o realitate.

Finalul întîmplării literar-artistice prezentate la televiziune, în regia de emisie a lui Alexandru Căpușneanu, a fost o apoteoză. Poetul Adrian Păunescu a încercat să sintetizeze în cîteva cuvinte ceea ce înseamnă cei 15 ani de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului și statului nostru : **„Cît înseamnă oare 15 ani în istorie? Înseamnă enorm de puțin. Dacă ne uităm la vițeii marilor noștri voievozi vedem că acești 15 ani de cîrmă sigură și dreaptă sînt puțini. Dar într-adevăr în acești 15 ani s-a făcut mai mult decît într-o istorie și poate mai mult decît într-o istorie. Un popor muncitor și viteaz se află la temeiul fiecărui gest al conducătorului său viteaz. Cu ce se poate mîndri o țară, cu ce se poate mîndri un om politic care conduce o țară? Cu ideile lui? Da. Dar nu numai cu atît. Noi pe oamenii politici îi judecăm după faptele lor. Oamenii politici sînt creatorii de realitate, creatorii de idei care devin realitate. Să recapitulăm, stimați prieteni tineri, acum, spre finalul spectacolului nostru omagiu pentru președintele nostru, cîteva din realitățile României de azi. Să spunem că e un adevăr, unul din marile adevăruri, tăria Partidului Comunist Român, limpezimea politicii sale să spunem că niciodată partidul nostru n-a fost mai unit ca azi, să spunem că marea șansă a țării noastre e dezvoltarea. Dezvoltarea — acesta e cuvîntul pe care nu trebuie să-l uităm pentru că el trebuie să îmbrace o realitate fierbinte. La aceasta ne-a adus politica partidului de azi, politica președintelui Nicolae Ceaușescu — dezvoltarea. Trenul dezvoltării, spunea dumnealui la Conferința Națională a partidului din 1972, trebuie prins. Altfel, spunea domnia-sa, condamnăm țara la o subdezvoltare din care nu se va mai putea ieși. Libertatea oamenilor este o realitate pe care o simțim. Noi înșine ne revendicăm din această libertate plină de responsabilitate. Încrederea în viața oamenilor. Știm, simțim că noi nu avem încă totul, și mereu simțim că privațiunile, necazurile ne fac într-adevăr mai puternici. Simțim că vom învinge dacă vom avea încredere în forțele noastre și dacă vom umple această realitate cu munca noastră. Pentru că munca este iarăși o mare realitate. Munca și dreptatea. Și construcția omului nou. Și viteji lui. Și dragostea de copii. Și dragostea de strămoși.**

Atîtea am avea încă să vă spunem stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu. Acum persoana a III-a la care v-am vorbit pînă în această clipă s-a transformat în persoana a II-a. Simțim nevoia să vă vorbim de-a dreptul pentru că este adresarea cea mai directă. Între dumneavoastră și noi nu e decît spațiul necesar pentru ca inimile noastre și inima dumneavoastră să poată bate în voie, libere. Atît. Iată de ce pentru cei 15 ani excepționali, într-adevăr cei mai viteji, mai demni și mai rodnici în zbuciumata istorie a României pentru acești 15 ani în care s-au făcut cîte s-au făcut în lungi perioade istorice și poate mai mult, vă mulțumim, tovarășe Nicolae Ceaușescu, cîntăm pentru partid pentru dumneavoastră, pentru Lumină, Luptă, Libertate și pentru speranță, cîntăm pentru unitatea națională și pentru toți compatrioții, indiferent de naționalitate și știm că sărbătorindu-vă pe dumneavoastră sărbătorim poporul nostru, partidul nostru, libertatea noastră și șansa noastră".

Ca în numeroase alte clipe ale spectacolului, atît interpreții de pe scenă cît și spectatorii și-au unit vocile într-un cor impresionant și au intonat pentru cîrmaciul destinului național o urare :

„La mulți ani cu sănătate
Să vă dea viața tot ce doriți
Zile senine și fericire
La mulți ani să trăiți."

pentru ca în final să cînte și să recite :

Trăiască România!
Trăiască-n sănătate cîrmaciul țării noastre
Conducător de țară! Conducător de oaste
El omului de mîine îi este temelia
Trăiască Libertatea! Trăiască România!
Trăiască Ceaușescu, Partidul și poporul!
Trăiască România, Trăiască Tricolorul!

GEORGE ARION

TRĂIM O EPOCĂ GLORIOASĂ

Patosul construcției

Profilul unei epoci cu adevărat mari poartă cel mai adesea amprenta unei prodigioase personalități investite de istoria însăși, să o direcționeze, să o edifice în fiecare element constructiv al ei. Și e o mare fericire pentru națiunea noastră ca în acești cincisprezece ani să-și fi aflat „izbînditorul", cum ar zice Nicolae Bălcescu, în conducătorul de partid și bărbatul de stat fără asemănare prin multitudinea virtuților sale, ales între aleșii acestui neam, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dintre aceste numeroase virtuți de om politic vizionar, de arhitect neobosit al edificiului țării sale ca și de înțelept întemeietor al unor relații echitabile cu lumea, patosul construcției, al creației și ctitoririi de civilizație s-a manifestat cu atita tenacitate și strălucire în toți acești cincisprezece ani încît nouă înșine nu ne vine să ne credem ochilor în fața a tot ce s-a putut realiza, din Capitala țării pînă în ultimul cătun către care și-a purtat nu o dată pașii în ceea ce numim vizite de lucru, cu o expresie care nu acoperă întru totul conținutul atît de bogat în implicații pentru propășirea economică-socială a localităților și viața oamenilor.

Într-un septembrie de aur al primilor ani de la venirea la cirma partidului și a țării a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Combinatul siderurgic gălățean aveam să fiu martorul punerii în funcțiune, cu mîinile sale și sub ochii săi, incandescentizați nu numai de dogoarea metalului, ci mai ales a bucuriei izbînzii, a unuia din marile laminoare. Pentru ca nu peste mulți ani, în cea mai veche cetate siderurgică din România, care tocmai își aniversa bicentenarul, să consemnez observația unui oțelar : „E un adevărat foc continuu, asemenea Reșiței noastre !" Cum într-o perioadă mai recentă în vechea Cetate de scaun a Tîrgoviștei devenită și cetatea oțelurilor speciale, puteam citi în cartea de aur a combinatului siderurgic de aici cuvintele de început ale însuși ctitorului său : „Fie ca Focul continuu din noua vatră siderurgică tîrgovișteană să contribuie din plin la progresul și prosperitatea poporului român și patriei socialiste".

Emblematică inscripție, sub semnul generos al căreia stă și gestul, de pe acum legendar, al turnării primei cupe de beton la edificiile unor colosi industriali care astăzi produc precum, ca să citățm și cea mai tînără cetate siderurgică, respectiv Călărași, sau combinatele de mașini grele de la Iași, Cluj-Napoca și Craiova.

Ctitor deopotrivă al unor mari edificii ale spiritului, ale inteligenței căutătoare de noi valori, mari instituții universitare sau științifice precum Institutul politehnic din București sau cel de Fizică de lîngă București, de la Măgurele, Universitatea din Brașov sau unele facultăți din Cluj-Napoca, Timișoara și alte centre de învățămînt superior au drept fondator pe același clarvăzător deschizător de drumuri în gîndire, cultură, tehnică. Festivalul național „Cîntarea României", cea mai largă mișcare de educație și creație românească din toate timpurile, în numele a milioane de oameni ai muncii care-și afirmă în acest cadru fertil personalitatea și potențele, consfințește începutul unei epoci în cultura noastră, la făurirea căreia iau parte masele însele.

Tocmai în această izbîndă a construcției și creației stă măreția epopeii acestor ani, a cronicii lor de fiecare zi.

NICULAE STOIAN ■

El biruie-n furtună

El biruie-n furtună căci casa lui i-e sfîntă,
Înaltă-i e credința asemeni unui zbor,
Și cumpănit în toate, mereu cutezător,
Spre tot ce e frumos și-nalt se-avîntă.

Putere-i dă acest viteaz popor
Cu strigături, cum se rostesc la nuntă,
Putere-i dă voința neînfrîntă
De-a împlini dorința spre bine-a tuturor.

Și iată : acest deceniu jumătate,
De cînd îndrumă țara spre zarea aurorii,
Ducînd-o din victorii în victorii
Strălumineză cerul spuzit cu nestemate
Ca steaua care-ndrumă către liman năerii
Ca hora razelor în miezul verii.

VIRGIL TEODORESCU ■

Ctitorie spirituală

Cu aproape cincisprezece ani în urmă, la puțin timp după ce tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit înalta sarcină de secretar general al Partidului Comunist Român, am participat la o consfătuire de lucru cu activul de partid al presei și publicațiilor culturale. Era pentru prima oară cînd am avut prilejul să-l văd îndeaproape, să-l ascult pe cel de care simțeam cu toții se lega o cotitură așteptată în istoria culturii românești. Din martie și pînă atunci trecuse puțin timp și totuși în cultura noastră un suflu înnoitor începuse să se facă simțit. Cînd se va scrie istoria amănunțită a zilelor care au urmat lui 22 martie 1965 se va vedea ce pași uriași s-au făcut chiar din primele momente în afirmarea unei noi înțelegeri a fenomenului spiritual, în abolirea unor teze dogmatice, constrîngătoare, lipsite de adevăr, fără o acoperire în realitatea estetică, contrazise de configurația culturii universale. Îmi amintesc deci cum încă de la acea primă întîlnire cu cei ce lucrau pe tărîmul presei, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a manifestat dezacordul cu un articol apărut cu puțin timp înainte în paginile unei publicații culturale. Problema pusă în discuție este cît se poate de importantă și autorul articolului susținea o teză care ani de zile a produs multe neajunsuri culturii noastre, aceea a unei obiective degradări a întregii culturi apusene în perioada contemporană. Tovarășul Nicolae Ceaușescu în concluziile ședinței s-a referit la acel articol arătînd cît de greșite și ce consecințe negative poate avea pentru dezvoltarea culturii române o asemenea idee. Într-un spirit principial, analizînd cu finețe curentele contradictorii pozitive și negative manifestate în arta contemporană, noul conducător al Partidului a arătat ce datorii avem pe acest tărîm.

Respingînd tot ceea ce este antiuman, tot ceea ce exprimă curente de gîndire străine umanismului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat în același timp că avem datoria să punem în valoare, să aducem la cunoștința publicului nostru cele mai valoroase opere ale culturii universale, ceea ce se produce mai ales, mai viguros, mai nobil în toate țările lumii, tot ceea ce îmbogățește patrimoniul spiritual al omenirii, tot ceea ce contribuie la înfrumusețarea spirituală a omului. În demonstrația pe cît de riguroasă în combaterea unei teze ce ne rupsese multă vreme de arta și literatura contemporană, în afirmarea de pe pozițiile unei înțelegeri marxiste a necesității de a cunoaște ceea ce alții creează, am simțit atunci că asistăm la o cotitură pe care toți o credeam necesară, vitală chiar, pentru spiritualitatea românească.

Numărul și calitatea operelor traduse de atunci, ceea ce am reușit să cunoaștem din marele tezaur al omenirii din 1965 și pînă acum au confirmat justețea unei poziții clare, net afirmată, transpusă în practică imediat, consecvent. În puține cuvinte secretarul general al Partidului Comunist Român, care în aceeași ședință dăduse unor confrați excesiv de vorbăreți un exemplu de conciziune și de abordare directă a problemelor vitale ale culturii noastre din acel moment, alesese pe acelea a căror îndreptare nu mai putea să întîrzie. Ceea ce a urmat cu rezultate atît de fericite l-a confirmat pe deplin.

★

Cînd s-au împlinit 90 de ani de la războiul de independență națională, în sălile Muzeului de artă al Republicii s-a deschis o expoziție de artă plastică reprezentînd lucrări vechi și noi dedicate acestui eveniment. Expoziția a fost inaugurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu. După ceremonia oficială și după vizitarea expoziției comemorative, șeful statului nostru nu s-a oprit doar la programul protocolar și a continuat vizita în sălile muzeului. Ajuns la galeria contemporană, privirile i s-au oprit asupra pînzelor lui Dumitru Ghiață. Unul din membrii conducerii de atunci a Uniunii artiștilor plastici a spus că pictorul se află aici. Cu sfiala și modestia care nu l-au părăsit niciodată, Dumitru Ghiață se afla mai departe de primele rînduri. Imediat ce a auzit că marele pictor este acolo, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a manifestat dorința să-l cunoască. Și cînd Dumitru Ghiață s-a apropiat, secretarul general al Partidului Comunist Român i-a venit în întîmpinare și prinzîndu-i cu căldură mîna i-a spus : „Sunteți un adevărat model pentru tînăra generație".

Un omagiu sincer spus din inimă artistului care cu emoție își vedea prețuită truda unei vieți pusă cu cinste numai în slujba frumosului românesc.

★

În 1972 Conferința națională a Uniunii scriitorilor. În aplauzele celor prezenți, tovarășul Nicolae Ceaușescu intră în sală, urcă la tribuna sălii mici a Palatului și merge spre locul rezervat înainte de a rosti cuvîntul său. Cînd să-și ocupe locul, la cîteva scaune îl vede pe președintele de onoare al uniunii noastre, Victor Eftimiu, pe care vîrsta și boala îl sileau să stea pe scaunul ce-l ocupase de la începutul ședinței. Și atunci, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întors, a mers către Victor Eftimiu și cu o mare căldură și cu un vădit respect i-a strîns mîinile ca într-o caldă îmbrățișare. Nu știu ce și-au spus atunci. Dar gestul celui ce conducea treburile țării de a se duce **el** către cel mai vîrstnic scriitor al țării ne-a emoționat pe toți și l-am aplaudat cu toată căldura. Nu știu iarăși de cînd nu se mai întîlniseră și nu-și mai vorbiseră. În mod sigur își vorbiseră în anii în care tînărul comunist Nicolae Ceaușescu și vîrstnicul scriitor democrat Victor Eftimiu au stat împreună în lagărul de la Tîrgu Jiu, în anii cînd fapta și cuvîntul lor răsunaseră răspicat împotriva fascismului.

VALERIU RĂPEANU ■

Egali în drepturi, egali în datorie

(Urmare din pag. 1)

Ceaușescu, în a cărui persoană noi, oamenii muncii de naționalitate maghiară, cinstim și iubim, împreună cu întregul popor, pe ctitorul României moderne și chezășia viitorului nostru de aur.

Inima noastră este cuprinsă de recunoștință, deoarece niciodată în istoria noastră democrația nu a atins atît de mare profunzime și niciodată în istoria noastră elanul creator revoluționar nu a ajuns la atît de înalte culmi, ca în acești ultimi 15 ani. Toate acestea sînt așa, mulțumită activității partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Noul stil de conducere a societății socialiste, introdus de tovarășul secretar general, stilul profund democratic, bazat pe principiul conducerii colective, pătrunde în aceste zile întreaga noastră viață socială.

Fiecare dintre noi are în față un exemplu viu și strălucit, exemplul personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu. Nespus de mulți fii ai patriei socialiste se pot mîndri că în munca lor au primit indicații cît se poate de prețioase de la cel mai iubit fiu al poporului. Așa mă mîndresc și eu cu faptul că, întors dintr-o călătorie de studii în străinătate, am avut deosebita cinste de a prezenta un raport verbal tovarășului Nicolae Ceaușescu, și de a primi din partea sa prețioase indicații privind munca mea de toate zilele.

Am avut cinstea deosebită de a putea fi în repetate rînduri în preajma tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a fi martorul atenției deosebite pe care secretarul general al partidului a acordat-o și la noi, în județul Mureș, oamenilor muncii, români, maghiari și germani, dîndu-le indicații prețioase la desfășurarea activității lor cotidiene. Nu găsesc cuvinte potrivite, cuvinte îndeajuns de grăitoare și înflăcărate pentru a exprima sentimentele ce m-au cuprins cu prilejul întîlnirilor personale cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Amintesc doar un singur moment de neuitat : mi s-au întipărit pentru vecie în memorie cuvintele măreție ale tovarășului secretar general, rostite la o plenară a Consiliului oamenilor muncii de naționalitate maghiară : „Să creăm toate condițiile, ca oamenii muncii de altă naționalitate să se simtă cu adevărat la ei acasă". Răspunsul nostru, al scriitorilor maghiari din România, formulat în numele naționalității noastre, nu poate fi decît profunda recunoștință. Cred că cel mai important lucru ce-l poate afirma un scriitor maghiar din țara noastră, în această primăvară, la un deceniu și jumătate după ce tovarășul Nicolae Ceaușescu a ajuns în fruntea partidului și statului nostru este acesta : noi, maghiarii din România, sîntem acasă în această țară. Afirmație ce cuprinde și convingerea noastră, cristalizată și mai mult în conștiințele noastre, văzînd în fața noastră exemplul strălucitor al tovarășului Nicolae Ceaușescu : a sluji singurul partid revoluționar care ne-a crescut și care a dat un sens și un scop întregii noastre existențe. A sluji singura și scumpa noastră patrie, pe care n-am putea-o schimba niciodată cu vreo altă țară, patrie care asigură libertate, independență, egalitate în drepturi și o viață demnă, omenească, tuturor fiilor ei — indiferent în ce limbă i se adresează — este pentru noi o chestiune de onoare, de conștiință și de omenie. Sîntem copiii unei singure mame, Republica Socialistă România, și ținem la Ea cu nespusă dragoste și afecțiune, cu nestrămutată credință și cu fermitate, gata de orice jertfă. Limba noastră diferită nu ne separă, ci ne unifică, pentru că în verbul ei apare întruchipat același ideal de prietenie și frăție. E lucrul cel mai firesc din lume, și fiind cel mai firesc este și cel mai frumos. Fiind copiii aceleiași mame, ne leagă același destin — la bine și în orice încercare — și ne stimăm și ne iubim reciproc din toată inima, în orice împrejurare, ca frați buni ce sîntem.

Ca omul să se-apropie de om

Oricine vrea să spună că-i prieten
cu cel ce-i dă încrederii îndemn
ca-n neîncredere să nu se-ncreadă

CA OMUL SĂ SE-APROPIE DE OM

Oricine vrea să-i zică frate
aceluia ce-n timpuri îți dă sfat,
ca bănuiala tu s-o bănuiești

CA OMUL SĂ SE-APROPIE DE OM

Oricine vrea să fie înfrățit
cu cel ce spre dreptate năzuind,
nedreptățește numai nedreptatea

CA OMUL SĂ SE-APROPIE DE OM

Oricine vrea adînc să-l prețuiască
pe cel ce știe-n faptă zi de zi,
ca numai înjosirea s-o-njosească.

CA OMUL SĂ SE-APROPIE DE OM

Oricine vrea mereu să-l înțeleagă
pe cel, ce stimulat de ideal,
deschis-a drum de libertate libertății

CA OMUL SĂ SE-APROPIE DE OM

Oricine e alături de acela
ce-nsuflețit de visul păcii-n lume
războiului război îi poartă

CA OMUL SĂ SE-APROPIE DE OM

FRANZ STORCH ■

Superba demnitate umană

Încerc să desprind azi, cu o infinită emoție, din trăsăturile de excepție care au impus în fața poporului român și în fața lumii personalitatea președintelui nostru — dimensiunea umană.

Dacă m-a impresionat ceva, și într-un mod care a marcat hotărîtor înțelegerea mea, nu mă sfiesc să o numesc nouă, despre socialism, dacă, spun, m-a impresionat ceva și într-un mod absolut decisiv pentru întreaga mea concepție despre socialism, la venirea în fruntea partidului și a statului nostru a președintelui Ceaușescu, atunci aceasta a fost marea lui forță umană, marea lui căldură umană, marele lui respect față de om și de condiția umană, marea lui grijă pentru ca în viața politică și socială a României omul să fie apărat iar demnitatea umană și libertatea umană să devină o lege fundamentală.

Să ne amintim primele lui mari discursuri de conducător, tulburătoarele lui prime discursuri de conducător, în care ca un leit-motiv revenea, cum avea să revină mereu după aceea, necontenit pînă azi, obligația morală înaltă, esențială, a socialismului de a se distinge revoluționar de vechile societăți prin respectul omului, prin dragostea față de om, prin crearea acelor condiții care să ofere omului șansa de a se împlini și desăvîrși plenar.

Nu întîmplător, deci, în gîndirea social-politică a președintelui Ceaușescu un loc important îl ocupă definirea conceptului **Noul umanism**, concept care-i și aparține și care îmbogățește exemplar filozofia materialist-dialectică și oferă construcției socialiste un argument superior în definirea profilului ei actual.

Să nu uităm că președintele Ceaușescu a fost acela care a repus, cu o neistovită patimă a dragostei față de om, în drepturile ei inalienabile, în România, în socialism, condiția omului, eliberat de prejudecățile unui păgubitor, și la noi, primitivism politic care a dăunat atît revoluției în primii ei ani și care, de la venirea în fruntea partidului și a statului a lui Nicolae Ceaușescu, a fost definitiv înlăturat din gîndirea și practica social-politică a construcției noastre socialiste.

Acest Mare Om poartă în structura lui cea mai intimă, în ființa lui cea mai adîncă, într-un mod care mie mi se pare cu adevărat simbolic, acea superbă fibră de platină care a făcut ca românul să fie recunoscut în lume prin omenia lui devenită proverbiala omenie românească.

Este o mare fericire pentru un popor ca în fruntea lui să se afle un conducător care, înainte de toate și de orice, să fie cunoscut și recunoscut ca Om. Pe acest sol nobil, omenia, au înflorit toate virtuțile care au impus poporului român și lumii una din cele mai impresionante personalități ale scenei politice și sociale contemporane : Nicolae Ceaușescu, președintele României.

DINU SĂRARU ■

Însemnări despre volumul „ISTORIA PATRIEI ȘI A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN ÎN OPERA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU"

„AVEM UN TRECUT CU CARE NE PUTEM MÎNDRI"

Înțelepciunea coborîtă din milenii și îmbogățită prin experiența veacurilor a fost, neîntrerupt, izvorul capacității neamului nostru de a-și alege în frunte pe cei mai buni și mai de virtute fii ai săi. Istoria a dat țării omul de glorie la vreme de glorie. Momentele cardinale pentru existența și devenirea românilor s-au transfigurat în personalitatea unor mari conducători, participanți de prim rang la ascensiunea istoriei noastre în numele și pe temeiul aspirațiilor acestui pămînt.

Într-o asemenea continuitate, pe care istoria a validat-o și a gravat-o cu litere de aur în cartea vieții românești, se află numele celui mai vrednic fiu al patriei, comunist de omenie, făurar de istorie nouă și novatoare, Nicolae Ceaușescu, omul a cărui viață se contopește în totul și în toate cu evul contemporan al țării, cu viața poporului, cu viitorul patriei socialiste și comuniste.

Generația contemporană trăiește efectiv un puternic sentiment al istoriei. Este, fără îndoială, un raport direct între dimensiunile evenimentelor din prezentul României și dorința constructorilor societății noastre de a cunoaște pe înaintașii lor, de a-i cinsti, de a le urma exemplele, de a folosi experiența lor. Datorită ideilor călăuzitoare și îndrumărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, după Congresul al IX-lea al partidului, atît cercetările istorice, cît, mai ales, gîndirea istorică românească au cunoscut un puternic avînt creator. Patriot și revoluționar înflăcărat, iubitor al istoriei multimilenare a poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin cuvîntări rostite în fața a sute și sute de mii de oameni, a redescoperit, cu viziune largă, gloria și demnitatea trecutului de luptă al poporului român, deschizînd larg orizonturile științifice ale cercetării istorice în spiritul materialismului dialectic și istoric.

Este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi corectat grave erori ale trecutului, recunoscînd și subliniind continuitatea, pe o treaptă superioară, a socialismului, nu numai cu aspirațiile și luptele de eliberare socială din trecut, dar și cu tot ceea ce a creat mai bun poporul pe plan material și spiritual de-a lungul veacurilor. Scrierile secretarului general al partidului nostru se constituie într-o amplă operă de reevaluare critică a trecutului, de recuperare a adevăratelor valori, de reintegrare a lor în sistemul de valori ale socialismului. O asemenea abordare oferă nu numai temeiuri mai solide legitimității istorice a socialismului, ci, totodată, permite includerea sentimentului național între forțele motrice ale desăvîrșirii socialiste.

De curînd, Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. a unit într-un singur tot, ca un omagiu și o datorie de onoare, documentele partidului cu privire la istorie — extrase din Programul partidului și Hotărîrile partidului, din cuvîntările și scrierile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cuvîntul înainte, semnat de Ion Popescu-Puțuri, directorul Institutului de studii istorice și social-politice, pune în lumină cutezanța gîndirii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, spiritul creator în pătrunderea celor mai complexe probleme, plecînd de la legitățile generale, aplicate la realitățile României. Conceperea istoriei în spiritul profund creator conferă, de aceea, sensul cel mai deplin și mai rodnic direcționării științifice a prezentului și a viitorului, ținînd seama de antecedentele istorice, de tradiție ca forță menită a sluji contemporaneității. **„Nimic nu se poate construi ignorînd trecutul** — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu. **Esențial este să se ia ceea ce este bun și să se asigure o dezvoltare pe baze noi, în raport cu nivelul de cunoaștere la care a ajuns societatea într-un moment sau altul".**

În opera tovarășului Nicolae Ceaușescu ființa noastră istorică este una, locurile noastre aceleași, dintotdeauna, timpul nostru istoric este timpul vieții neclintite și al continuității ca formă activă de progres și manifestare în istorie. **„De milenii aici s-a născut poporul nostru și aici a trăit, a înfrînt multe greutăți dar și-a păstrat ființa, și-a dezvoltat-o pînă la nivelul de astăzi al națiunii noastre socialiste".**

Această constantă, încorporată în fundamentele partidului, atinge culmile supreme astăzi, cînd în fruntea lui se află militantul revoluționar, gînditorul de impresionantă adîncime și creație novatoare — tovarășul Nicolae Ceaușescu — personalitate proeminentă a timpurilor noastre. Secretarul general al partidului ne-a dat o operă care întruchipează cea mai profundă, mai reprezentativă considerare și semnificare — în lumina materialismului dialectic și istoric — a valențelor unității și conștiinței unității, în multiplele sale exprimări: unitatea de neam; unitatea civilizației materiale și spirituale a poporului român; unitatea forțelor înaintate, a maselor largi — în frunte cu clasa muncitoare — ca factorul polarizării și dinamicii poporului în apărarea ființei și libertății sale naționale, ca promotorul dezvoltării sociale, al idealurilor de dreptate socială a celor mulți, pînă la cutezantele împliniri socialiste de astăzi; unitatea și coeziunea moral-politică a tuturor fiilor patriei — fără deosebire de naționalitate — în jurul Partidului Comunist Român, baza de nezdruncinat a orînduirii socialiste, a mersului nostru treptat spre comunism. **Aceste laturi, momente și trăsături ale unității se află într-o legătură indisolubilă, alcătuiesc un tot indestructibil, presupunîndu-se firesc și fortificîndu-se unele pe altele în devenirea vremurilor. Avem, prin toate acestea, sinteza distinctivă a modului de a fi al poporului român, care ne pune în adevărata lumină, dîndu-ne largi temeiuri ale continuității istorice vajnice, semnificînd astăzi ascensiunea noastră pe făgașul socialist și comunist.**

Cu pătrunzătoarea sa viziune asupra resorturilor acestei istorii, cu atașamentul său nețărmurit pentru cauza revoluționară a poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu simbolizează, astfel, forța titanică a cugetului și conștiinței unității, manifestate la altitudinile timpului nou, socialist, al patriei. Este conștiința cunoașterii de sine ca popor pentru a ne propulsa lucid în viitor, a existenței unor viguroase antecedente și permanențe — cum este cea a unității — în care ne recunoaștem și de la care se revendică împunătoarele făuriri de azi, ca și proiecția lucrării noastre de mîine.

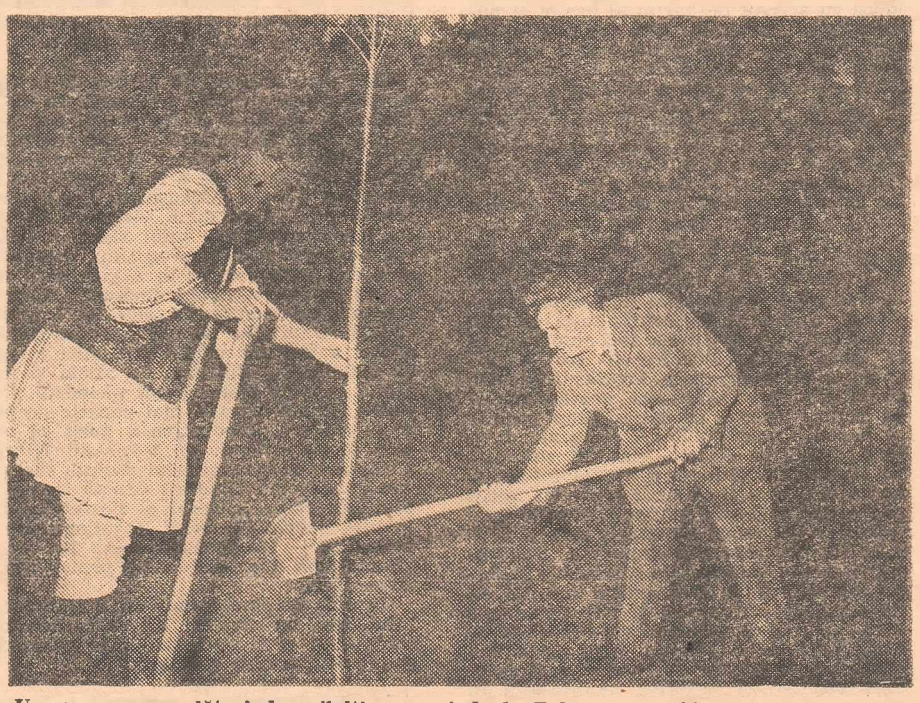

Un gorun care, alături de ceilalți goruni de la Țebea, va vorbi generațiilor viitoare despre cecea ce am fost și sîntem

Ca într-o oglindă se înfățișează în opera secretarului general al partidului nostru evoluția unitară a poporului român de la geto-daci și pe parcursul întregii sale dezvoltări ulterioare. Tocmai pe temelia unității de civilizație, a unității etnice și lingvistice a geto-dacilor s-a clădit, în urmă cu 2050 de ani, statul dac centralizat și independent de sub conducerea lui Burebista, — **unul din marile edificii statale ale lumii antice** —, ceea ce a asigurat cadrul politic unitar al dezvoltării tuturor geto-dacilor. Cucerirea romană, care — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — **„ca orice cucerire, a avut și urmări tragice pentru poporul dac", nu a însemnat sfîrșitul acestei unități, dispariția poporului dac, nici chiar pe teritoriul ocupat.** După cum se știe, acest teritoriu reprezenta doar **o treime** din vechea Dacie.

Odată cu evacuarea provinciei de la nord de Dunăre de către administrația imperială, retrasă în Dacia aureliană de la sudul fluviului, dacii pînă atunci cotropiți, împreună cu numeroși daci care rămăseseră liberi, și-au reunit forțele, făcînd față singuri vitregiilor pe care furtunile timpului le-au interpus în cale. Așa cum relevă tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„De la formarea de către Burebista, în secolul I înaintea erei noastre, a statului dac centralizat, de la epoca înfloritoarei societăți dacice a lui Decebal, și apoi de-a lungul a două milenii de existență, pînă în ziua de azi, poporul nostru a trebuit să ducă lupte grele"** pentru a-și apăra ființa proprie, entitatea națională.

Unitatea și continuitatea neabătută a poporului nostru își afirmă funcția activă, rolul istoric progresist, căci ele înseamnă, dintr-un început, triumf de viață și făptuiri, dobîndite, mai întîi, în încleștarea cu valurile populațiilor migratoare. Un triumf care s-a fundat pe tărie și setea de libertate a unui popor de aceeași origine, de aceeași limbă și spiritualitate, de aceleași năzuințe. **„În ciuda migrațiilor desfășurate pe o epocă destul de îndelungată** — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — **poporul român și-a păstrat ființa, specificul, afirmîndu-se prin forța și superioritatea felului său de viață și de gîndire".**

Cu o deosebită forță este reflectată în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu ideea privind **admirabila capacitate a poporului nostru de a se opune ferm și eficace năvălitorilor prădalnici și cotropitorilor, de a depăși momentele de vitregie și de cumpănă pe care istoria le-a iscat în aceasta parte a Europei.** Vicisitudinile, suferințele — remarca tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu au îngenuncheat poporul român, dimpotrivă, l-au oțelit, i-au călit voința și dîrzenia, i-au sporit dragostea de țară, i-au întărit hotărîrea de a nu ceda în fața nici unei greutăți, de a nu pregeta în fața nici unei jertfe pentru apărarea ființei. Stau mărturie rezistența opusă de neînfricații Dromichaites, Burebista și Decebal în fața cotropitorilor, de viteji voievozi, precum Gelu, Glad, Menumorut, Litovoi în fața expansiunii unor puternice forțe ale timpului, marile bătălii purtate de vestiți domnitori, Basarab I, Bogdan I, Mircea cel Bătrîn, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Ion Vodă cel Viteaz, Mihai Viteazul, în timpul cărora țările românești s-au apărat pe sine, constituind, în același timp, pavăza înaintată a continentului în fața puhoiului otoman și salvgardînd astfel atît propria independență, cît și cuceririle civilizației europene, grav primejduite.

În acest cadru — se subliniază în **Cuvînt înainte** — își reliefează distincția uriașul ciștig științific, cu multiple resorturi lămuritoare, pe care îl reprezintă pentru istoriografia noastră ideea subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia țările românești nu au putut fi supuse prin forță, că ele și-au păstrat autonomia statală. Tratatele de alianțe politice, legăturile economice și culturale cu statele vecine sau mai îndepărtate, cu imperiile otoman, habsburgic și țarist **au reconfirmat, de-a lungul vremurilor, puterea suverană a domnitorilor noștri, dreptul țărilor românești de a se cîrmui după propriile legi și întocmiri.** O expresie deosebit de elocventă a acestei realități o constituie și vechile tratate, Capitulațiile, încheiate cu Poarta, în al căror conținut glăsuiește tăria de acțiune a poporului român, luciditatea sa politică, evaluarea înțeleaptă a situației internaționale. **„Spre deosebire de celelalte popoare din bazinul dunărean, care fuseseră integrate Imperiului otoman sau Imperiului habsburgic,** — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu —, **poporul român a reușit să-și păstreze autonomia statală. Ca urmare a hotărîrii cu care și-a apărat patria, poporul nostru a reușit să încheie cu Imperiul otoman, încă din vremea lui Mircea cel Bătrîn, tratate care prevedeau obligația Porții de a respecta organizarea țării și a nu se amesteca în treburile sale interne, și chiar angajamentul de a apăra țara împotriva atacurilor străine".** Este un înalt model de analiză pentru istorici relevarea de către secretarul general al partidului a semnificației vechilor tratate, a statutului de autonomie al țărilor românești. Acest statut — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — **„a asigurat condiții pentru un progres mai intens al forțelor de producție, pentru apariția noilor relații capitaliste, precum și pentru întărirea conștiinței unității naționale și desfășurarea luptei în vederea făuririi statului unitar deplin suveran".**

În concepția secretarului general al partidului, marile mișcări pentru eliberarea socială și națională din veacul al XIX-lea — revoluțiile de la 1821 și 1848, Unirea Principatelor, cucerirea independenței de stat depline — reprezintă tot atîtea coloane puternice de susținere a edificiului național al poporului român. Ele au marcat intrarea țării pe făgașul dezvoltării moderne, precum și apariția pe scena istoriei, odată cu burghezia, a clasei muncitoare, forța cea mai avansată, mai revoluționară a societății românești, portdrapelul marilor idealuri ale celor ce muncesc, al luptei pentru eliberare socială și națională, pentru afirmarea națiunii române, pentru înfăptuirea societății lipsite de exploatare.

Îmbinînd viziunea materialist-dialectică și istorică asupra marilor evenimente ale trecutului nostru, gîndirea critică, revoluționară, spiritul creator, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat adevărul de necontestat că **„Întreaga istorie a țării demonstrează că poporul muncitor, forțele sale revoluționare, progresiste și patriotice au înfăptuit toate marile transformări revoluționare, au asigurat mersul înainte al societății noastre. Toate momentele importante din viața patriei noastre sînt legate de lupta maselor, a întregului popor — motorul progresului social, adevăratul făuritor al istoriei României".**

Încă de la apariție, mișcarea muncitorească a fost prezentă în momentele hotărîtoare ale istoriei naționale. Partidul clasei muncitoare a înscris ca unul din țelurile majore ale programului său revoluționar înfăptuirea unității noastre național-statale. **El a imprimat luptei proletariatului român un pronunțat caracter patriotic, ceea ce a contribuit la crearea climatului politic și spiritual propice unirii eforturilor maselor muncitoare, ale tuturor forțelor avansate pentru promovarea intereselor sociale și naționale ale poporului român. Tocmai de aceea, muncitorimea va fi în primele rînduri ale luptătorilor pentru făurirea statului național român unitar, în memorabilul an 1918.**

Pentru știința noastră istorică, reprezintă un model strălucit concluziile desprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în ceea ce privește judecata critică și pătrunderea adevăratelor dimensiuni ale istoriei mișcării muncitorești, revoluționare și democratice, a Partidului Comunist Român, ale istoriei patriei. N-au fost omise umbrele, eșecurile, limitele, dar, în același timp, au fost înălțate la altitudinea lor reală trăsăturile caracteristice, momentele de culme, implinirile care au dat substanță și temeinicie istoriei naționale, începînd cu vechimea poporului român, continuînd cu luptele înaintașilor pentru libertate, independență și unitate națională, cu bătăliile de clasă conduse de partidul comuniștilor pentru înfăptuirea revoluției și construcției socialiste și culminînd cu opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Luînd în mîinile sale întreaga putere politică, devenind, ca urmare a instaurării și generalizării proprietății socialiste în întreaga economie, stăpînul tuturor bogățiilor țării, poporul muncitor a dobîndit efectiv posibilitatea de a conduce de sine stătător țara, de a-și hotărî singur soarta.

Afirmată prin grele jertfe și sacrificii, independența națională, de care se bucură astăzi poporul român, este privită ca bunul cel mai de preț, premisă fundamentală a progresului multilateral, iar apărarea și consolidarea ei ca suprema îndatorire. Făurindu-și o patrie tot mai bogată, înfloritoare pe toate planurile valorilor materiale și spirituale, poporul român oferă argumente sigure despre ceea ce poate realiza o națiune care se bucură de condiții de dezvoltare liberă, independentă și creatoare.

Secretarul general al partidului **a dat conceptelor de apărare a patriei, independenței și suveranității naționale o fundamentare teoretică profund științifică, a evidențiat strînsa unitate dintre socialism și patriotism, dintre dezvoltare și libertate,** ca cerință obiectivă și universal valabilă: **„A avea o preocupare pentru asigurarea unei vieți demne, independente, a unui popor nu poate fi numai specific românesc; este o preocupare a tuturor acelora care doresc, într-adevăr, să servească interesele poporului și interesele progresului umanității".**

Aplicînd adevărurile universal-valabile la condițiile social-istorice concrete din România, pornind de la cerințele mersului nostru înainte, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o contribuție inestimabilă la fundamentarea și elaborarea a noi teze și concepte cu privire la numeroase probleme de bază ale conducerii țării, ale făuririi societății socialiste multilatera dezvoltate și înaintării spre comunism care și-au găsit concretizarea în vasta operă teoretică și în marea Cartă a națiunii noastre — Programul Partidului Comunist Român. Vasta activitate pe care secretarul general al partidului o desfășoară pe tărîmul gîndirii social-politice, al generalizării teoretice a practicii revoluționare — ni-l înfățișează ca un erudit om de știință, recunoscut nu numai în țară, ci și pe plan mondial — care a îmbogățit cu noi idei, teze și concluzii tezaurul socialismului științific, patrimoniul cunoașterii și creației istorice a epocii noastre. Lucrările teoretice ale tovarășului Nicolae Ceaușescu au un rol uriaș în înarmarea partidului, a tuturor constructorilor socialismului din România cu orientări principiale, clare, în elucidarea numeroaselor probleme și fenomene noi care apar în procesul transformării revoluționare a societății, deschid largi perspective și însuflețesc întreaga națiune la făurirea conștientă a propriului destin, a viitorului ei fericit.

Sînt, toate acestea, idei fundamentale în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu pregnant relevate în volum, idei fundamentale pentru destinul țării. **Sînt marii pivoți ai celui mai îndrăzneț edificiu clădit pe pămîntul României — socialismu —, sînt marile clarificări și legitimări istorice ale drumului nostru de viabilitate și eficiență prin vremuri.**

VIRGIL SMĂRCEA

PÎINEA ȚĂRII, O CAUZĂ A TUTUROR!

„...stă în puterea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii de la sate de a ridica agricultura noastră la nivelul unei agriculturi moderne, care să satisfacă pe deplin cerințele aprovizionării populației și nevoile de materii prime ale întregii economii, să sporească și mai mult contribuția agriculturii la dezvoltarea generală a societății noastre socialiste".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., din februarie 1980)

La Poiana Mare, un hectar poate aduce chiar și 400 000 lei venituri

Cea mai mare așezare rurală a țării se află în cîmpia doljeană, cam la douăzeci de kilometri depărtare de Calafat, și se cheamă cum nu se poate mai nimerit : Poiana Mare. Comună renumită nu doar pentru că numără azi peste 15 500 suflete de olteni, că pămîntul rodește aici peste un vagon de porumb boabe sau că dă uneori și 80 000 kg sfeclă-de-zahăr la hectar (așa cum s-au petrecut lucrurile cu cîtva timp în urmă) ci și pentru faptul la fel de impresionant că locuitorii ei — oameni deosebit de harnici și întreprinzători — dețin cea mai bogată experiență din țară în domeniul cultivării tomatelor timpurii în gospodăriile proprii pe suprafețele atribuite ca loturi personale.

Iar întrebarea vine, firește, ca de la sine : cum de au izbutit ? Cum de este posibilă o astfel de performanță economică, cu caracter de masă ? Discuția reporterului cu țăranul cooperator Ion Picu, unul dintre marii cultivatori de tomate din Poiana Mare, decurge în jurul unor asemenea coordonate. Anul trecut, cultivînd cu roșii timpurii suprafața de 10 ari, a realizat o producție de 10 500 kg pe care a valorificat-o cu 50 000 lei. Omul practică legumicultura de mai bine de două decenii, însă deplinul succes i-a surîs mai ales în ultimii ani, cînd a trecut la legumicultura intensivă, în adăposturi protejate. Poate că tocmai de aceea, cînd vine vorba de solar, fața i se luminează de un zîmbet tainic, privirile-i stăruie îndelung asupra „hangarului" alb de lîngă casă, iar vocea dobîndește siguranța și inflexiunile ei firești :

— Apoi, solaru-i ăsta, pe care-l vedeți în curte. Adăpostește cam o sută de metri pătrați.

— E o treabă destul de migăloasă.

— Este, e drept, dar lucrez împreună cu nevastă-mea, Lena; copiii, cînd vin pe-acasă, ne mai ajută și ei. Greu nu e, numai sănătoși să fim. Că timp avem, și dimineața, de noapte, de pe la 3, 3 și jumătate, și seara, după ce venim de la ceape.

— Acolo, cum merge ?

— Acolo-i baza. Pe lotul personal și în solar lucrăm numai în timpul nostru liber. Anul trecut eu am făcut la ceape 300 de norme convenționale, nevastă-mea tot atîtea.

— Dar munciți, nu glumă !

— Altfel nu se poate. Cum credeți altcumva că ar fi putut obține cooperativele noastre titlul de Erou al Muncii Socialiste sau Ordinul Muncii clasa I ?! Le-au obținut numai prin munca vrednică, prin străduința tuturor mecanizatorilor și cooperatorilor, a inginerilor. Asta deja se știe.

— Să revenim la tomate. Dumneavoastră mai scoateți anul acesta un vagon ?

— Eu sper și la mai mult : la 10 500 kilograme de roșii și la vreo 1 500 kg de porumb de pe aceeași suprafață, așa cum am obținut și anul trecut, cînd printre roșii am însămînțat și 6 000 cuiburi de porumb din hibrizi semitardivi.

— Încă două întrebări. Una : cum valorificați dv. roșiile ?

— În cea mai mare parte, prin contract ferm cu C.L.F.-ul.

— Cu ce le transportați la centrul de colectare și pe piață ?

— Cu autoturismul proprietate personală.

Mă aflam la Poiana Mare în prag de primăvară, cînd zăpada abia mai stăruia pe ici, pe colo, ascunsă după garduri. Tractoarele zumzăiau cu înversunare și semănatul culturilor din epoca întîi era pe sfîrșite. În solariile de pe lîngă case, ancorate ca niște zepeline gata-gata să zboare, ca și pe ogoarele cooperativelor agricole, zorul era mare. Însoțit de mai vechea mea cunoștință, un tînăr inginer horticultor cu muncă de răspundere în agricultura județului, străbat cu emoție marea comună din cîmpia olteană. Admir arhitectura interesantă a nenumăratelor clădiri noi, arătoase, multe dintre ele adevărate vile cu etaj, cu garaj sub scară, dotate cu tot confortul, și mă feresc abil de circulația intensă a autoturismelor returnate acasă în fapt de seară. Cam 500 sînt acestea la număr... Iar gîndurile îmi revin insistent la solarul și la prospera gospodărie a țăranului cooperator Ion A. Picu, la Gheorghe Chițiburu, Ion Nețoiu, Gheorghe Stamin și la toți cei 3 100 poenari cu vocația grădinăritului în sînge, coautori ai marii performanțe de a obține 35—40 și chiar 50 000 lei venituri de pe cîte 10 ari solarii, de pe loturile lor personale cultivate cu tomate timpurii. Omul de lîngă mine, inginerul, îmi prinde ușor frămîntările.

— Și aș dori să mai reții un aspect esențial, amigos — mi-a sous în final horticultorul. Producțiile de tomate obținute deja aici — de 65 t la ha în 1978 și 43 t la ha în 1979 — dar mai ales cele estimate în 1980, de 100 t la ha, depășesc tot ce s-a realizat în materie, nu numai pe țară, ci și pe plan mondial. Doar Japonia a reușit să obțină în medie 51,89 t la ha ! Cît privește veniturile obținute, de 350 000 și chiar 400 000 lei pe hectar, de asemenea este o performanță unică.

Ceea ce, fără îndoială, inițiativa luată recent de biroul Comitetului județean Dolj al P.C.R., de a organiza la Poiana Mare un izbutit schimb de experiență pe această temă, este o treabă cît se poate de chibzuită și mai mult decît binevenită. Să obții anul acesta pe județ 360 000 tone de legume, din care o parte însemnată (100 000 t !) în solariile din curți, în grădinile și loturile personale, indiscutabil că nu-i o sarcină deloc ușoară.

MIHAI STĂNESCU ■

FIECARE GOSPODAR — UN CRESCĂTOR DE ANIMALE

„Eu, dacă n-aș face asta, m-aș simți sărac, chiar dacă mi-ar fi casa plină de bani"

Anul trecut, Petre Iliescu, țăran din Pietroșița, a adus la tîrgul comunal, un berbec de rasă țurcană, de 85 kilograme, cît un mînzat, mai multe oi de rasă țigaie, de 70 kilograme una ; de pe berbec a tuns 3 kilograme de lînă, iar de pe fiecare oaie, cîte 4—5 kilograme. Sătenii au făcut cerc în jurul lui și au început să se mire : „Spune, nea Petre, cum ai ajuns la o astfel de minune ?" Și nea Petre a spus :

— Am reținut pentru prăsilă cele mai bune mieluțe, de la cele mai bune oi, și le-am lăsat să sugă pînă în iunie. Apoi le-am ținut un an separate de turmă, le-am hrănit cu iarbă fragedă, mieluțele au crescut, astfel, încît, le-am tuns încă din prima lor vară. Cînd s-au făcut de un an le-am dat și la montă și 50 la sută dintre ele au rămas gestante. Astfel am obținut miei de la mioare de un an. Cu oile mari procedez cam tot așa, adică le îngrijesc bine. Pentru că eu le îngrijesc bine, ele, oile, îmi dau cam 20 la sută dintre cîte doi miei. Le separ pe cele cu miei și le dau concentrate, urluială. Dacă afară e frig, iarnă grea, țin mieii la adăpost cel puțin două săptămîni. De vite nu trebuie să-ți bați joc. Le dai, îți dau !

— Ce v-au dăt ? întreb eu acum.

— Mi-au dat producții mari, încît am putut vinde statului, la contract, următoarele : trei tăurași a cîte 400 kilograme unu, o vacă de 500 kilograme, doi porci, 10 mici, 6 oi mari, 100 kilograme lînă, 15 tone fîn și 5 tone de fructe !

— Ciți din familie lucrați ?

— Toți ! Familia mea e compusă din 9 persoane, din care 8 sînt încadrați la diferite întreprinderi și instituții din împrejurimi. Acasă însă toți devenim crescători de animale, cultivatori de pămînt : avem 4 hectare de teren, aici în zona noastră, necooperativizată, din județul Dîmbovița. De pe un pogon obțin 6 tone de trifoi; de pe 4 hectare de fîneață, din două coase, obțin cam 18—20 tone de fîn. Tot terenul, în schimb, îl fertilizez.

— Cum ?

— Numai cu îngrășăminte naturale, gunoi de grajd ; chimice nu dau ! Gunoiul de grajd e o bogăție. Știu mulți adevărul ăsta, dar mulți îl ignoră.

— Dumneavoastră unde sînteți încadrat?

— Sînt om al muncii la Cooperativa de consum din comuna Pietroșița, sînt chiar președinte. Dar îmi place să fiu om al muncii și acasă, laolaltă cu copiii mei. Eu, la 4 dimineața intru în grajd : dau de mîncare vitelor, le dau apă, le țesăl. După asta, intru în baie, fac duș. Confortul pe care îl aveți dv. la București, ni l-am făcut și noi aici. Uite casa mea are etaj, am grupuri sanitare, baie, încălzire centrală, numai că noi sîntem țărani. Și îmi place să rămîn țăran. După ce mă spăl de mirosul de grajd, plec la cooperativă: mă ocup de dezvoltarea rețelei comerciale, de aprovizionare, de multe. Seara intru din nou în grajd și iar fac baie !

— Dar mi se pare mie că munciți foarte mult !

— Ușor, nu-i, dar mie, nouă tuturor ne plac vitele. Eu dacă n-aș auzi cum suflă o vacă în curte, m-aș simți sărac, sărac, chiar dacă mi-ar fi casa plină cu bani !

— Cum vă petreceți dv. concediul ?

— În fiecare an noi luăm concediul între 15 august și 15 septembrie. Atunci începem cositul. Plecăm cu toții sus, la fîn, la Valea Calului, acolo avem opt pogoane de fîneață și livadă : mere, pere, pruni. Fac 30 tone fîn și 15 tone fructe !

— Și sînteți mulțumiți?

— Sîntem chiar fericiți !

— Cum cultivați dv. dragostea față de muncă la cei din jur ?

— Dacă merg acasă și nu găsesc unul dintre copii în grajd, de regulă pe cel care e de serviciu la grajd (facem cu rîndul), a doua zi nu mai vorbesc cu el. Și asta nu e puțin lucru. Eu am fost unul dintre cei mai săraci oameni din Pietroșița, mai ales cînd m-am întors de pe front, din Cehoslovacia. M-am căsătorit cu Maria, mama copiilor mei, și acum, prin muncă, avem de toate.

— Dar, tovarășe Iliescu, dumneata n-ai vrea să stai o săptămînă degeaba, la umbra unui stejar sau într-o stațiune ?

— Stau dacă mă legați de acel stejar. Acolo, sus, la munte, nu e tot stațiune ? Nu pot bre, tovarășe, să stau. Simt că-mi îngheață oasele. Unii din sat stau ; stau pe bancă, chiar în centrul comunei. Trec pe lîngă ei și mă întreb în sinea mea cum or putea să stea ?

— Dar te pomenești că dumneata învinuiești chiar și omul care stă pe o bancă ; chiar și pe un bătrîn, poate ?

— Să stea cine dorește, dar să nu stea o zi întreagă. Unii stau prea mult și nu sînt bătrîni. Uite, socrul meu, Dumitru Balosescu, are 80 de ani, dar el se suie pe claie, el îi face vîrful. Și o claie, așa cum o facem noi, are 8—10 metri ! Peste zi, tot el rămîne acasă cu toată treaba. El amenajează la vite.

— Cum adică amenajează ?

— Face curat, cară apă, are grijă, le supraveghează. Păi, dacă ai cinci vite în grajd, trebuie să cari 30 de găleți de apă pe zi ; o vită mare bea pînă la șase găleți, că fără apă nu mănîncă, iar dacă nu mănîncă nu dă nici lapte, nici carne.

— Cum vine asta ? E o glumă ?

— E o vorbă care exprimă un mare adevăr la noi ; înseamnă să nu-ți omori singur timpul, să nu-l risipești, că vei avea de toate. Alte popoare zic : timpul costă bani ! Asta înseamnă.

— Înseamnă foarte bine...

— Păi, da ; eu acasă nu fac ședințe. Vacii îi dau mîncare, apă, îi acord atenția de care are nevoie, adică îngrijire. Dacă stau în ședințe, ajung să ridic animalul de coadă și asta nu mai e treabă de om gospodar, așa cum o știe poporul ăsta al nostru. Nu de mult, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că prea multă muncă vie se ineacă în hîrtii. Așa e. Uite, eu am să vă spun o ghicitoare și dumneavoastră să-mi răspundeți; bine?

— Adică să-i înțeleg tîlcul.

— Întocmai.

— Atunci, ziceți-i !

— Avem doi cai : unul cu coadă și unul fără coadă. Care credeți că mănîncă mai mult ?

— Păi, cred că amîndoi la fel.

— Nu ; mai mult mănîncă ăla cu coadă, are cu ce să se apere. Cel fără coadă dă cu capul în celălalt ca să se apere de muște și în felul acesta apucă mai puțin.

— Și care e tîlcul ?

— Păi, gîndiți-vă la acei oameni care nu-i lasă pe alții să lucreze ; care stau numai prin ședințe și își acoperă inactivitatea cu hîrtii, dînd vina pe alții; de regulă pe cei care își văd de treabă. Dar vorba asta mai are și alte înțelesuri.

— De ce credeți că vă țin sătenii președinte de 12 ani ?

— Ca să fiu încărcat de griji.

— De ce griji ?

— Pentru că dacă un țăran nu are un kilogram de zahăr, președintele e de vină; dacă nu găsește petrol, tot președintele e de vină. La noi sînt probleme cu aprovizionarea : sîntem așezați între două orașe, Sinaia și Fieni, și omul tot ce vede în magazinele din Sinaia, ar dori să găsească și la noi. Bine ar fi să se găsească dar, măsline, de pildă, nu poți avea tot timpul în galantar ; și nici portocale sau alte mărfuri rare. Și atunci sîntem obligați să aducem tot ce nu se găsește. Și de cele mai multe ori aducem, facem comerț ca la nivelul orașului.

— Care e proba acestei afirmații ?

— Proba o constituie vînzările pe cap de locuitor : 19 000 lei pe an, față de 2 500 lei cît realizează alte comune.

— De unde această putere de cumpărare ?

— Desfacem mărfuri nu numai la locuitorii din comună ci și la cei care trec pe la noi. Simbăta și duminica, cînd avem tîrg săptămînal, desfacem mărfuri cît în toată săptămîna. Gospodarii din împrejurimi vin și vînd la tîrg produsele lor, animale, păsări, alte produse, și cumpără de la noi. Astfel se realizează și schimbul ăsta dintre oraș și sat: vin cu o sută-două de ouă și cumpără pantofi, haine, mobilă și alte alea.

— Copiii dv. n-au plecat în altă localitate sau la oraș ?

— De ce să plece dacă au și aici atîta treabă de făcut, la urma-urmei, tot pentru țara asta, România ? Fiica, Paula, are 27 de ani și e profesoară de biologie ; a făcut facultatea la Craiova și a venit să predea în satul ei. În vacanță, domnișoara profesoară își face concediul la fîn. Ne duce cu mașina ei. „Dacia 1300", sus, la munte. Acolo, greblează fînul și face mîncare. Ceilalți copii îi zic mai în glumă, mai în serios : hai, Paulica, îndeletnicirea asta aduce a cercetare științifică. N-o fi așa, dar munca nu-i strică.

— Și ceilalți copii ?

— Niculae e instructor la școala de șoferi din Tîrgoviște, face naveta. Vara coasește de ți-e mai mare dragul. Petre e rectificator la „Steaua electrică" Fieni. Nurorile sînt contabile, la cooperativă, pentru că acolo le-am găsit. Vin și ele la fîn.

— Și unde stați cu toții ?

— Păi, după atîta muncă, putem să ne permitem să trăim omenește: avem două case cît două blocuri!

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

În California de la Carei cresc mere de aur, precum și pe toate pămînturile sterpe ale Maramureșului

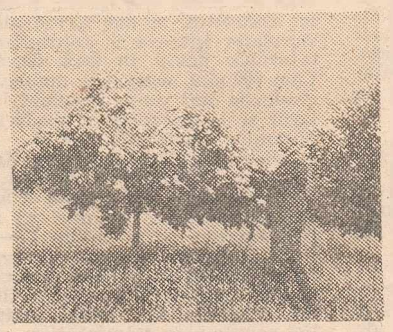

Dr. ing. ANDREI LAZĂR s-a născut la 30 martie 1930. Fiu de țăran din com. Iojib, jud. Maramureș, sat cu vii și livezi. Absolvă în 1954 Facultatea de horticultură a Institutului agronomic din București. Revine pe meleagurile natale, la I.A.S. Livedea (azi, în jud. Satu Mare). În 1970 obține titlul de doctor în științe agricole cu teza „Valorificarea solurilor nisipoase din nord-vestul țării pentru plantații intensive de măr". Aplicată pe 2 500 ha. Publică peste 30 lucrări științifice privind crearea de soiuri și tehnologii pentru livezi intensive și superintensive pe terenuri în pantă și erodate (atît de numeroase în Maramureș). Este autor a 4 brevete de invenții. De la înființare, din 1974, este directorul Stațiunii de cercetare și producție pomicolă Baia Mare.

— Toată Baia Mare vorbește că ați făcut minuni aici, la Tăuții Măgheraș, în buza orașului. Aici unde, poate de 100 sau de 1 000 de ani sau poate niciodată nu a crescut nimic, spun oamenii, decît ici colo, pipirig și arin. În stînga, în vale, erau mlaștini, în dreapta, ripi dezolante, galbene, rănite de eroziune. Ce v-a determinat să credeți și să sperați că puteți să creați pe ele livezi ?

— Stațiunea a fost creată cu un scop bine definit de la început. De a stabili, în primul rînd, tehnologii de valorificare, mecanizabile, a terenurilor în pantă, pămînturile podzolice slab și chiar foarte slab productive care sînt destule în țară. Am fost la început, la înființarea primului nucleu de cercetări, în 1966, doar un laborator. După 3 ani a devenit stațiune. Ceea ce s-a realizat este o demonstrație a posibilităților agrotehnicii moderne, pe care specialiștii din România o stăpînesc atît de bine. Nu numai condițiile de teren sînt foarte vitrege în zona în care lucrăm noi, dar și cele de climă. Baia Mare este al doilea oraș din Europa ca număr de zile cu precipitații pe an. Zonă umedă și rece, plouă peste 120 de zile anual. Pe asemenea terenuri se pot crea totuși plantații intensive și superintensive de pomi fructiferi, de mare productivitate, care să asigure producții de 20 pînă la 40 tone la hectar.

— Cum ați reușit ?

— Cercetătorii noștri au stabilit mai întîi tehnologii de pregătire a terenului, de organizare și amenajare a acestuia pentru a fi apt pentru producție. Ce vedeți dumneavoastră deasupra, livada, mii de hectare de pomi, are pe dedesubt o uriașă rețea de canale și drenuri, pînă la 60—80 cm adîncime, prin care forțăm apele să se scurgă. Am săpat drenurile direct în subteran, fără să deschidem pămîntul la suprafață, ceea ce ar fi fost extrem de costisitor. Ne-ar fi trebuit foarte mult timp și foarte multă forță de muncă. Cu mașini construite în stațiune, n-am cerut de la nimeni nimic. Concomitent s-au studiat și rezolvat problemele de amendare pentru a schimba PH solului ca și cele privind amenajările antierozionale, apoi de fertilizare specifică terenului și soiurilor.

— Și ce soiuri ați ales, ce soiuri pot să trăiască în asemenea zone umede și reci ?

— A doua treabă la care s-au angajat toate forțele a fost să stabilim care este cel mai potrivit portaltoi capabil să confere soiuri valoroase și totodată să asigure intrarea rapidă pe rod. Pînă nu demult portaltoii vegetativi se importau, în principal, din Anglia, acum se lucrează în țară. Și noi, la Baia Mare, am adoptat această soluție, de a ni-i crea singuri. Am obținut astfel prin cercetare proprie, originală, portaltoii **Maramureș 106** și **A2.** Mergem însă în mare parte pe o metodă mai nouă și mai avantajoasă, pe portaltoii generativi, obținuți direct, din sămînță. Pe care i-am obținut din soiuri locale, pentru a prelua potențialul genetic bun, valoros, pe care natura, prin selecția ei de ani și ani, l-a creat. Din soiul local pătul care asigură o intrare foarte timpurie pe rod, are o înrădăcinare foarte bună față de portaltoii vegetativi, imprimă vigoare pomului, lucru foarte important pentru terenurile în pantă — noi mergînd cu livezile pe pante de 7 și 9 grade — și este mai rezistent la excesul de umiditate.

— „I 26 Baia Mare" pentru care aveți brevet de invenție, ce fel de soi este ? Ce rezultate a dat în cultură ?

— „Jonathan 26 Baia Mare" este un nou soi de măr obținut prin selecție clonală. Am început acum 12 ani — și 12 ani nu este mult în obținerea unui nou soi horticol — cu un număr de 2 000 de indivizi. Am ales, după primul an, 60 și pe parcurs prin numeroase înmulțiri și selecții de la exemplarele valoroase la mai valoroase, urmărite mereu în pepiniere, studiate cu migală în laborator dacă își păstrează caracterele, am ajuns la acest soi pe care îl veți întîlni în anii următori în multe plantații de pantă și, sper, îl veți solicita pe piață. Îl consider foarte armonios, fructele sînt roșii, au un raport optim între zahăr și aciditate, este plăcut la gust, iar pomul rezistă mai bine la boli, este un individ mai productiv decît strămoșii lui și formează mugur de rod din primul an. Are un singur defect, care va trebui să înfrunte subiectivismul consumatorului, se colorează mai puțin intens. Și cred că va trece cu bine acest examen, întrucît studii de sociologie alimentară relevă că lumea vrea la ora actuală un măr mai verde, cu o aciditate mai mare, cu mai puțin zahăr.

— La ce se referă celelalte trei invenții al căror autor sînteți ?

— La două soiuri de castan comestibil, pretabile la culturi intensive în livezi dirijate și la fixarea nisipurilor silicogene în haldele de steril prin culturi agricole.

— De ce v-ați ocupat dumneavoastră de haldele de steril și nu minerii ?

— Cred că se ocupă și specialiștii lor, dar interesul este foarte mare al agriculturii. Dezvoltarea pe scară tot mai mare a extracției și prelucrării minereurilor neferoase din munții Maramureșului creează automat și acest steril, depozitat în halde și iazuri pe care vînturile îl poartă pretutindeni, afectînd culturile agricole. Fixate prin tehnologia noastră, obținem un dublu avantaj, scutim zone întregi agricole de acest pericol, apoi suprafețele pe care se depozitează sterilul devin la rîndu-le productive. Tehnologia nu este deloc costisitoare, nu cere investiții, ci doar preocupare. E vorba de acoperirea lor cu dejecții de pasăre și apoi acoperirea cu un foarte subțire strat fertil.

— De ce atîta interes pentru castan ? Am constatat că și silvicultorii se ocupă intens de cultura lui.

— Este foarte valoros alimentar și va ajuta la diversificarea produselor în industria de dulciuri cu aport nutritiv, înlocuind produse deficitare din import, cum sînt alunele și chiar nucile. Sarcina noastră a fost să creăm soiuri care să intre repede pe rod — castanul din flora spontană intră după 10—15 ani — noi am redus această durată la 5 ani. Soiurile obținute, „Mara" și „Iza" au o talie mai mică — sînt în general arbori mari, seculari — și sînt dirijate cu predispoziții spre fructificare și nu spre lemn. Răspund la agrotehnică, asigură fructe mari, circa 80 la kilogram, cele din cultura spontană sînt 100—150 la kg, sînt pretabile la plantații intensive, cu 300—400 pomi la hectar, față de maximum 80, din cultura spontană.

— Nu știam că în nord-vestul țării, în zona Carei, avem nisipuri zburătoare ! Cum le-ați stăpînit, cum ați ajuns să plantați acolo livezi ?

— Sînt ca la Dăbuleni, pe malul Dunării, sînt, dacă vreți, ca în zonele cele mai rebele ale Californiei. Datoria oricărui specialist este, cred eu, să meargă să rezolve ceea ce nu e rezolvat, asta e menirea lui, să îndrepte anomaliile și neșansele naturii. Am avut mereu convingerea că rolul inginerului de azi este să adauge știința lîngă voința și dragostea pentru pămînt și tenacitatea țăranului român. Am luat în studiu influența dunelor și interdunelor asupra pomilor fructiferi, în vederea valorificării și fixării acestor soluri prin pomicultură. Așa am ajuns la doctorat, rezumă o cercetare de circa un deceniu, o lucrare de proporții din care se puteau face patru teze. La ora actuală este aplicată pe toate cele 2 500 hectare unde am organizat plantații intensive de meri — la Carei, Urziceni, Sanislău, Ciumești, Valea lui Mihai... Atît am făcut în viață, am stat zece ani acolo și zece ani aici, în stațiunea de la Baia Mare, unde am fost chemat să-i pun bazele.

— Pe care le puteți socoti, fără nici o îndoială, două mari împliniri de viață profesională, drept mari realizări personale.

— Poate. Fără falsă modestie vă spun însă că cea mai mare realizare a stațiunii pe care o coordonez, și asta contează pentru mine la ora de față, este implementarea rezultatelor cercetării direct în producție, fără intermediari. Stațiunea este o mare uzină care dă pieței mii de tone de fructe pe an, cercetează, produce și asigură material săditor necesar din soiurile pe care le-a creat ori experimentat și testat, asigură proiecte de execuție de plantații pentru I.A.S.-uri și C.A.P.-uri. Pentru programul Carei, de pildă, am dat portaltoi Maramureș 106 și A 2, ca și portaltoi „Frank", „I 26 Baia Mare", ca și mulți alți puieți valoroși, dar și cadre de specialiști. Stațiunea produce la ora actuală 1 milion de pomi altoiți și circa 10 milioane de stoloni de căpșuni și 200 000 arbuști fructiferi (coacăz și afin). Numai în acest cincinal am asigurat asistență tehnică, proiecte și materialul săditor pentru 1 800 hectare, pînă în 1983 vom ajunge la 3 000, iar la sfîrșitul cincinalului următor la 3 600 ha. Practic, peste 3 ani se va încheia procesul de modernizare și intensificare a pomiculturii în Maramureș. Care va produce anual 100 000 tone de fructe față de 40 000—42 000 tone cît s-a produs pînă acum. Numai stațiunea noastră va da în 1985, 10 000 tone, ceea ce înseamnă că putem asigura fiecărui cetățean al județului 20 kg fructe pe an. De asemenea, am ajuns să exportăm puieți de măr. Producem hrană pentru populație, producem și valută.

— Ce alte preocupări aveți în domeniul cercetării?

— Vom crea o nouă bază de cercetare și producție la Șomcuta, iar la Seini un complex de producere a materialului săditor, cu un laborator de înmulțire merismatică, prin culturi de țesuturi vegetale. Dacă știți, cunoașteți biologi, geneticieni, agronomi specializați în acest sistem ultramodern de înmulțire, de reproducere industrială în laborator, a celor mai înalt valoroase exemplare de plante, vă rugăm să le dați adresa noastră. Vom mai organiza o pepinieră dendrologică pentru circa 200 specii de arbori și arbuști ornamentali.

— Îmi spuneați la un moment dat că visul dumneavoastră a fost să deveniți arhitect. Mi se pare că sînteți. Să creezi livezi cu pomi armonioși, frumoși ca niște monumente este într-un fel arhitectură. Este, sigur, operă durabilă.

CICI IORDACHE ■

Febra recoltei

Există, în Cîmpia Română, o febră a recoltei ca stare de spirit. A existat dintotdeauna. Tăria ei ține, la unii, cîteva luni. La alții, trimestre în șir.

Mergeam toamna trecută, pe șoseaua trasă cu rigla printre lanurile de porumb înalt cît casa, în așteptarea culegătorilor. Boabele tăvălite în aur trebuiau să se știe la adăpost, departe de ploaie și de brumă. Ploua mărunt, amăgitor, ai fi crezut că n-ajungi la capătul drumului și burnița se va fi terminat demult. Iluzie. Va ploua toată ziua, ca și ieri, mare lucru dacă mîine nu va fi la fel. În satele unde mă opream, tema la ordinea zilei se numea porumbul.

Pe un drum desfundat, pe care nici tancurile nu s-ar fi descurcat prea ușor, cînd pe mijloc, cînd pe marginea blocată de copaci, se merge la sediul C.A.P. Plopșoru. Avea situația cea mai grea din tot ce se vedea cu ochii, de jur-împrejurul nostru. Un singur om, contabilul, în toată clădirea. Ceilalți, pe cîmp, căutînd să facă ei ce nu pot face mașinile refuzate de noroaiele toamnei. De partea cealaltă, cale de doi kilometri — Frățești. La sediul S.M.A., un inginer stagiar s-a prezentat la lucru. Prima lui zi de serviciu se consuma în birourile împodobite cu știuleți de porumb, selectați cu pricepere din recolta cea mai nouă. „Cît mai e de strîns ? 60—70 de tone. Dacă ne lasă timpul, azi îl scoatem" — vine răspunsul directorului S.M.A. Frățești. Gara e aproape, se văd pe geam vagoanele aproape goale, trase leneș de personalul plecat spre București. Cui îi arde de plîmbare pe o asemenea vreme ? Dar între noi și gară mai erau straturile de salată tîrzie de un verde bolnăvicios, mai erau tufele înflorite de tufănică. De-ar veni de la Brănistea și Oinacu să ajute la Plopșoru, unde au o recoltă mai mare ca nicăieri. Nu aud prima dată pusă în mișcare ideea vecinilor și a ajutorului venit de la ei.

...Cînd intru în biroul președintelui C.A.P. din Brănistea, mă simt în cabinetul unui ministru. Clădire bine întreținută, flori ca la casă mare, curățenie lună. E seară. Consiliul de conducere abia s-a risipit care încotro de la ședința de curînd încheiată. În curtea întinsă, peste care burnița cade fără astîmpăr, cîteva alei pietruite, trase la sfoară, se pierd printre trandafirii în floare. Aici se termină Brănistea, aici se termină și Oinacu, comuna de care aparține. Mai departe, doar drumul atras de vecinătatea Dunării.

„Cu porumbul cum ați rezolvat ?" „Gata, cînd trebuia". „Mecanizat ?" „Totul s-a strîns cu mîna". Am înțeles ce trebuia : vremea ca în atîtea locuri se împotrivea la mersul mașinilor pe locul umed. Soluția, în asemenea cazuri, cu mic cu mare tot satul la adunat recolta.

Ilie Anculescu este de vîrsta mea. Tehnician agronom. A fost cîndva casierul cooperativei. Apoi brigadier, vicepreședinte.

— A venit cineva de la județ : „Lumea te vrea președinte !" „Nu mă înham eu la așa ceva. Nu pot, nu mă pricep să conduc". „Te ajut eu". „Dumneavoastră sînteți la București, eu la Brănistea". L-au chemat pe tata. Fusese cu reforma agrară în '45. „Convinge-l dumneata !" „Fi-meu e major. Nu mă amestec".

Întîmplare de acum 13 ani. Ziua muncă se ridica la 12 lei. În toamna următoare a crescut la 37.

— Cum ?

— Pămînt avem, oameni avem. Omul îți vine la treabă. Nu cîștigă ? Asta e sarcina noastră, a mea. Înseamnă că noi, că eu n-am făcut ce trebuie să-l determin să-l ajut să facă treabă.

— Să-l schimbe pe Ilie de aici și să vedeți atunci cum ar merge treaba.

Completarea aparține unui om din sat, aflat în camera în care ne-am întins la vorbă. Mi-aduc aminte și spun ceva ce auzisem într-o comună alăturată, una din multele în care fusesem în zilele stăpînite de grija porumbului. Aceeași voce :

— Ala e inginer șef ? Îi fură găina boabele din traistă ! Uite, Nistor lucrează la „9 Mai" Giurgiu cu 90 de bătrîne. Zbîrnîie ! Dar nu-l găsești acasă decît cînd doarme.

Revin asupra situației din vecini :

— Poate pămîntul nu e așa de darnic.

Ilie Anculescu dă din cap.

— A fost la Plopșoru o consfătuire. S-a spus clar că fără nici un fel de adaos, pămîntul oferă trei mii de kilograme la hectarul de grîu și patru la porumb. Noi, la Brănistea, Oinacu, Gostinu n-avem așa ceva. Dar scoatem mai bine.

— Cum scoateți ?

— Depinde cu cîtă tragere de inimă lucrezi pămîntul. Am oameni pe care la 12 noaptea dacă îi scol să vină la treabă, săr din pat și vin.

Îl ascult cu atenție.

— E un cerc vicios. Văd că nu cîștigă, oamenii nu se mai îndeamnă la treabă. Se gîndesc la altele. Muncind fără să tremuri cu gîndul la soarta recoltei, situația se răzbună. Se întoarce împotriva ta. Am fost și noi la alții prin apropiere să le dăm o mînă de ajutor. Cînd au văzut femeile noastre cum stă situația pe acolo, au sărit în sus : „Dacă noi am munci la fel ca aici, președintele nostru ne-ar mînca".

— Nu vă pleacă mîna de lucru la oraș ?

— Avem 10 kilometri pînă acolo. Care ar fi diferența ?

— Lucrurile nu sînt, se pare, atît de simple.

— Omul pleacă în căutare de lucru. După cîștig. Noi ne zbatem să le asigurăm aici ce le trebuie. Nu punem problema : ai suprafața cutare, te privește. Plecăm invers : cît ai recoltat de pe locul cutare ? D-aia nu ne lasă.

— Cu ce gînduri vă uitați spre recolta care o pregătiți acum ?

— Am văzut cum se strînge porumbul la I.A.S. O artă. Ți-e drag să te uiți ! Cînd s-o face și la noi la fel...

— Se poate ?

— Da ce, la I.A.S. e „metropolă" și la C.A.P. colonie ?

— Trageți cu ochiul...

— De ce nu ? Sîntem la concurență cu ai noștri din Oinacu. Acolo e președinte nea Grițu. Avem cam același tip de producție.

— Le merge treaba ?

— Bun președinte. Mănîncă agricultura pe pîine. Știți ce i-a zis odată un băiat de la el de acolo ? „Te-ai deșteptat măi nea Vali !". „De ce mă ?" „Cînd ai venit la noi, erai un sfert inginer și trei sferturi cioban". „Și acum ?" „Acu' ești jumate inginer, jumate țăran".

Cam astea sînt grijile unui „ministru" în Cîmpia Română, aproape de buza Dunării. La unii febra recoltei ține cîteva luni. La alții, trimestre în șir.

Aici, în Brănistea, ține tot anul.

NEAGU UDROIU ■

La „Clujana", o nouă optică asupra consumurilor:

Nu există deșeu!

Conform tuturor statisticilor din industria pielăriei „Clujana" este cea mai mare întreprindere de încălțăminte din țară. Este, de fapt, un combinat integrat care preia materia primă de la starea ei brută, piei crude, cauciuc, mase plastice etc. și trimite zilnic în toate colțurile lumii și ale țării circa 28 000 perechi încălțăminte. Pentru toate virstele și destinațiile. Prin urmare intră zilnic aici un număr de personal cît populația unui mic oraș și se primesc și se prelucrează numeroase materii prime care, se știe, nu mai sînt de mult la discreție pe piața mondială, tocmai datorită marilor cereri. Industria reciclării deșeurilor este așadar, în epoca modernă, o mare și necesară industrie, este nu o anexă, nu un apendice a celor tradiționale, ci o nouă sursă de materii prime ale acestora, ori surse de noi produse, o resursă luată în calcul de oricare economie. Deci despre această experiență vrem să scriem, despre cum s-a ajuns, și se ajunge mereu la performanțe mai bune, ca la întreprinderea din Cluj-Napoca să nu existe deșeu, să nu existe materiale secundare, resturi tehnologice nefolosibile. Ca toate să fie industrializate, să reintre în noi procese și să se transforme în noi produse utile social. Sigur că da, este o optică nouă la care a ajuns întreagă această macrocolectivitate de muncitori și specialiști asupra consumurilor, asupra producției și a economiei naționale, în consens cu programele politicii economice ale partidului nostru, cu indicațiile conducerii de partid înscrise în fiecare document, începînd de la Congresul al XI-lea.

Preocupările sînt mai vechi, dar, începînd cu anul 1977 prin decizie a conducerii întreprinderii, s-a creat un colectiv format din specialiști și conducători ai locurilor de muncă, șefi de secții și de benzi de fabricație din toate cele 4 fabrici — de încălțăminte, tăbăcăria vegetală și minerală, de înlocuitori din piele, din atelierele metalurgic și mecano-energetic — care au întreprins un studiu și au inițiat un **„Sistem de urmărire-depozitare și valorificare a tuturor resturilor tehnologice"**. S-a stabilit mai intîi un nomenclator de materiale rezultate, s-au calculat cantitățile la care se ajunge anual ca, pe baza lor, să se analizeze și fundamenteze variantele posibile, să se poată alege dintre ele varianta optimă pentru valorificare. S-a stabilit modul de colectare, precum și magazii speciale de depozitare, pe fabrici și apoi s-au elaborat tehnologii și proiecte de instalații și de utilaje specifice, pe care le-au realizat în atelierele întreprinderii, s-au dat teme de cercetare și s-au rezolvat teme de cercetare, s-au căutat colaboratori și beneficiari, astfel încît, într-o consecință firească a unei munci făcute cu seriozitate și conștiință civică, a apărut și un nomenclator de produse noi din materiale secundare.

CE S-A REUȘIT?

Șeful serviciului tehnic, ing. **Ion Fufezan**, foarte tehnic și la obiect, ne prezintă rezultatele acestei gîndiri, „rezultatele de pînă acum, zice, rezerve mai sînt, greutăți mai întîmpinăm, încă nu se obține tot ceea ce s-ar putea obține". Această nouă optică de la „Clujana" are în vedere materia primă de la starea ei inițială, așa cum intră în fabrică. Și astfel a ajuns un important furnizor de materii prime pentru Întreprinderea de săpun „Stela" din București. Și astfel, una dintre cele mai grele și mai neplăcute operații tehnologice din tăbăcării a sfîrșit prin a mai fi cea mai grea muncă. Specialiștii calculaseră că, la nivelul producției lor anuale, rezultă peste 2 000 tone carne de var care, răzuită de pe piei în prima fază a pregătirii acestora pentru tăbăcit, ajungeau în gropile de gunoaie. S-a gîndit, s-a proiectat și s-a realizat în atelierele mecanice proprii o instalație complet mecanizată cu pompe de absorbție a acestor deșeuri, care apoi prin conducte sînt conduse în cazane speciale de fierbere, recuperare și filtrare a grăsimilor. „În toată industria de încălțăminte numai noi avem o asemenea instalație, și reușim să dăm întreprinderii de săpun o materie primă de bună calitate, circa 30 de tone pe an." Tocmai de aceea insistăm și noi, îi răspund inginerului Fufezan, căci ideea și chiar proiectul instalației ar putea fi preluat de către toate tăbăcăriile și întreprinderile cu tăbăcării din țară. Aici, la „Clujana", stația de recuperare a grăsimilor din piei este integrată deja în logica și firescul procesului tehnologic general, nu este o chestiune nici de moment, nici de modă, ori la cheful cuiva. Subliniem aceasta pentru că o optică nouă asupra consumurilor de materii prime înseamnă o gîndire nouă din start și de durată, de permanență a tehnologiilor. În fond, nefiindu-i utilă în mod direct ei, întreprinderea, unii dintre oamenii ei, ar putea să nu fie atît de exigenți în colectarea și depozitarea fiecărui deșeu, dar toate sînt preliminate, calculate, evaluate, urmărite în procesul producției, pe fiecare secție. Toate resturile de la egalizarea pieilor, ștuțuitura, cum spun tăbăcarii, este adunată cu grijă și trimisă la Mărășești ca materie primă pentru fabricarea cleiului care, o parte, se întoarce înapoi în fabrica de încălțăminte. După ce pielle s-au tăbăcit, ceea ce rezultă din finisarea lor, răzătura cromată, circa 1 500 tone pe an, parcurge un drum mai scurt — devine materie primă pentru fabrica de talpă artificială, fabrică foarte cunoscută, în 10 ani de funcționare și-a cîștigat o bună faimă pentru calitatea produselor ei. Și care folosește în exclusivitate deșeurile din piele. O parte și din alte întreprinderi surori din țară.

La fabrica de înlocuitori din piele, bătălia se dă pentru recuperarea și refolosirea cauciucului. (Cine nu știe de la „Clujana" cît e de scump și ce greu se găsește pe piețele lumii, și ce disputat este cauciucul natural !?!). Au organizat, au construit chiar, deci au investit bani de la fondul de investiții, dar nu numai bani, au investit și gîndire, cercetare, ambiție, tenacitate — și desigur în toate aceste idei sînt și sentimente, sînt implicate chiar cele fundamentale — au creat o nouă secție. Secția de pudretă de cauciuc. Resturile ineluctabile, bavurile, marginile de la presele de cauciuc, punțile intermediare de la ștanțarea tălpilor se macină în mori și se transformă, în instalații speciale, într-o pudră care se reîntoarce în cauciucul pentru tălpi, „mergînd în contul cauciucului natural, cum ține să precizeze șeful serviciului tehnic. Specialiștii noștri au reușit să-l reintegreze în proporție de 10,15 și chiar 20 la sută și am putea ajunge chiar la mai mult, dar moda actuală nu ne lasă. Există sortimente, tălpile de culoare închisă, unde se poate introduce într-o cantitate foarte mare, fără nici un rabat de calitate, dar la tălpile deschise, translucide nu". Prin reciclarea deșeurilor de cauciuc „Clujana" cîștigă anual o jumătate milion de lei care ar fi fost cheltuiți pentru cumpărarea unei asemenea materii prime.

La fabrica de încălțăminte bătălia se dă pentru a refolosi orice bucățică de piele, iar aici accepțiunea de deșeu se dă numai acelora sub 5 decimetri pătrați. Bucățile între 1 și 5 decimetri sînt sortate cu grijă și iau drumul unui mare atelier de încălțăminte. Pentru cei mici. Vă rugăm să rețineți o cifră: cu inteligență, cu imaginație, cu preocupare și har, lucrătorii acestui atelier furnizează pieței zilnic între 700 și 800 perechi de încălțăminte pentru copii. Iată așadar, s-a reconstituit acel nomenclator de produse noi, apărute prin industria reciclării pînă mai ieri a nefolosibilelor resturi tehnologice: **încălțăminte pentru copii și articole mărunte de marochinărie, talpă artificială, clei pentru industria lemnului și a pielăriei, pudreta de cauciuc, grăsimi pentru săpunuri...** Și totuși, „rezerve mai sînt", spunea inginerul Fufezan, „s-ar putea obține o eficiență mult mai mare prin prelucrarea deșeurilor din industria de încălțăminte, dar mai avem probleme rămase nerezolvate sau doar partial rezolvate și singuri nu ne mai descurcăm".

CE NU S-A REZOLVAT?

Refacem fluxul tehnologic și ne oprim la cîteva asemenea noduri care, dezlegate, ar mări acel nomenclator de produse și, desigur, eficiența economică în industria reciclării materialelor secundare. Revenim la tăbăcăria vegetală. Din procesul de egalizare al pieilor tăbăcite pentru talpă rezultă fălțuitura. Cantitatea nu e mare, circa 100 tone pe an, însă, așa cum spun clujenii de la „Clujana" „de ce să se piardă"? „Specialiștii noștri de la laboratorul de cercetare au făcut numeroase încercări s-o reintroducă în talpa artificială, dar n-a dat rezultate, răzătura e prea mărunță. N-am renunțat, mai încercăm, spune șeful serviciului tehnic, însă dacă am fi ajutați de centrala de resort, dacă am da tema de cercetare specialiștilor institutului de profil, s-ar găsi desigur mai repede o soluție optimă, cu eficiența cea mai bună". La nivelul întreprinderii clujene cantitatea nu e mare, dar la nivelul tăbăcăriilor din întreaga țară suta de tone se multiplică și atunci merită efortul. Revenim la pudreta de cauciuc. Dacă nu s-ar mai fi folosit formula, și chiar la noi în revistă, aș fi întrebat chiar din titlu, **n-are nimeni nevoie de pudretă de cauciuc?** Cu o mare cantitate de cauciuc natural în ea? Capriciile modei, și ca atare comenzile actuale ale „Clujanei" determină să nu poată fi utilizată în întregime aici, tot ceea ce poate să obțină din resturile de la fabrica de înlocuitori, și n-are cui s-o vîndă. Deși caută beneficiari, propune soluții. A propus-o întreprinderilor surori, din aceeași centrală, de la Drăgășani și Jilava, care au chiar fabrici de regenerare a cauciului și ar putea s-o folosească perfect, fără nici un inconvenient, dar nu vor s-o ia. „Am făcut tot ce se putea pe plan intern, restul rămîne să ne ajute centrala", conchide interlocutorul meu. E de datoria ei și nu știm de ce nu se grăbește. Reciclarea resturilor tehnologice din industria încălțămintei este în primul rînd datoria specialiștilor ei. Iată, clujenii le mai pune la dispoziție un produs și o soluție tehnologică pentru care, de asemenea, are nevoie doar de beneficiari. Resturile de piele de la fabrica de încălțăminte sub 1 decimetru pătrat — „nu sînt multe, dar de ce să se piardă, cînd e o materie primă naturală în care s-a înglobat atîta muncă, atîtea cheltuieli?" — le-au măcinat și în această stare o parte, un procentaj admis de tehnologie le-a integrat tot în procesul tălpii artificiale. Cealaltă parte? Inginerul Ion Fleșeru, acum șeful serviciului producție, a primit sarcina să rezolve, să-i găsească beneficiari. Să găsească soluții! Îl privește cum, e specialist, e chimist! Iar acești oameni care își iau îndatoririle în serios, chiar găsesc soluții, dar cine le aplică? S-a gîndit la o anume soluție și a plecat în țară, după colaboratori și după oameni ca și ei, doritori de bine. A colindat și a apelat pe la multe combinate de prelucrarea lemnului — din Blaj, Arad, București, Sebeș... și i-a găsit tocmai la Suceava. Aparent bizară asociere. Și totuși au demarat colaborarea într-o cercetare foarte originală — înglobarea pudretei de piele în tocătură de lemn pentru realizarea de plăci fonoabsorbante. „Experimentările au dat rezultate foarte bune și am devenit furnizorii fabricii de plăci lemnoase fonoabsorbante din Suceava", relatează inginerul. În calitatea de chimiști ce sînt, au mai propus asemenea colaborări cu ramuri aparent depărtate de chimia pielăriei și cauciucului, însă fără rezultat. Au propus ca pudreta de cauciuc precum și alte resturi de cauciuc măcinat să se înglobeze în asfalt pentru șosele, mărind calitatea și rezistența acestuia, fiind vorba de o hidrocarbură valoroasă, de un material elastic, rezistent. N-au găsit audiență la specialiștii în drumuri. Au încercat atunci, au făcut și probe să-l impună în compoziția de acoperire a hîrtiei gudronate pentru acoperișuri. Nici aici „nu prea ni s-a dat atenție". Bizară optică la unii specialiști, la unii conducători de întreprinderi. Scoatem aceste idei, ale chimiștilor pielari de la „Clujana", la licitație. Chiar nimeni nu se înscrie să le preia? Vă asigurăm că economia națională are nevoie de ele. Tot în caietul de „urgențe pentru rezolvare" și-a înscris colectivul de la „Clujana" și, culmea, cartonul dur rezultat din croirea branțurilor (nici pe acesta nu-l vrea nimeni?) și resturile de materiale textile pe care, deși sînt pînzeturi de cea mai bună calitate, din bumbac, Întreprinderea de preindustrializare și achiziții din Cluj-Napoca, fără nici o explicație, refuză să le preia. Un singur argument poate îi va vindeca de inerție (și poate chiar de ignoranță) pe cei ce pun piedici în calea industriei valorificării și revalorificării materialelor secundare — „Clujana" obține anual pe baza acestora 35 milioane de lei, echivalentul, socotind costul mediu, a circa 350 000 perechi de încălțăminte. O eficiență care este, în fond, a noastră, a tuturor.

GHERGHINA ADAM

La Sighet, un experiment valoros: cercetarea științifică organizează gospodării țărănești model

Un „viitor în Carpați", în Carpații din nord-vestul țării există prefigurat și împlinit înainte de apariția lucrării dr. Rey. Este, în fapt, o altă și concretă experiență privind dezvoltarea zootehniei în zonele montane ale țării, în legarea crescătorilor de animale de locurile lor de baștină. Ea aparține unui om, unui colectiv de oameni care s-au implicat la fel de mult în destinele acestor locuri, ale colectivului condus de dr. ing. Dumitru Șerban, directorul Stațiunii de cercetări zootehnice Maramureș, cu sediul în Sighetu Marmației. O dată pe an, cam din 1969 incoace, acest orășel din nord-vestul țării, de la poalele altor versanți ai Carpaților și cam pe același meridian cu Vatra Dornei doctorului Rey, își pierde calmul și liniștea provincială, este asaltat de lume, de turiști și oameni de afaceri, din țară și străinătate, veniți la „Expoziția-tirg a Brunei de Maramureș", care s-a organizat prima oară în România, la Cluj, în 1924. La 10 septembrie 1978 s-a desfășurat cea de-a XI-a ediție. Noutatea ei a fost faptul că pentru prima oară crescătorii individuali de taurine, țăranii din munții Maramureșului, ai Gutîiului, ai Lăpușului, țăranii din Săpînța, din Mara și Iza, de la Bogdan Vodă, de la Vișeu și Tg. Lăpuș, Tisa ori Șugatag... au participat organizați. N-au mai coborît sau au urcat spre Sighet, fiecare singur, fiecare pe contul său, venind să-și încerce norocul, cu vita trasă de funie. Nici măcar n-au mai trebuit să-și aducă toate vitele la tirg. Decît exemplarele alese pentru expoziție. Au venit doar cu certificate și cataloage. Cu asta a început cercetarea științifică zootehnică din Sighetu Marmației să se apropie de gospodăria țărănească din zonele montane și submontane. Un grup de cercetători, în colaborare cu specialiștii din cadrul circumscripțiilor veterinare și cadre ale primăriilor locale, au întreprins, explicîndu-le foarte exact țăranilor în ce constă acțiunea, o vastă lucrare de selecție și inventariere a animalelor de rasă cu performanțe deosebite din gospodăriile individuale. Cu scopul de a-i ajuta în viitor să crească numai taurine selecționate, cu scopul de a-i ajuta să le vîndă, dacă doresc, pentru prăsilă. Astfel în „Catalogul animalelor din rasa brună de Maramureș prezentate în Expoziția-tirg în anul 1978" au figurat și acestea, din sectorul particular. Numele și prenumele crescătorului, adresa exactă, numărul matricol al taurinelor precum și toate datele științifice ale selecției, caracteristicile și performanțele lor — vîrsta, anii de lactație, nivelul de producție, cantitatea de grăsime, conținută de lapte, clasă generală... Printre exemplarele cele mai reușite care au fost expuse, cîștigînd chiar premii și diplome nu puține au fost ale crescătorilor individuali ca Mihai Danci din Sighet, Gheorghe Tămaș din Hărnicești, Ioan Pop din Desești, Vasile Bologa din Bîrsana, Ioan Ardelean din Sighet, Marina Pavel din Rona de Jos, Ioan Branic din Sarasău... „Bazîndu-mă pe studiile și sondajele noastre, am convingerea, afirmă dr. ing. Dumitru Șerban, că în toate zonele montane și submontane ale țării, zootehnia poate să ia o mare amploare dacă ne vom ocupa și ajuta științific gospodăria țărănească. Dacă ne vom ocupa, la nivel și prin sistem național, de implementarea specifică a rezultatelor cercetării zootehnice în sectorul crescătorilor particulari. Problema este complexă, sînt sigur însă că i se va găsi rezolvare. O cheie, cred, este aceasta la care ne-am gîndit noi. Să inițiem și să dezvoltăm cercetările și în sectorul particular. Am inițiat astfel organizarea unor gospodării individuale model, deocamdată în cîteva comune din jurul Sighetului. Sîntem în curs de a pătrunde și în alte comune de munte. Avem sprijinul primăriilor, va trebui să găsim țăranii doritori, dar și cu posibilități sore o asemenea gospodărie. Ideea poate să fie foarte mare și foarte valoroasă, cu largi perspective. Am vîndut și vindem în continuare țăranilor material de prăsilă, le combatem ștevia sălbatică de pe pășuni, foarte dăunătoare și care se răspîndește fantastic, fiind un mare pericol actual pentru valoarea tuturor pășunilor montane, am proiectat, și le-am pus la dispoziția consiliilor populare, pentru a fi preluate gratuit, un adăpost tip pentru un grup restrîns de animale, ușor de realizat în gospodăria individuală, dar cu condiții de mecanizare la evacuarea bălegarului, a adăpatului și a mulsului. Nu sîntem niște visători, niște idealiști, așa ceva este într-o totul posibil, mulți țărani din satele amintite și-au și realizat asemenea grajduri. Sînt la noi în țară grupuri electrice de muls pentru un număr mic de vaci, chiar și pentru una singură pe care crescătorul individual și le poate procura". Am întrebat cum reușesc țăranii să onoreze, să plătească asemenea contracte de cercetare, stațiunea avînd și ea autogestiune și propriul ei plan de autofinanțare? „Deocamdată noi le-am efectuat gratuit, ca activitate obștească, deși potențialul uman de cercetare pe care îl avem este restrîns și este angajat în alte teme majore cu termene foarte strînse. Unii crescători mai vechi pot să realizeze proiectele noastre pentru ei, întrucît prețurile de achiziție a animalelor, mai ales a taurinelor de prăsilă îngrășate sînt stimulative. Alte concluzii ale studiilor noastre: pentru cei ce vor să-și implementeze rezultatele cercetărilor efectuate de specialiști, — și numărul lor nu e mic — să-și construiască adăposturi model, mecanizate, cu aparatură corespunzătoare și să crească un număr mai mare de taurine valoroase, de rasă, să-și amelioreze pășunile, ar fi oportun să se organizeze prin Banca Agricolă, acordarea unor credite rambursabile într-un număr de ani. Astfel, legarea crescătorului de vite din zonele de munte, de milenara lui tradiție, de locurile natale s-ar făptui în mare parte de la sine".

Supunem atenției, studiului și luării unor decizii în consecință propunerile dr. ing. Dumitru Șerban, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, precum și Băncii Agricole.

E. VLAD

Optimiscopul este un aparat medical optim,

CINE-L VA FABRICA?

Un grup de ingineri de la Facultatea de electrotehnică a politehnicii din Timișoara au inventat un aparat care tinde să revoluționeze tehnica, în curînd centenară, a radiologiei și, practic, mai toate domeniile de activitate care folosesc imaginea. Prin simplitatea soluției (americanii obțin performanțe oarecum similare printr-o metodă care necesită patru supercalculatoare) și prin finețea rezultatelor, Optimiscopul inginerilor Mircea Fildan, Francisc Huhn și Ilie Stoicănescu întrece, sub acest aspect, tot ce s-a creat peste hotare pe linia prelucrării electronice a imaginii. În ce constă esența invenției ? Să recurgem la o comparație.

— Închipuiți-vă — ne-au spus cei trei specialiști — că ascultați o simfonie la radio. Un aparat obișnuit redă sunetele (vibrațiile) între 100 și 8 000 hertzi (un Hz = o oscilație pe secundă), în timp ce un picup HiFi, adică de înaltă fidelitate, redă gama cuprinsă între 20 și 20 000 Hz. Exact aceeași piesă muzicală și într-un caz și în celălalt, și totuși HiFi îți revelă o lume a sunetelor infinit mai bogată în nuanțe, în informație, pentru a reveni la limbajul științific. Un Stradivarius, bunăoară, ascultat la un radio de duzină nu creează nici pe departe aceeași senzație ca la HiFi, care te înfioară pînă în străfundul ființei. Optimiscopul realizează aceasta în sfera imaginii, amplificînd și scoțînd în relief cele mai fine nuanțe ale unei fotografii (radiografii) alb-negru, printr-o simplă apăsare de buton.

Optimiscopul, materializat printr-un contract cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, există, funcționează, se bucură de unanima apreciere a specialiștilor care au avut prilejul să-l vadă la lucru. Totuși, oricît ar părea de curios — ne-au spus realizatorii, titularii brevetelor — el riscă să se lovească de o piedică majoră : **cine-l va fabrica ?** Dar mai întîi să relatăm noutățile, întrucît despre primii pași ai Optimiscopului am mai scris în „Flacăra". Iată ce ne-a declarat profesorul doctor inginer Anton Policec, de la Facultatea de electronică a politehnicii timișorene, care predă electronica medicală și este unul din coordonatorii fructuoaselor cercetări cu acest profil din institutul de pe malurile Begăi :

— Optimiscopul a fost conceput în două variante. Cea în alb-negru amplifică electronic nuanțele unei radiografii și, în general, ale oricărei fotografii alb-negru, pe care o proiectează, prelucrată, pe un ecran de tip TV. S-ar putea spune, într-un anumit sens, că „pune o lupă" pe cenușiul radiografiei ; se urmăresc cu extremă acuratețe liniile de luminozitate egală, evidențiindu-se mai clar forma organelor și optimizîndu-se contrastele. Dacă am recurge la o comparație simplificatoare, deci lipsită de rigurozitate științifică, am putea asemui Optimiscopul cu butonul de contrast de la un aparat TV. Lesne de imaginat și de vizualizat diferența dintre o imagine TV cu contrast și aceeași imagine fără contrast, cantitatea de informație pentru spectator — în cazul nostru pentru radiolog — variind enorm de la un caz la celălalt.

— Ce aduce Optimiscopul color ?

— Ochiul uman percepe maximum 30 nuanțe de gri, dar circa 30 000 nuanțe color ! Iată saltul înfăptuit de noua variantă, îmbunătățită, a aparatului. Precizăm că în el se introduce tot fotografia (radiografia) alb-negru, dar pe ecranul de tip TV apare proiectată imaginea descompusă în culori (convenționale), astfel încît insesizabile diferențe de nuanță în gri devin frapante în culori. De exemplu, o zonă gri este colorată în verde, în timp ce altă zonă, limitrofă, avînd, pe fotografia originală, o nuanță gri foarte apropiată de prima, apare pe ecran colorată în roșu, așadar, contrastînd puternic cu verde. Astfel, radiologul poate descoperi detalii care altfel i-ar scăpa.

— Tovarăși ingineri Fildan, Stoicănescu și Huhn, ce aplicații imediate întrezăriți pentru Optimiscop ?

— Cea mai importantă, firește — în domeniul medical. Nu este exclus ca **aparatul să schimbe însăși optica radiologului :** el va trebui să învețe să citească un alt tip de radiografie decît cel cu care a fost învățat și de la care va puiza mult mai multe informații. S-ar putea vorbi chiar, cu timpul, de o reeducare a ochiului radiologilor. Dar mai bine să-i lăsăm pe dînșii să definească proporțiile schimbării. Remarcăm, pentru moment, colaborarea fructuoasă cu conferențiarul universitar Grigore Nubert, medic primar, șeful clinicii de radiologie a Spitalului județean din Timișoara. Conlucrăm și cu medici bucureșteni, care vin la noi cu pachetul de radiografii alb-negru și pe care le „vizualizăm" în color, datorită Optimiscopului. Citățm, în acest sens, pe doctorul Mircea Mănescu, de la Spitalul „Victor Babeș" din București, care împreună cu colegii săi, doctorii Nicolae Mircea și Emilian Vianu, și inginerul Mircea Fildan au făcut prima comunicare, așa-numita comunicare princeps, asupra acestui procedeu românesc, în cadrul Societății de cardiologie, secția de chirurgie cardiovasculară, întrunind aprecieri din partea forurilor științifice celor mai autorizate.

— Cu ce probleme vă confruntați în momentul de față ?

— În alb-negru am creat optimiscoapele pentru radiologie Ro4, Ro5 iar în color — Ro5C și Ro6C (se află la București), pregătim Ro7C. Dar acestea sînt aparate unicat, de cercetare. Problema este cine va fabrica optimiscoapele, cine le va plăti, căci **doar trecerea la fabricarea industrială poate asigura răspîndirea lor,** dînd beneficii imediate medicinei. Noi, o mînă de cercetători din politehnică, în nici un caz nu putem asigura producția de serie, nu avem forța fizică și nici timpul material pentru aceasta. Poate la atelierul-școală al politehnicii ? Poate trebuie realizat, întîi, un proiect tehnologic, căci este exclus ca un student să abordeze, cu experiența și cunoștințele sale limitate, o asemenea problemă de mare complexitate și de noutate absolută pe plan mondial. Noi, oricît am vrea, nu putem face singuri proiectul tehnologic. Aceasta pare relativ simplu — din moment ce „ideea" există — dar nu e. Este, de fapt, o meserie aparte. Un asemenea proiect necesită luni și luni de lucru, ca să zicem așa, cu normă întreagă. Or, noi avem sarcini profesionale, la politehnică, pentru care sîntem plătiți și pe care trebuie să le ducem la bun sfîrșit, fără a mai pune la socoteală munca de cercetare, și ea foarte complexă, inclusiv pentru dezvoltarea și perfecționarea Optimiscopului color. În plus, cercetătorii pot asigura doar cu mare greutate piesele de schimb. Astfel, la „Conect" am ales din cataloage de sute de pagini 200—300 poziții, dar la magazie nu ne-au dat mai nimic, noi nefiind... întreprindere. La I.P.R.S.-Băneasa ne-au întrebat de ce venim anul acesta cu cererea, piesele trebuiau cerute de anul trecut... Dar cercetarea are un specific al ei, cum puteam prevedea de ce piesă vom avea nevoie în **anul următor,** într-o cercetare făcută pentru prima oară pe plan mondial ?! Citeodată, stai trei săptămîni la fabrică pentru ca să „prinzi" o piesă nu foarte mult mai complicată decît un întrerupător de veioză. Spunem toate acestea nu ca să ne plîngem — esențial este faptul că datorită sprijinului primit am putut duce cercetarea la bun sfîrșit — ci pentru a evidenția necesitatea ca acest rod al cercetării să fie preluat de un for autorizat, de o întreprindere care să-l poate valorifica după cum se cuvine.

De amintit, în acest context, că un aparat de import, cu facilități inferioare Optimiscopului, costă cam 300 000 mărci vest-germane. Iată economia care s-ar realiza la un singur aparat românesc. De adăugat că el se înscrie într-o linie de cercetare de vîrf pe plan mondial. Nu întîmplător, un articol scris despre Optimiscop de către doctorul Grigore Nubert pentru revista „Vorschriete auf dem Gebiete der Radiologische Roentgen" din Republica Federală Germania a fost imediat cerut de specialiști și universități din Japonia, Statele Unite ale Americii, Anglia, Franța, Suedia, Danemarca și alte țări.

— Tovarășe doctor Nubert, în calitate de medic primar radiolog, de colaborator al realizatorilor Optimiscopului și de utilizator al acestuia în practica medicală, ce ne puteți spune despre rezultatele obținute pînă acum ?

— Este, probabil, prea devreme pentru a cuprinde toate dimensiunile înnoirii pe care o anunță în radiologie. Cîteva perspective se conturează de pe acum, mai cu seamă în varianta color, în domeniul angiografiei (examenul arterelor, al vaselor de sînge), unde sînt implicate modificări patologice, detalii de finețe. De pildă, **diagnosticul precoce al tumorilor renale** se bazează pe decelarea unor modificări infime ale elementelor vasculare. Acolo apar primele semne ale procesului tumoral ! Optimiscopul color poate ajuta într-o măsură hotărîtoare la clarificarea dilemei dacă există sau nu un proces tumoral. De asemenea, aparatul își dovedește utilitatea în **investigarea tumorilor osoase,** în special în faze inițiale, în care modificările sînt greu sesizabile chiar de către specialiști. Astfel, în osteosarcom diagnosticul de debut se lovește de considerabile dificultăți și este o adevărată dramă pentru medic să decidă, pe baza unor elemente uneori incerte, dacă să amputeze sau nu piciorul. Și totuși, dacă în adevăr este vorba de o astfel de tumoare, trebuie recurs la amputație, alt tratament nu există. Pe de altă parte, dacă nu amputezi și aștepți precizarea simptomelor, apare riscul metastazei și viața pacientului este în primejdie. Optimiscopul arată cu claritate dacă este întreruptă corticala sau nu, deci stabilește existența tumorii. Am avut cazuri cînd datorită acestei metode românești ne-am dat seama că osul era atins doar de o anumită formă de infecție, și nu de un cancer ; în alte cazuri, cînd Optimiscopul a dovedit acțiunea tumorii, s-a hotărît amputația, salvîndu-se însă viața bolnavului. Un alt domeniu de aplicare : **diagnosticul precoce în cancerul de sîn.** Prelucrarea imaginii cu Optimiscopul color ne-a furnizat prețioase informații și am putut recomanda tratamentul indicat.

Optimiscopul anunță, așadar, transformări înnoitoare în știința și arta radiologiei. Nu ne îndoim că forurile care au încurajat și finanțat cercetarea vor reuși să găsească o cale pentru trecerea la producția industrială, condiție esențială pentru ca această realizare majoră a inteligenței tehnice românești să-și releve eficiența acolo unde este cel mai necesar : la patul bolnavului.

LIONEL NIȚESCU ■

Ne scuzați, tovarășe inventator, că am stat cu spatele la dumneavoastră cîțiva ani !

Scriem despre două invenții care ar fi trebuit să aibă aceeași soartă dar care, din motive pe care le vom vedea, au avut cu totul alta.

Sita sonică, brevet 64496 din 1977, realizată de catedrele de Utilaj tehnologic-chimic și de Mecanică de la Institutul politehnic București, în colaborare cu specialiști ai Institutului de cercetări și proiectări pentru gospodărirea apelor. A fost concepută și realizată pentru decantarea materialelor grosiere din suspensiile provenite din industria alimentară, zootehnie, chimie și alte industrii. Soluția obișnuită, folosită în mai toate unitățile care epurează apele industriale, este, dacă ne putem exprima astfel, clasică. Materialele grosiere amestecate cu apă se introduc într-un decantor, un bazin de cele mai multe ori circular, dotat cu un pod raclor. După un timp particulele solide se separă de apă prin decantare. După îndepărtarea apei, podul raclor curăță depunerile cărora li se dau diverse întrebuințări sau se aruncă dacă nu mai pot fi reciclate. Apa reintră în circuitul natural. Un asemenea decantor, împreună cu utilajul care-l deservește, costă 100 000-150 000 de lei. Ocupă teren, consumă energie electrică și materiale deficitare cărora li s-ar putea da o altă destinație. Pentru executarea unui bazin de mărime medie, rază 10 metri și adîncime 4—5 metri, este nevoie de cel puțin 15 tone de ciment și 4 tone de oțel beton, ca să nu vorbim decît de materialele principale. Adăugăm cel puțin o tonă de oțel necesară executării podului raclor. Deși clasică și folosită în mai toate stațiile de epurare, construcția este greoaie, neeconomică și cu productivitate scăzută. Un dezavantaj deloc de neglijat este ocuparea unei suprafețe de teren mari.

Sita brevetată, al cărei prototip l-am văzut într-o magazie a I.C.P.G.A., este un utilaj de 60 de kilograme greutate, este acționată de un motor de 1kW pe oră și a costat, la prețuri de cooperație, 10 000 de lei. Intrat în producția de serie ar costa cel mult 5 000 de lei. Are o productivitate de 10—15 ori mai mare decît a sistemului obișnuit. Practic, această sită face decantarea instantaneu. 5—6 asemenea site pot prelua sarcina unui decantor asemenea celui de mai sus. Proiectul de execuție pentru prototip, în vederea intrării în producția de serie, a fost făcut de un institut de proiectare al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare încă din 1976. Prototipul a fost testat la stațiunile de creștere a porcilor de la Căzănești, Periș și Tomești-Iași. Beneficiarii au fost încîntați de eficiența lui. Pentru stațiunea Căzănești s-a analizat situația folosirii sitei vibratoare sonice. Prin utilizarea acestor site s-ar fi redus suprafața necesară stației de epurare a nămolurilor organice de la 3 hectare la un hectar și jumătate. Totodată s-ar fi făcut o economie la investiții de peste două milioane de lei. Să nu uităm creșterea productivității de mai bine de zece ori. Să nu uităm că un hectar și jumătate economisit și redat circuitului agricol nu produce doar un an, ci va produce în fiecare an de aici înainte. Avantajele folosirii sitei vibratoare le-am enumerat. Dezavantaje nu există.

Deci, invenția s-a produs. Mai mult, este materializată într-un prototip care a funcționat cu rezultate excelente. Calculul hîrtiei este mai mult decît încurajator. Pentru ca toate acestea să fie posibile s-au consumat timpul și munca unor cadre cu înaltă calificare, cadre din învățămîntul superior, cercetare și proiectare.

Unde este totuși defecțiunea ? De ce după mai bine de șase ani de la începerea acțiunii sita sonică și-a găsit locul doar într-un program de asimilare de noi utilaje de epurare și acela în curs de completare și aprobare la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare ?

În mod paradoxal, vina este a beneficiarului, adică al celui mai interesat în aplicarea cît mai grabnică în producție a utilajului. Ministerul Agriculturi și Industriei Alimentare, date fiind rezultatele testărilor și ale calculului tehnico-economic, ar fi trebuit de mult să se ocupe de testarea și omologarea utilajului. Numai introdusă în catalogul de fabricație al unei uzine producătoare poate fi prevăzută în proiecte și utilizată. Fiecare, cu excepția beneficiarului, și-a făcut datoria în domeniul său repede, prompt și pînă la capăt. Finalizarea, extinderea la scară industrială a unui unicat rezultat dintr-o muncă de cercetare și proiectare, intră în atribuțiile beneficiarului. Ideal este ca el să participe și pe parcurs la materializarea unei idei, mai ales cînd se poate prevedea un final bogat în rezultate. Ne mai gîndim că sita vibratoare, avînd dimensiuni mici și o productivitate mare, ar putea fi folosită cu maximă eficiență și în unitățile în care nu se justifică stații de epurare mari. Progresul tehnic face pași atît de mari încît, dacă ne vom permite să punem în aplicare o invenție după zece ani de la realizarea ei, vom avea surpriza să constatăm că este depășită de altele, mai la zi. În felul acesta handicapul nu se poate recupera niciodată.

Iată o altă invenție, inițiată și finalizată tot de Institutul politehnic București, care s-a bucurat de condiții normale de dezvoltare, de interesul permanent al tuturor celor interesați, un exemplu de cum trebuie să colaboreze cercetarea, proiectarea și execuția, de felul cum trebuie coordonată această colaborare.

În industria noastră prelucrătoare de mase plastice se simțea nevoia acută a unei mașini complexe de cercetare de material și de proces tehnologic, adaptabilă pentru fiecare produs în parte. Rezultatele obținute după o cercetare pe această mașină vor putea fi transpuse la scară industrială. Această mașină era produsă în 1976 doar de o firmă din R.F.G. și putea fi achiziționată, bineînțeles, doar cu valută-forte. Tot în acest an între centrală și Institutul politehnic a fost semnat contractul de realizare a unei mașini de cercetare de concepție românească. Contractul a fost semnat după discuții furtunoase, după oarecare îndoieli pentru că asta însemna suprimarea automată a fondurilor de import. Astăzi, în 1980, pe placuța de prezentare a prototipului stă scris : „Institutul politehnic București ; Catedra de utilaj tehnologic, Catedra de automatică II : „Made in Romania". Șeful catedrei de utilaj tehnologic, conf. dr. ing. Valeriu V. Jinescu, și-a susținut teza de doctorat în acest domeniu. Rezultatul muncii sale este această mașină. Mașina noastră, pentru că acum este a noastră, are față de cele străine niște mîini în plus. Este echipată pentru toate posibilitățile de cercetare, permite transpunerea rezultatelor de laborator la scară industrială, în loc de două informații se obțin cinci informații, ceea ce permite trecerea la microprocesor, deci automatizarea procesului de producție. Cercetarea de material și de proces a fiecărui produs mărește productivitatea și înlătură posibilitatea apariției rebuturilor. Rebuturi vor fi numai primele capete dintr-o șarjă, după care prin automatizarea procesului orice schimbare de parametri este sesizată și corectată automat. Prin calculatorul de proces MC80 instalația își asigură comenzile de proces, indicații despre comportarea materialului și despre calitățile sale.

Încă din această fază întreprinderi prelucrătoare de mase plastice au semnat contracte ferme cu Institutul politehnic, pentru livrarea ei. S-a stabilit și întreprinderea care le va fabrica în serie. De ce aici s-a întîmplat altfel decît în primul caz ? Pentru că centrala a fost alături de cercetare în toată această perioadă. Pentru că între Centrala de cauciuc și prelucrări mase plastice și Institutul politehnic București există un protocol privind programul de cercetare pe perioada 1976—1985, pentru că în acest caz se cunosc direcțiile principale care interesează industria prelucrătoare de mase plastice. Specialiștii centralei de mase plastice au avut încredere în cercetarea românească și n-au ezitat să-i acorde tot creditul. Rezultatul acestei cercetări este o realizare de nivel mondial cu aplicabilitate imediată în industrie, o realizare la care au colaborat fiecare cu specificul său, cu posibilitățile sale. Interesul, etica muncii, optica abordării problemelor, entuziasmul participării, știința, experiența, încrederea în posibilitățile colegilor, chiar dacă lucrează în alt minister sau în altă întreprindere, toate astea strînse la un loc poartă numele de colaborare. Numai specializarea asigură un înalt grad de profesionalitate, dar ca rezultatul activității mai multor specialități să se materializeze într-un timp scurt și la cote înalte este nevoie de o colaborare și o coordonare perfecte.

OPREA GEORGESCU ■

Un domeniu fabulos: GENETICA ANIMALĂ

Sînt cîțiva ani de cînd un grup de specialiști ai Stațiunii de cercetări zootehnice din Bonțida, județul Cluj, vizitînd tîrgul de vite din localitate, au identificat un exemplar de Bălțată românească, remarcabil prin ansamblul trăsăturilor fenotipice. Patrupedul în cauză, vaca Zana (consemnăm și acest amănunt fiind vorba de o vedetă), producea la data respectivă 12—15 litri lapte zilnic și fusese adusă spre vînzare de un sătean oarecare. Achiziționată și transferată în grajdurile fermei, rumegătoarea a fost invitată să-și demonstreze virtuțile în condiții de furajare și întreținere moderne. După cîteva luni, în următoarea perioadă de lactație, Zana a ajuns să livreze 52 de litri de lapte în fiecare zi!

Performanța nu este unică. Asemenea fluvii de lapte, izvorîte dintr-un singur uger de vacă, au mai fost întîlnite și în alte crescătorii de taurine. Recent la Corbeanca (Ilfov), în cadrul Institutului de cercetări pentru creșterea taurinelor, un exemplar recordist, de data aceasta fiind vorba de o Frizăă-Holstein, a livrat pe parcursul unei perioade de lactație (305 zile) 12 056 litri, iar începînd cu februarie anul acesta și-a depășit toate recordurile, pompînd în rețeaua de distribuție și valorificare a laptelui 52 de litri în fiecare zi.

Două exemple — e adevărat nu dintre cele mai des întîlnite — dar totuși exemple, dacă avem în vedere că asemenea performanțe — ce întrec toate închipuirile și pronosticurile crescătorilor de vite de acum numai cîteva decenii — sînt astăzi apropiate de producțiile obișnuite ce se obțin în fermele model ale țării. Astfel, la Corbeanca, din cele 328 de Frize, ce alcătuiesc aici nucleul taurinelor recordiste, 11 au produs în perioada de lactație maximă 9 875 de litri, iar restul de 317, între 6 212 și 8 335 litri. Nu lipsesc nici numele de afiș: Ada cu 12 056 litri (circa 40 litri zilnic) și Peti cu 9 137 litri.

Ei bine, oricîtă considerație și recunoștință am datora acestor necuvîntătoare, dotate cu veritabile robinete de lapte, ele nu reprezintă în fapt decît un simplu material biologic în mîinile celor ce le gîndesc viața și le remodelează funcțiunile vitale pe măsura nevoilor sociale și prin mijlocirea instrumentelor geneticii contemporane. Iar aceștia sînt biologii, chimiștii, geneticienii, veterinarii și zootehniștii, oameni care, descifrînd mecanismul intim al vieții și negînd legități statornicite de milenii prin jocul orb al naturii, se încumetă să aducă modificări de structură în cel mai tainic și miraculos edificiu al materiei: organismul viu. O activitate ce reclamă minuție și răbdare, cu rezultate tîrzii și nu întotdeauna pe măsura așteptărilor, dar altfel nu se poate din moment ce, pentru a dobîndi rezultate evidente ochiului omenesc, specialistul este astăzi dator să poposească mai întîi în universul tainic al microcosmosului. Iată în acest sens, un prim exemplu:

S-a considerat și se consideră în continuare că pentru obținerea unor apreciabile sporuri de carne și lapte este necesar să se procedeze la împerecherea unor exemplare cu valoare biologică ridicată. În acest scop se folosește în primul rînd material seminal recoltat de la tauri selecționați. Dintr-un tată și o mamă ce au demonstrat calități evidente este de presupus că se vor obține descendenți cu virtuți identice sau apropiate. Dar nu se întîmplă întotdeauna așa. Iar motivele sînt diverse. Unele de ordin subiectiv (diverse anomalii și perturbații biologice), dar de cele mai multe ori este vorba de folosirea unor tauri neselecționați și de diverse neglijențe în pregătirea vacilor pentru montă. O situație care a impus instituirea unei adevărate politii genetice, misiune ce revine în principal, pentru întreaga țară, unui colectiv de cercetători ai Institutului de cercetări pentru creșterea taurinelor de la Corbeanca. Este vorba — ne-a explicat medicul veterinar Ioan Cureu — de stabilirea paternității exacte în cazul tuturor animalelor de prăsilă (testul fiind dealtminteri identic cu cel folosit în cazul bipedelor vorbitoare prin institutele de medicină legală). Astfel, unitățile care vînd tăurași pentru reproducție au acum obligația de a trimite la Corbeanca probe de sînge (recoltate de la ascendenți și urmași), pe baza cărora se poate constata dacă a fost vorba de un „mariaj" legal sau de o „aventură extraconjugală". Și asta deoarece, la ora actuală, se poate identifica, fără greș, zestrea genetică obținută din doi descendenți cunoscuți.

Complicate, dar devenite și ele la Corbeanca procedee de rutină, sînt metodele și măsurile de profilaxie genetică. De data aceasta — a ținut să ne informeze biologul dr. Brîndușa Elena Livescu — se procedează la anchetarea genealogică sau citogenetică a produșilor cu malformații congenitale, pentru a se stabili dacă factorul de perturbație este sau nu de natură genetică (translocație 1/29, chimerism mozaic celular, ruptură cromotidică etc.). Ce înseamnă depistarea la timp a unui taur cu aberații cromozomice? Avînd în vedere că un astfel de reproducător poate deveni părinte legitim pentru nu mai puțin de 10 000 de descendenți, el poate prezenta, în consecință, conform principiului mendelian, riscul de a transmite tarele genetice la jumătate din totalul urmașilor săi.

— Depistarea promptă a unor asemenea purtători de defecte genetice — ne spune directorul stațiunii, dr. ing. Stelian Dinescu — s-a dovedit de inestimabilă valoare practică. Un singur exemplu: Dacă numai 1 la sută din totalul viteilor ce urmează, conform unor estimări prealabile, să fie realizați în țara noastră în cursul anului 1980, ar prezenta anomalii genetice, acest lucru ar însemna pierderea unui număr de 20 000—25 000 de viței, adică 8 000—10 000 tone carne, sau 110—140 milioane lei. Un adevărat dezastru ce poate fi evitat prin măsuri de profilaxie genetică.

În sfîrșit, un scurt popas într-un domeniu în care aventurile geneticii uimesc, intrigă, ne umplu de admirație și spaimă deopotrivă: transplantul de embrioni.

Este vorba de extragerea chirurgicală sau nechirurgicală a unui embrion de 6—9 zile și transplantarea lui în cornul uterin al unei virtuale vaci-mame. În acest caz, vaca-receptoare nu este altceva decît un simplu incubator în care se desăvîrșește miracolul vieții început în uterul vacii donatoare. Dar acest amestec brutal în secretele ontogenezei nu se oprește aici. Exemplarul donator poate furniza doi embrioni, astfel încît în uterul vacii adoptive să se formeze o sarcină gemelară. Mai mult decît atît: se poate proceda la introducerea unor embrioni recoltați de la două mame diferite, aflate **in stato procreationes** prin montă cu doi tauri diferiți. În această situație vor rezulta doi gemeni care nu sînt frați între ei, fătați de o mamă vitregă; dar aparținînd de drept unor mame diferite și ca produși de concepție din două încrucișări paralele.

Avantajele sînt cele bănuite: obținerea de sarcini gemelare și realizarea unor viței cu valoare biologică ridicată chiar prin mijlocirea unor mame de împrumut de o mai slabă calitate. La Corbeanca, transferul de zigoți (embrioni) a fost experimentat pe două vaci din rasa Sură de stepă, gestante la ora actuală, și care vor trebui să fete în curînd viței investiți cu toate caracteristicile Frizei autentice.

Și în sfîrșit o problemă de viitor: sexarea viteilor. Procedeul, ce uimește și înspăimîntă în egală măsură, se referă la identificarea pe cale chirurgicală a sexului viitorului făt, astfel încît prin tehnică de micromanipulare să se poată obține, la dorință, vițelul sau vițica planificată. Dar despre toate acestea, cu altă ocazie.

LIVIU TIMBUS

Puterea noastră stă în a da

(Urmare din pag. 1)

părinții copiii, cu atîta încredere? Chiar aș spune-o pentru urechile lumii medicale! Pentru că **există o nouă optică,** nu numai la noi în policlinica pentru copii, ci **la întregul corp medico-sanitar al rețelei județului.** A venit o nouă generație și s-a impus o nouă optică. De fapt, totul a pornit de la doctorul Suciu, din 1974, de cînd conduce Direcția sanitară a județului nostru. O excelentă minte de sinteză, acest doctor Suciu! Și un om legat de viață, de realitățile ei. Vechii medici erau buni profesioniști, însă vedeau meseria doar din linia a doua, cea din spital, a bătăliei noastre; și n-o vedeau deloc din prima linie, cea preventională. Concret, odată cu venirea doctorului Suciu s-au petrecut următoarele: s-a completat rețeaua — în mare măsură descoperită — cu medici tineri; medicii își petrec jumătate din timpul de lucru în spital și jumătate printre pacienți; străduindu-se să cunoască viața și să reinstituie conceptul de medic de familie; a crescut competența medicilor; a crescut tehnicitatea unităților noastre, avînd acum aproape tot ce au colegii noștri din centrele universitare; s-a operat, în timp, o selecție a cadrelor, potrivit capacităților lor de muncă și de conștiinciozitate. Da, ați remarcat exact, **la noi s-a petrecut un salt revoluționar,** datorită căruia sîntem răsplătiți cu bucuria unei bune reputații; iar doctorul Suciu, dacă n-a fost, cum spun unii, o mană cerească, precis a fost și este un om de inițiativă, o conștiință medicală responsabilă, un adevărat comunist".

A treia oară mi-a vorbit despre **directorul** Suciu tot un medic, foarte tînăr și foarte începător: **Gheorghe Ghișe,** de la circumscripția sanitară din Jina, satul în care, cu 20 de ani în urmă, directorul pe județ de azi își începea meseria: „E știută întîmplarea aceea cînd tovarășul director venind în control și negăsindu-l la o circumscripție pe medic, dar găsind pacienți în sala de așteptare, și-a pus un halat, și-a început consultațiile".

A patra oară mi-a vorbit despre **cetățeanul** Suciu un cioban, necunoscut, care avea, firește, un fluier la briu: „E bun doctor și e bun deputat! Cîntă și dumneaului din fluier. La Cîntarea României a ieșit în fruntea echipei și-am luat premii".

A cincea oară, în sfîrșit, am vorbit cu însuși doctorul **Dumitru Suciu, directorul Direcției sanitare a județului Sibiu.** Dialogul fiind calea cea mai bună spre portretul unei conștiințe și-al unui suflet, să-l folosim:

— Bătînd drumurile Sibiului, am înțeles ascultînd pe unul, pe altul, că ați dus o adevărată bătălie.

— A fost o bătălie de vreo doi-trei ani, acum a trecut. Pentru mine a început, precis, la 6 decembrie 1974, cînd am fost numit în această funcție. Numirea m-a surprins. Înainte nu fusesem avertizat sau întrebat; iar după numire, în afara unor chei, nu mi s-a mai dat nimic: nici planuri, nici acțiuni urnite, nici soluții de rezolvare a unor probleme, nici sfaturi. Mi-am spus: m-au pus pe mine pentru că au fost în impas, neavînd altul mai bun. Apoi mi-am luat o coală de hîrtie, mi-am aprins o țigară și-am scris două întrebări: „Unde vrem să ajungem?" și „Cu cine?"

— Și unde ați descoperit că trebuie ajuns?

— Scopul fiind sănătatea publică, am încercat s-o pun în ecuație. Ea este o sumă; ea înseamnă igienă, plus educație a populației, plus asistență medicală. Direcția sanitară rezolvă o parte din problemele acestei ecuații. Pentru că viața ra-

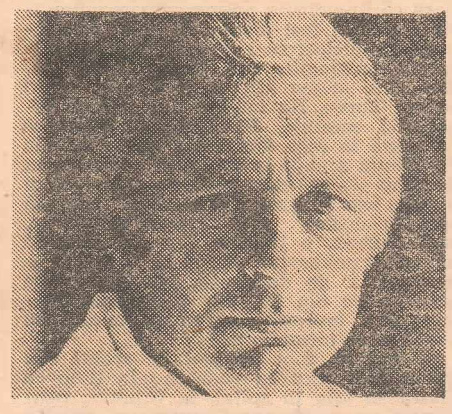

țională, apa potabilă, igiena comunală, locurile de muncă fără noxe, educația sanitară a populației nu depind doar de noi, specialiștii direcției sanitare ori ai Ministerului Sănătății. Ci și de cei din industria construcției de mașini, și de cei din industria chimică a medicamentelor, și de cei din învățămînt, și de cei din administrație ș.a.m.d. Noi avem obligația să sesizăm neajunsurile celor care au putere de decizie într-un domeniu sau altul. Apoi, noi cei din corpul medico-sanitar, rămînem cu sarcinile noastre directe: rezolvarea la timp și corect a urgențelor, fiind vorba de viață și de moarte; excluderea sau ameliorarea suferințelor omenești pricinuite de diverse îmbolnăviri; prevenirea epidemiilor și a bolilor cu extindere în masă; promovarea sănătății, a elementelor demografice care asigură progresul națiunii.

— O asemenea treabă — evident complexă și de copleșitoare răspundere — cu cine se poate face? Cu cine s-a putut face? V-am repus vechea dumneavoastră întrebare.

— E limpede! Cu un corp medico-sanitar bine instruit și cu o nouă conștiință profesională. Medicina n-are nevoie de oameni orgolioși! Iar **puterea noastră stă în a da, nu în a lua!** Cine n-are bătrîni, să-și cumpere! Foarte adevărat, dar progresul nu-l poți face numai cu bătrîni. Și, de aceea, am adus — masiv! —, în rețea, medici tineri; posturi neocupate erau și prea erau. Am stat de vorbă cu fiecare dintre ei în parte. I-am întrebat de ce anume au nevoie ca să meargă treaba bine; însă i-am avertizat, tot pe fiecare în parte: **personalitate de medic nu pot să-ți dau,** deci nici pacienți nu pot să-ți dau. Înainte de a ne uni într-un corp medical puternic, trebuie să ne dovedim personalitatea individual.

— Sînteți mulțumit de rezultate? Îl întreb pe medic, dar și pe om!

— Față de baza materială — clădiri de pe vremea lui bunicu' — rezultatele sînt foarte bune. S-a început construcția unui nou spital. Iar **oamenii — o simt eu! — au intrat pe un făgaș bun.** Știți că acum au și o gîndire economică despre munca lor? E un pas! Fondul de oameni pe care-l ai e esențial. Fondul de oameni ai Direcției sanitare Sibiu e alcătuit din oameni serioși. De aceea trebuie prețuiți! De aceea mie acum mi-e mult mai ușor. Dar asta nu înseamnă că, uneori, sarcinile nu mă cocoșează.

— Dacă sînteți specialist, cu doctoratul dat în epidemiologie; dacă sînteți membru în Comisia națională de epidemiologie a bolilor infecțioase; dacă — venite, în timp, de la înalte foruri — aveți diplome, evidențieri și scrisori de recunoaștere și mulțumire pentru „competența și efortul deosebit depus de dumneavoastră în rezolvarea unor probleme speciale de epidemiologie", de ce, totuși, faceți cu atîta dăruire munca de organizare, de administrație a medicinei?

— Ca să mă înțelegeți, ar trebui să mergeți în satele mărginimii sibiene; ar trebui să urcați pe munte în satul Vale, să vedeți ce a rămas din bătrîna casă a părinților mei și să vedeți, în cimitir, fotografiile cu chipuri de daci ale bunicilor mei; să mergeți în Tilișca, satu lui mama; **să mergeți, sus, în Jina, unde toți oamenii care au 20 de ani au fost moșiți de mine,** unde și-acum, cînd ajung la o anume poartă și la o anume casă, aud țipăt de copil cu otită; în Jina unde școala începe la 10 octombrie și se termină la 15 mai, ca să poată pleca băieții cu tații și cu frații lor în transhumanță; în Jina, unde se fac 30—40 de case pe vară; în Jina unde am fost singurul medic, iar acum este și generalist, și stomatolog, și pediatru, și colectiv de cadre calificate, și o ambulanță.

— Sînteți organizatorul, **realizatorul unui corp medical de prestigiu.**

— Dumneavoastră, ziariștii, scrieți despre ce-i spectaculos în medicină! Un transplant de inimă e un subiect de articol, dar munca surorilor... **De ce nu scrieți despre munca surorilor?** Și ele lucrează în trei ture! Și-n spitale e foc continuu, ca la un furnal în Hunedoara! Ele nu înghit mirosul de bioxid de carbon, dar îl înghit pe acela al degradării umane. Am fost odată întrebat — cu ton de critică! — de ce întotdeauna pe listele de prime era trecută femeia de serviciu; am răspuns: „Pentru că ea spală eprubetele cu fecale!" De-atunci tovarășii aceia nu m-au mai criticat. În serviciul nostru de urgență — adică terapie intensivă, reanimare, obstetrică-ginecologie, cardiologie — **oamenii muncesc, fără condică, 30 de ore continuu. Iar unui medic care 20—30 de ani a tot fost în contact cu suferința omenească, îi cerem să zîmbească.** Zîmbim, dar pentru asta mai întîi trebuie să te împaci cu tine! **Personalul dintr-un spital se zbate să facă inevitabilul posibil de evitat,** să redea vieții oameni, să redea muncii oameni cu capacitate de muncă. Cantitatea de concedii medicale la oamenii încadrați în cîmpul muncii este în scădere. Anul trecut, și-acum doi ani, în județul Sibiu natalitatea a fost mai crescută decît cea medie pe țară; iar mortalitatea, mai scăzută. Un sfert din bolnavii internați la noi sînt din alte județe. Alba, Vîlcea. Ne-am întocmit un **plan de consultații la omul sănătos.** Iar județul și-a realizat planul economic de producție și datorită nouă. De aceea mă doare și mă înfurie că și noi, ăștia din corpul medico-sanitar, nu sîntem socotiți oameni cu muncă productivă. **Aș fi fericit dacă, dincolo de sociologie, am fi socotiți apărînători de clasa muncitoare!**

— Știți care-i supermedicamentul doctorului Dumitru Suciu?

— Nu! Nici n-am auzit de așa ceva!

— Vă dau știrea înainte de a apărea în presă: Organizarea! Organizarea cea de care mulți, nu numai din medicină, uită! Pur și simplu și păgubitor n-o respectă! Nu-i dau locul cuvenit!

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Pedeapsă exemplară pentru vinovat!

Azi-mîine, copilul va muri. Ca să ajung la patul în care agonizează acum am primit un telefon la redacție, am parcurs 209 km în acceleratul de Timișoara, am străbătut, la etajul 9 al clinicii de pediatrie din Craiova, un coridor de asistente și infirmiere cu chipuri contrariate. Poate la îndemnul uneia dintre ele s-a telefonat la București : O mamă, spunea vocea și emoția ei era una gravă, nu-și poate omorî propriul copil cu lovituri bestiale. Altcineva trebuie să fie făptașul...

O mînă ca o linie frîntă. Dunga fără păr de-a curmezișul capului tuns scurt. Albeața ochilor care nu se mai deschid de mai multe zile. Oasele picioarelor răsfirate pe cearceaful alb, scheletice, vinete. E atît de slab încît corpul ar părea schițat în creion dacă n-ar fi inima, foale minuscule tresărind ritmic dintre coaste. Urinează și o infirmieră se apleacă, tamponează șuvița devitalizată... Coma durează de mai multe zile și teoretic nu mai are nici o șansă de salvare. O asistentă plînge : Vinovatul, zice, trebuie judecat în piața publică, în fața întregii țări. Cum a putut lovi un copil cu atîta cruzime ?... Mai tîrziu, la Tg. Jiu, voi afla că și în spitalul de aici, Gheorghiță Crăsnaru, 10 ani, captase interesul și dragostea tuturor. Pentru tristețea lui gravă, pentru marea lui singurătate...

A fost bătut la sfîrșitul lui ianuarie. Complicațiile se instalează brusc, după o zi-două. Traumatismul avansează lent, ireversibil. Dispensarul din Crasna, clinica din Novaci, spitalul din Tg. Jiu și acum în Craiova. În afara inimii, nici un alt organ nu mai este întreg. Fracturi craniene, hemoragii interne și externe multiple, hematoame, echimoze pe tot corpul, hematurie, contuzii...

Cît timp a mai putut vorbi, Gheorghiță a prezentat două variante ale accidentului. La internare, împreună cu mama, declară că a fost lovit de copii la săniuș. Apoi, brusc, în spitalul din Tg. Jiu, afirmă că a fost bătut de un vecin, Ion Turcu, vecin cu care familia se află de mai multă vreme în dușmănie, fiindcă a vrut să-i fure sania. Varianta săniuș este infirmată medical : traumatismele se datorează lovirii sistematice și repetate cu un corp dur. A doua afirmație se potrivește cu constatările medicilor, dar este contrazisă de fapte, Gheorghiță nu este în stare să fure, afirmă învățătoarea Maria Dogaru. Gheorghiță apare cu sania „furată" mai întîi la un coleg acasă, apoi la școală și nici nu era prima oară cînd o cerea și i se dădea. Cei interesați reținde aici intenția mamei de a ocoli adevărul, intenție pe care o asociază mărturiilor unor vecini. Vecinii declară că au văzut-o pe mamă alergîndu-l pe Gheorghiță prin zăpadă, băiatul fugea în picioarele goale și în chiloți, și amenințîndu-l că după ce se va întoarce acasă îl va omorî în bătaie. Evenimentul avea loc ulterior întîmplării cu sania, a doua zi de dimineață. Deci, se presupune la început, cînd nu puteau fi cunoscute toate efectele traumatismelor, mama, știindu-se vinovată, îl îndeamnă pe fiu să declare că a fost lovit la săniuș. Apoi, cunoscîndu-se cauzele, tot ea revine, de data asta și mai temătoare, și-l imboldește pe băiat să spună că a fost bătut de dușmanul familiei lor, Ion Turcu. În starea în care se afla, Gheorghiță nu reține întocmai vorbele mamei sau mama însăși n-a fost în stare să-i explice, și prezintă o versiune complet neplauzibilă. Ion Turcu este scos provizoriu din cauză și mama rămîne, pînă la data sosirii noastre la Crasna — am fost însoțit în această anchetă de ziaristul G. Manoniu de la Gazeta Gorjului — principala suspectă de maltratarea fiului ei.

Ziua de sîmbătă, 26 ianuarie, a fost o zi memorabilă în viața școlii și a părinților din mai multe pricini printre care și concursul de săniuțe care n-a mai avut loc. Învățătorii, elevii și părinții își amintesc pînă la amănunt cum a decurs prima jumătate a zilei. Învățătoarea Maria Dogaru își aduce aminte de pildă că în ziua aceea l-a trimis pe Gheorghiță să ducă hîrtiile la coșurile de afară. Cum îi e firea, Gheorghiță s-a ridicat fără o vorbă și a executat însărcinarea primită. N-a observat nimic ciudat în comportarea lui decît că era ca de obicei : tăcut, sfios și ascultător.

Elvira Crăsnaru, mama lui Gheorghiță, s-a trezit la patru, a ieșit în curte, și-a îndeplinit treburile zilnice cu graba proprie zilelor cînd lucrează în schimbul de dimineață și pe la cinci și jumătate, șase fără ceva, îndreptîndu-se spre camera copiilor și a bunicii a dat nas în nas cu Gheorghiță. Băiatul se trezise dis-de-dimineață cu grija de a face rost de o sanie pentru concursul anunțat.

Cam pe la șase, vecinul Ion Turcu se auzi strigat de o voce cunoscută. Desluși în întuneric silueta plăpîndă a mijlociului familiei Crăsnaru și știu că venise pentru sanie. Nu-i era necunoscut concursul din dimineața aceea. Îl văzu apoi îndreptîndu-se cu sania spre casa de alături, la Ion Zgrăbunță.

Romica Zgrăbunță prăjea carne în bucătărie. La boala ei de ficat nu suportă mirosul de prăjeală și urmărea atentă ca stropii de untură să nu sară pe plită. Ion, fiul ei de 10 ani, se trezise și se pregătea să plece la școală. Recunoscu vocea lui Gheorghiță la poartă și-l trimise pe Ion să deschidă. Era ora șapte. Gheorghiță se dezbrăcă și ea îi pofti pe amîndoi la masă. Înfulecau și vorbeau de concurs. „Gigi i-a zis lui Gheorghiță, nu care cumva ai furat sania lui nenea Dincă (Ion Turcu)" și el jură că nu, i-o ceruse ca întotdeauna. Cînd le-a dat drumul pe poartă, o luară amîndoi la sănătoasa chiuind. În curtea vecinului ei, Ion Turcu, n-a observat nimic deosebit.

Elvira Crăsnaru plecă la serviciu în jurul orei șapte și jumătate și pe drum își întîlni fiul, însoțit de Ion Zgrăbunță. Aveau amîndoi sănii și ea l-a întrebat pe Gigi a cui e sania. „A lui nenea Dincă, a zis el, i-am cerut-o".

La școală, Gheorghiță se închise în el și-și ocupă locul în bancă lîngă Cornel Proteșescu.

O primă observație : Cunoscînd aproximările obișnuite la țărani în privința orei dar și puterea lor de a se orienta fără ceas, reținem că Elvira Crăsnaru l-a întîlnit pe Gheorghiță pregătit de plecare în jurul orei cinci și jumătate, șase fără ceva, că Gheorghiță a strigat la poarta lui Ion Turcu în jurul orei șase, că acesta, după ce i-a dat sania, l-a văzut îndreptîndu-se spre casa de alături a familiei Zgrăbunță și că aici a intrat în jurul orei șapte. Rămîne deci o perioadă bună de timp, chiar cu aproximație, în care nu știm ce s-a petrecut.

Gheorghiță se închise în el deci, conform obiceiului lui, și își ocupă locul în bancă lîngă Cornel Proteșescu. Poate înainte, poate după ce învățătoarea îl trimise să ducă hîrtiile în coșurile de afară, într-o pauză, de banca lor s-a apropiat Maria Păsărea și ea văzu cu mirare că

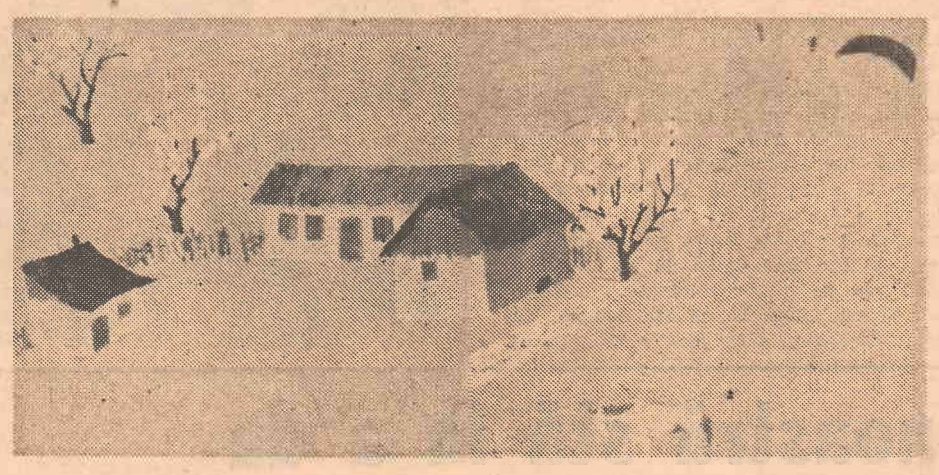

„Primăvara"

gura lui Gheorghiță sîngerează. Gingiile sîngerau. Cornel Proteșescu nu mai ține minte ce a răspuns Gigi Crăsnaru, dar Maria își aduce perfect aminte cum el a zis că s-a lovit cu sania. Nu luni, luni a fost ultima zi cînd l-a văzut pe Gigi, sîmbătă l-a întrebat, ține bine minte asta.

Tot din ziua aceea, Cornel Proteșescu și Ion Dănășel își amintesc cum l-au provocat pe Gigi la o bătaie cu zăpadă, plăcerea acestuia, printre puținele, și el și-a băgat capul între umeri și a refuzat.

A doua observație : Descrierea Mariei Păsărea coincide perfect cu hematoamele gingivale consemnate de medici și dacă specialiștii nu vor descoperi un alt factor cauzator, și ele rămîn un efect al traumatismului general, mărturiile copiilor dobîndesc o relevanță deosebită în raport cu acuzațiile care pun totul pe seama bătăii mamei, bătaie ce va avea loc abia a doua zi. În cazul că a avut loc.

După prînz, mătușa Anica, sora Elvirei, văzu nepoții în drumul mașinilor, dîndu-se cu sania, și porni spre ei cum pornește ea de obicei, amenințătoare. Temîndu-se de mînia ei, copiii abandonează sania și se ascund. Mătușa, cu gîndul la o viitoare răfuială, pitește sania în curtea fratelui. A doua zi, duminică, cam pe la șapte, Elena Moraru vine și cere o sanie lui nenea Dincă. Nenea Dincă o trimite la Gheorghiță, dar nici Gheorghiță, nici ceilalți copii ai Elvirei nu știau unde se afla sania. Apar nenea Dincă și Constantin Crăsnaru și alții. De teama mamei, copiii o zbughesc la fugă, așa cum fuseseră treziți din somn, în picioarele goale și chiloți. Elvira se ia după Gigi, mai puțin iute de picior și păstrătorul de fapt al saniei, cu o boată în mînă și ocărînd : „Te întorci tu acasă, pun eu mîna pe tine" și așa mai departe. Făcută astfel de ocară în fața lumii, Elvira e bănuită că s-ar fi răzbunat crunt pe Gheorghiță, fiindcă o alergase prin curțile și grădinile oamenilor. Anița Crăsnaru în vrajbă cu restul familiei și căreia Ion Turcu îi face multe servicii în curte afirmă în necaz că ar fi auzit-o pe cea bătrînă în dimineața aceea cum striga la Elvira, „Omoară-l, fă, că nu-i bun de nimica !"

A treia observație : Din păcate, după ce s-a încurcat în prezentarea variantelor și i-a făcut pe cei mai mulți să transfere pe umerii ei poate o vină mai mare decît i s-ar cuveni în realitate, Elvira rămîne la fel de puțin cooperantă și îndărătnică, neagă lucruri pe care le cunoaște toată lumea. Spirit simplu, aproape rudimentar, ea se ascunde cu capul în nisip și din această manieră nu putem exclude durerea.

Așa că, din ziua de luni, reținem doar faptul povestit de învățătoarea Maria Dogaru care, la sfîrșitul orelor, l-a trimis pe Gheorghiță să se urce într-un copac ca să dea de mîncare la păsări. Nici de această dată învățătoarea n-a observat ceva schimbat la Gheorghiță.

Marți, 29 ianuarie, Diaconescu Trandafira s-a trezit sub imperiul îngrijorătoarei poveri de a merge la controlul ochilor aproape orbi. A coborît din patul suferinței, s-a îmbrăcat pe întuneric și a pornit-o la drum băgînd de seamă abia în stația de autobuz țipenia din jur. A tot așteptat, pînă observă în casa Crăsnarilor semnele trezirii. Se apropie și după ce află că era numai patru jumătate observă băiatul plin de sînge. Urinează sînge, se văicărea cea bătrînă, dar sîngele îl podidea și pe gură și pe nas. Se trezi și Elvira. Spălă cîteva lucruri, ca să poată merge la doctor, și drumul sau drumurile care urmează ne sînt cunoscute : dispensarul din Crasna, clinica din Novaci, secția de reanimare a spitalului din Tg. Jiu, clinica de chirurgie și apoi cea de pediatrie din Craiova.

Viața familiei Crăsnaru n-a fost nici simplă, nici frumoasă. Bărbatul ia drumul munților, urmînd turmele de oi în căutarea mijloacelor de existență și a unui refugiu împotriva ocărîlor soacrei. Mai tot timpul singură, Elvira se încadrează cu ajutorul primarului la fabrica de cherestea. Pricepe anevoie ce se întîmplă cu ea. De la înălțimea evenimentului tragic, imaginea vieții ei se adună în urmă din răceala firii puțin predispusă la iubire, indiferență și mizerie. Matei, băiatul cel mare, devine un caz : fură, nu învață, bate, vorbește urît... Gheorghiță e cuminte, sfios și trist, dar seamănă cu taică-său, păcat cu care unii din familie îl îndepărtează de mamă. Nicu, mezinul, s-a născut cu un defect fizic și ea nu se pricepe să iasă din indolența în care se complace ca să-l ducă la un doctor. Și satul acuză : Ni se frînge inima cînd unul dintre copii apare cu o zgîrietură și ea, pe-ai ei, îi lasă nemîncați, nespălați, neîngrijiți, murdari și flămînzi, la cheremul unei bătrîne bolnave și pornită împotriva lor. Ea l-a nenorocit pe bietul Gigi. Singură învățătoarea Maria Dogaru, ea însăși mamă, neagă : Elvira nu putea să-și bată copilul în chipul bestial înfățișat de medici.

Treptat și hotărît, în fața satului, balanța se înclină spre vinovăția mamei. Am urma noi înșine calea deschisă de fatalitate dacă n-am fi adunat cu grijă și nepărtinire mărturiile copiilor care declară că în sîmbăta premergătoare duminicii în care a fost alergat de mamă prin zăpadă cu picioarele goale, Gigi a venit la școală cu gingiile sîngerînde, exact în ziua cînd mama afirmă că a fost bătut de Ion Turcu. Nu lansăm nici ipoteza vinovăției acestuia. Dar dacă Gigi pleacă de acasă la șase fără ceva și la familia Zgrăbunță ajunge la șapte, în acest spațiu de timp s-a petrecut ceva pe care nimeni nu știe sau nu vrea să-l explice. Urmează apoi în ordine comportarea ulterioară, cam ciudată, a lui Ion Turcu. Deși se consideră nevinovat, umblă la Novaci și se interesează de declarația băiatului, cere unui medic din Tg. Jiu descrierea amănunțită a loviturilor, tremură cînd i se vorbește de întîmplare...

Și încă un fapt nebăgat de seamă sau trecut prea ușor cu vederea : În timp ce Elvira se afla în spital, la Craiova, neamurile de acasă sînt anunțate că băiatul a murit și să se prezinte a doua zi cu cosciugul la spital. A urmat febra pregătirilor, a intervențiilor, a procurării a tot felul de lucruri, drumul pînă la Craiova, transportul cosciugului la spitalul unde se află că Gheorghiță trăiește încă și umilința de mai tîrziu. Să fie vorba de o glumă, de o eroare sau de o răzbunare ? Lămurirea acestei împrejurări este foarte importantă în stabilirea cercului de suspecți. Poate după această întîmplare rudele schițează și lansează următoarea ipoteză : În timpul vrajbei care dezbină cele două familii, spre vara trecută, Ion Turcu ajunge pînă în grădina casei și aruncă cu un par după bătrînă. Gheorghiță îl înjură. La țară, cel puțin în zona lor, răzbunările se pregătesc cu răbdare. Nu este deci exclus ca omul să fi căutat să și-l apropie pe Gheorghiță în vederea speculării unui moment de singurătate, cum a fost în dimineața cu pricina... Vecinii nu-l cred însă în stare pe Ion Turcu de un asemenea procedeu.

Pledînd împotriva soluției facile de a condamna a doua oară o mamă deja condamnată o dată de pierderea unuia dintre fii și în favoarea lărgirii investigațiilor pînă la marginile care ar reuși să cuprindă și să explice toate împrejurările și faptele neclare încă, îl readucem printre suspecți pe Ion Turcu și recitind rîndurile de față încerc să mi-l reamintesc și-l văd în odaia lui scundă și strîmtă, deșirat, cu gîtul subțire și mîinile tremurînde, sufocat de emoție și nefericit, blînd și dezorientat, căutîndu-se de batistă, la cererea noastră, deoarece Gheorghiță afirmase că nenea Dincă îi băgase o batistă în gură ca să nu țipe și după ce-l bătuse îi spusese : „acum ia sania și du-te, și dacă spui ceva, ce-ai pățit acum nu-i nimic. A doua oară te omor". Nenea Dincă găsește batista și mi-o întinde și nici nu protestează, nici nu se vaită, e pur și simplu speriat și eu mă gîndesc cît de puțin ar ști acest om să se apere și cît de îngrozitor ar fi să fie acuzat și trimis în închisoare pe nedrept. Moartea copilului trebuie pedepsită totuși, pedepsită exemplar, oricine ar fi vinovatul, cu condiția însă să fie adevăratul vinovat, nicidecum presupusul vinovat. Și simt nevoia ca în fața marii instanțe care este viața să adresez un fierbinte apel către locuitorii comunei Crasna de a ieși din rezervele de pînă acum și să nu lase ca frîngerii unei vieți plăpînde și nevinovate să i se adauge o nouă nedreptate, o nouă cruzime, aceea de a fi condamnat un om nevinovat sau de a nu condamna pe cel vinovat.

Există de pe acum cîteva lucruri limpezi : miliția este sesizată nu de mamă, ci de familia tatălui. Amîndouă mărturisirile lui Gheorghiță sînt controlate și făcute numai la îndemnul Elvirei Crăsnaru. Dacă ipoteza Ion Turcu se adevărește reală, mama a cunoscut faptul chiar în seara zilei de sîmbătă, după cum declară Matei, fiul cel mare, și după cum ar putea rezulta din chiar declarația lui Gheorghiță, dacă în ea nu s-ar fi strecurat un agramatism. Tăcerea îndelungată a Elvirei poate fi amendată moral de societate și familie, dar nu se poate constitui în probă de vinovăție. Aparența de neplauzibil din declarația lui Gheorghiță provine de la faptul că în chiar dimineața acelei zile el apare cu sania la Ion Zgrăbunță, apoi chiar în fața mamei. Nu i se poate pretinde totuși unui muribund să fie plauzibil. Aflat la capătul puterilor, nu este exclus ca Gheorghiță să fi mărturisit adevărul curat : fiind prea devreme ca să deranjeze un om, s-a însinuat în curte fără voia proprietarului. Necunoscîndu-i gîndurile și poate chiar nerecunoscîndu-l, Ion Turcu a pedepsit intenția mai întîi, după care i-a cedat sania. Mărturiile copiilor care susțin că Gigi avea gingiile însîngerate sînt grevate de contracarat. Bătaia lui Ion Turcu nu exclude bătaia de a doua zi a mamei. După cum inexistența bătăii de a doua zi nu o implică în mod necesar pe a lui Ion Turcu. Și invers, dovedirea bătăii mamei n-o exclude pe a vecinului. De teama pericolului acestei exclusivități posibile, oamenii se feresc să redea amănunte. Aparenta integritate corporală a lui Gheorghiță de sîmbătă la ora șapte nu este un indiciu : medical o asemenea stare este justificată. Nu constituie o probă nici relativa apariție tîrzie a complicațiilor. O fractură craniană se manifestă cu întîrziere. Din păcate, atunci cînd mai era posibil, nu a fost căutat corpul delict al bătăii. Și tot din păcate, acum este puțin cam tîrziu pentru o reconstituire fidelă a drumului lui Gheorghiță. Din fericire, mijloacele de investigare n-au fost totuși epuizate.

La București, un om cărpănos instalează o rețea electrică antifurt și prima victimă este un copil de patru ani. În munți, un proprietar trage într-un copil intrat în vie. La Timișoara sau aiurea un paznic stilcește în bătaie un elev care a scăpat mingea în rondul de flori. La o școală un geam spart se transformă într-o dramă. Un joc cu mingea pe stradă este sancționat ca un act de huliganism. Intoleranța unor oameni iritați devine un pericol public pentru copiii noștri. Copilăria n-a fost inventată de nimeni și nimeni n-are dreptul să-i amendeze brutal manifestările, aceleași de-a pururi. La Craiova, trupul plăpînd al unui băiat frumos și cuminte se luptă cu ultimele puteri ale inimii împotriva morții. Bărbați și femei veghează zi și noapte la căpătîiul lui trăind absurd speranța că mai pot interveni cu generozitate și abnegație acolo unde au lovit ura și inconștiența. Medicina depune armele. Procuratura le preia. Dar nu ca să dreagă. Ci ca să prevină. Și să încheie în chip justițiar și exemplar un fapt de barbarie fără precedent.

NICOLAE CRISTACHE ■

P.S. Gheorghiță Crăsnaru a decedat în dimineața zilei de 20 martie.

Taxidermia ideilor

(Necazurile mari ale unei întreprinderi care, paradoxal, merge bine și chiar foarte bine)

Pînă nu demult, Întreprinderea **Plafar** din Orăștie și-a desfășurat activitatea numai în județele Hunedoara și Alba și, recent, s-a extins și în județul Sibiu. Printre unitățile similare, ca volum al producției, deține locul doi pe țară. În 1979, conform datelor furnizate de economistul Ilie Pavel, șeful serviciului plan și organizarea muncii, producția globală planificată a fost realizată aici în proporție de 103 la sută, iar producția destinată exportului, orientat cu precădere spre Austria, Franța, Italia și R.F.G., în proporție de 107 la sută. Întreprinderea lui a avut și un plan de investiții. A fost îndeplinit și depășit și acesta : 106 la sută. Dintre împlinirile concrete ale acestui colectiv bine rodat, pe care cifrele nu le mai pot exprima, amintim faptul că Întreprinderea **Plafar** din Orăștie este singura din sistem care dispune de instalații de distilare fracționată a uleiurilor eterice în vid, realizate în bună măsură prin autodotare. Pentru prima dată în țară s-au obținut aici uleiuri eterice de lămîie, scutindu-se corespunzător efortul valutar, și se va produce curînd și uleiul de portocale. Aceste produse, la rîndul lor, conțin substanțe care și ele s-au sintetizat pentru prima dată în țară : limonen, citral, pinen, linalol, un component al uleiului volatil de coriandru etc. Prin instalațiile amintite, au fost rectificate calitativ și alte uleiuri, realizîndu-se îmbunătățiri notabile ale produselor eterice distilate din brad, coriandru, fenicol. Pe scurt, se obțin aici nu mai puțin decît 14 sorturi de uleiuri volatile, produse cu valoare ridicată și cu largă audiență în comerțul intern și internațional.

În ultimă instanță, aceste împliniri de la nivelul verigilor inițiale ale fluxurilor tehnologice, care trădează și o intensă activitate de cercetare științifică, se recunosc în producția finită, în diversitatea ei, în valoarea ei. Aici se produc de mai mulți ani siropuri cu reputație consolidată, de măceșe, mentă, tei, busuioc, anason și fenicol. Aici au fost lansate siropuri noi : sambucovit (soc și măceșe) și montavit (muguri de pin). Aici a intrat în producție, recent, siropul de cătină albă, arbust cu însușiri medicinale în favoarea cărora revista **Flacăra** a militat susținut, la timpul potrivit. Una peste alta, 160 de oameni, cifra îi include și pe cei de la centrele de colectare răspîndite în județele amintite mai sus, realizează aici o producție anuală de 35 milioane lei.

Desigur, aceste succese incontestabile au o istorie, care nu poate fi ignorată. De asemenea, ele au fost și sînt repurtate într-un anume climat de muncă, marcat de o tensiune creatoare specifică. Nu încape nici o îndoială că spiritul gospodăresc al directorului Traian Ilie Dan, adus în urmă cu opt ani la conducerea Întreprinderii **Plafar** din Orăștie, a atîrnat greu în balanța izbînzilor ulterioare. În 1972, producția globală a întreprinderii, aflată atunci pe ultimul loc printre cele similare din țară, se cifra abia la 1,6 milioane lei. Astăzi numai beneficiile se ridică la peste 4 milioane lei. În acest răstimp au fost edificate și noile hale de producție, și laboratoarele înzestrate cu echipamente valorînd 5 milioane lei, și o centrală termică nouă, asigurîndu-se totodată alimentarea cu apă a întreprinderii din surse proprii, prin forarea unui puț de adîncime, cu un debit de 10 vagoane pe oră, încît astăzi, dacă alimentarea cu apă potabilă de calitate rămîne încă o problemă la ordinea zilei pentru orașul Orăștie, ea nu mai impietează asupra fluxurilor de producție ale Întreprinderii **Plafar**. Iar în ceea ce privește climatul de tensiune creatoare în care se desfășoară aici munca oamenilor este revelatoare aparenta rivalitate dintre inginerul Traian Cădaru și farmacistul Gabriel Tibori. Primul este doctorand în științe chimice și, firesc, atunci cînd este vorba despre treburile întreprinderii, acordă prioritate soluțiilor întemeiate pe progresul chimiei. Al doilea este doctor în științe farmaceutice și, tot atît de firesc, promovează soluții intim legate de progresele farmacologiei. Directorul lor, Traian Ilie Dan, nu este un speculant de situații antagonice, nu este un atițător de conflicte, dimpotrivă, este un om din cale afară de cumsecade, bonom, gospodar, cu o mare experiență a vieții și a știut și știe, în consecință, să restituie întreprinderii profitul acestei rivalități, intuindu-i cu un ochi sigur și expert fertilitatea incontestabilă. Ei, inginerul și farmacistul, văd viitorul prin lentilele microscoapelor, prin vizoarele spectrografelor, în timp ce Traian Ilie îl vede prin prisma interesului imediat sau imediat, și aceste două viziuni se completează cum nu se poate mai bine. El ține la ei, la neliniștea lor, iubește în înțelesul bărbătesc și tonic al cuvîntului, iar ei țin deopotrivă la el, nu numai datorită faptului că Traian Ilie a ajuns la o vîrstă la care le-ar putea tată. Gospodarul director Traian Ilie le-a acordat nu numai încredere, mai mult, le-a creat chibzuit și clarvăzător condițiile optime ale afirmării profesionale. Încît reporterului nu i-a fost greu să-i reunească la o veritabilă masă rotundă.

Însă la această masă rotundă improvizată, cînd rivalitățile aparente s-au sublimat într-un temporar armistițiu, cînd însuși directorul consideră necesar acest armistițiu, colocviul cu ei ne-a dezvăluit necazurile mari ale unei întreprinderi care, paradoxal, merge bine și chiar foarte bine. Sînt necazuri multiple, capabile să erodeze profund fundamentul economic al Întreprinderii **Plafar** din Orăștie, încît, înainte de a le ordona ierarhic, am simțit nevoia să le numerotăm, pur și simplu, ordonîndu-le pe o scară cu treptele decupate din pachetul amorf al ciudățeniilor de însăși experiența interlocutorilor, de buna lor credință, de lehamitea de a înfrunta la nesfîrșit obstacole așezate înaintea lor de inerție, rutină, comoditate.

1. Plantele medicinale — susține directorul Traian Ilie Dan — se recoltează fie din culturi organizate, fie din flora spontană. Culturile ne interesează mai puțin în argumentația care urmează. Prețurile de achiziție ale plantelor medicinale recoltate din flora spontană nu au mai fost mișcate de un sfert de veac. Florile de coada șoricelului se achiziționează cu 60 bani kg ; cu 70 bani kg se achiziționează florile de soc sau de sunătoare, plantă care se găsește greu și, mai mult, se culege fir cu fir ; 1 leu se oferă pentru un kg de flori de ciubotica cucului ; 2 lei pentru un kg de flori de mușețel sau flori de tei ; 5 lei se oferă pentru un kg de petale de mac și experiența ne dovedește că un singur om nu poate culege mai mult de 1,5 kg într-o zi lumină. Ca urmare, în fiecare an, Întreprinderea **Plafar** din Orăștie întîmpină dificultăți tot mai mari la realizarea planului pe cantități și sortimente. Plătiți cum sînt plătiți, culegătorii nu izbutesc să scoată la vopsea într-o zi nici măcar prețul apei pe care o beau. Și în acest context sîntem datori să ținem cont de faptul că, la nivelul Întreprinderii **Plafar** din Orăștie, nu se discută despre kilograme, ci despre mii de tone : planul ei anual de recoltare a plantelor medicinale din flora spontană se ridică la nu mai puțin decît 20 000 tone...

2. Ca să rămînem în perimetrul ca atare al recoltării, alte necazuri se conturează atunci cînd este vorba despre cetina de brad. Între Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, de care depinde Întreprinderea **Plafar**, și Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, de care depind întreprinderile, exploatările și sectoarele forestiere, nu s-a căzut încă de acord asupra unui sistem flexibil de repartiții — observă inginerul Traian Cădaru — și mii de tone de cetină de brad, materie primă deosebit de prețioasă pentru **Plafar**, ajung să putrezească inutil în parchete. Neajunsurile de acest gen, evident, le generează o birocrație de-a dreptul funciară și tot în umbra acestei birocrații înfloresc și abuzurile, specifice și pitorești ca pirateria : deși sînt datoare prin plan să culeagă cetina rezultată în urma tălerilor din parchetele forestiere, ocoalele silvice nu se prea îndeamnă la acest gen de cules ; dacă obține, cu chiu cu vai, acest drept, **Întreprinderea Plafar** își trimite oamenii ei în parchete ; peste noapte, ocoalele silvice se răzgîndesc, încep să acorde atenție cetinei ; cum ? ; însușindu-și munca prestată gata de alții, pretinzînd întreprinderii, pentru chiar cetina culeasă de oamenii ei, propriul lor preț, stabilit de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, care este superior prețului de achiziție convenit în întreprinderile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Și tot o birocrație funciară așază obstacole de netrecut în calea acordării prețurilor în cauză. Și cînd ajungem să discutăm lucrurile din punct de vedere practic, directorul Traian Ilie Dan își exprimă ferma convingere că, dacă ar putea dispune nestînjenit de toată cetina care putrezește în parchetele forestiere unde mijloacele de transport au acces, valoarea producției globale a întreprinderii conduse de el s-ar putea ridica ușor la peste 100 milioane lei într-un an. În treacăt spus, cînd întreprinderile **Plafar** au trecut din subordinea rețelei **Centrocoop** în cea a ministerului de care depind și astăzi, tot birocrația a contribuit din plin la pierderea unui număr important de clienți externi siguri.

3. Deși materia primă de bază a siropurilor produse de **Plafar** o constituie plantele medicinale, aceste siropuri sînt considerate în comerț drept alimente — remarcă farmacistul Gabriel Tibori —, sînt contractate ca alimente, prin I.C.R.A., fapt care are o influență corespunzătoare asupra prețurilor : chiar dacă se înscrie în limite rezonabile în ceea ce privește cheltuielile de producție, întreprinderea este luxată, ca să zicem așa, la cota de beneficii. Chiar în interiorul ariei relațiilor acoperite de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare nu se respectă contractele la nivelul planurilor de producție stabilite de comun acord : anul acesta, Întreprinderea **Plafar** din Orăștie a contractat o producție de sirop de 1 600 tone, dar a primit numai jumătate din necesarul de zahăr și l-a primit abia la sfîrșitul sezonului de consum intens al siropurilor. S-a recurs la fel de fel de expediente, de pildă, la înlocuirea zahărului cu miere de albine, însă de siropul produs pe această cale nu beneficiază decît județul care furnizează mierea, în cazul nostru județul Sibiu, restul ariei pe care întreprinderea o asigura tradițional cu siropuri continuînd să înregistreze deficite la acest capitol.

4. Faptul că Întreprinderea **Plafar** din Orăștie a fost deposedată de mijloacele proprii de transport, alături de amintitul preț inechitabil al muncii culegătorilor, creează dificultăți suplimentare unei activități prin excelență dificultuoasă. Dincolo de culegători ca atare — revine directorul Traian Ilie Dan —, **Plafarul** apelează la școli, organizații de tineret, cooperative agricole, pe bază de protocol, lucrurile desfășurîndu-se cît de cît bine din acest punct de vedere, dar încurcîndu-se iremediabil cînd produsele stocate trebuie transportate la sediu. Întrucît, fiind perisabile, nu pot fi stocate la nesfîrșit, se depreciază, fermentează și iar se irosește o muncă. Însă I.T.S.A.I.A. — nu sînt valorificate încă la prețul lor adevărat în țară, fiind încorporate cu precădere în săpunuri și detergenți, sau în alte produse cu valoare scăzută. Am rămas în plop, cum nu se sfiește să afirme inginerul chimist Traian Cădaru, cu studiul aromelor alimentare, și nu de puține ori sîntem trași pe sfoară de furnizori din străinătate, care au ajuns să utilizeze progresele științei și tehnicii cu o dexteritate de veritabili trișori. Or, ceea ce-l preocupă pe inginerul Traian Cădaru este tocmai punerea la punct a unei serii de arome alimentare indigene și nu fără regret ne încredințează că, deocamdată, singurul sprijin eficient de care a beneficiat provine din partea unui pasionat ocazional al domeniului, din partea inginerului Eugen Rotaru din Inspectoratul general de stat pentru controlul calității produselor. The rest is silence... Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare admite întreprinzătorilor din subordinea lui să cerceteze probleme legate de cultura plantelor, dar nu le oferă condiții cînd este vorba despre cercetări privind valorificarea superioară a plantelor și uleiurilor volatile extrase din ele. Sînt reduse aproape la zero posibilitățile de documentare în speță, cît și ceea ce privește procurarea literaturii de specialitate.

Și, din clipa aceasta, pledoaria interlocutorilor noștri deschide ferestre largi spre domenii în care tradițiile, din nefericire, s-au suprimat prin dezinteres și spre zone de activitate în perimetrul cărora, tot prin dezinteres, s-au irosit victorii cîndva cîștigate cu trudă. Cu alte cuvinte, Întreprinderea **Plafar** din Orăștie nu a apărut pe un loc gol. Dar cine din cadrul organismelor care o patronează își mai amintește că la Orăștie, cu decenii în urmă, un Andrei Farago a pus bazele reputatei firme **Digitalis**, prima cooperativă română pentru cultivarea plantelor medicinale ? Nimeni sau, în tot cazul, foarte puțini. Și ce exemplu poate ilustra mai bine consecințele acestei amnezii anormale decît faptul că, și la ora actuală, catalogul de produse oferit cîndva de firma **Digitalis** este net superior prin cuprindere față de cataloagele de produse, inexistente dealtfel la îndemîna publicului larg, ale tuturor Întreprinderilor **Plafar** contemporane cu noi. Deși **Digitalis**, cum este lesne de înțeles, dispunea de o forță economică infinit inferioară. Adică ce face, de pildă, comisia de cercetare privind plantele medicinale a Academiei române, din care farmacistul Gabriel Tibori face parte, exprimîndu-și totodată convingerea că domeniul nu cîștigă prea mult în urma întrunirilor ei periodice ? Adică ce fac cei ce ar trebui să dezvolte acum și în viitor tradiții demult constituite ? Dorm ? Nu, ei nu dorm... Deocamdată ei au scos plantele medicinale din **Farmacopeea română**... Dacă am afirma că pregătesc și alte măsuri, tot atît de „benefice", am fi considerați niște insinuanți fără scrupule, cum dealtfel ni s-a mai întîmplat...

În schimb, ne permitem să afirmăm altceva, și anume faptul că și vizavi de Întreprinderea **Plafar** din Orăștie, și vizavi de domeniul plantelor medicinale, acționează cu un spor nefast taxidermiștii ideilor, pe care revista **Flacăra** nu a contenit și nu contenește să-i prezinte în lumina lor adevărată, mai bine spus în întunecimea lor adevărată. Conform definiției din dicționarul de neologisme, taxidermistul ar fi un specialist în împăierea animalelor vertebrate. Prin transfer licit, mijlocit de experiența de care dispunem, termenul se potrivește de minune „specialiștilor" în împăierea inițiativelor creatoare, a entuziasmului lucid și fertil. Acesta este domeniul de acțiune al taxidermiei ideilor. O ocupație deloc stimabilă, care nu este nici artă, nici știință, nici dexteritate exersată din cale afară, ci o tristă abilitate de grupar înzestrat cu puterea de a acoperi orice gînd înaripat doar sub două lopeți de indiferență. Cel mai sigur semn că am pășit pe terenul taxidermiei de acest gen survine atunci cînd, înainte de a le aplica, înainte de a le transpune în viața economică, îmbulzim ideile oamenilor în expoziții sforăitoare. Dar inginerul chimist Traian Cădaru și farmacistul Gabriel Tibori, care fac cercetare în timpul lor liber, care utilizează rezultatele lor ca să umple breșele deschise în planul economic al întreprinderii lor de transporturile defectuoase, de prețurile derizorii ale materiei prime și, uneori, ale produselor finite, de alte neajunsuri, nu au beneficiat nici măcar de acest tratament. Ei au beneficiat de indiferență.

Evident, împotriva unui asemenea gen de dezinteres directorul Traian Ilie Dan, inginerul chimist Traian Cădaru sau farmacistul Gabriel Tibori nu pot întreprinde mai nimic pe cont propriu. Efortul lor se consumă cu precădere în direcția menținerii la linia de plutire, și chiar mai mult, a întreprinderii de destinele căreia au fost chemați să răspundă. De asemenea, efortul lor se consumă în direcția înfrîngerii necazurilor care năvălesc peste întreprinderea lor în valuri succesive. Și pînă una-alta au izbutit să se țină tare : necazurile la care se referă ei sînt necazurile unei întreprinderi care, paradoxal, merge încă bine și chiar foarte bine. Dar tocmai aceasta este întrebarea : avînd în vedere condițiile muncii lor, la care ne-am îngăduit să ne referim mai pe larg, cît de bine și cît de foarte este acest bine ? Cît va dura el ? Fiind vorba de-acum nu numai despre proprietățile curative ale cătinei albe sau despre alte aspecte particulare ale utilizării și valorificării plantelor medicinale, în favoarea cărora revista **Flacăra** a avut de spus un cuvînt, ci de ansamblul preocupărilor legate de domeniul în cauză, ne permitem să lăsăm discuția deschisă.

MIHAI PELIN ■

„Nunta la fotograf"

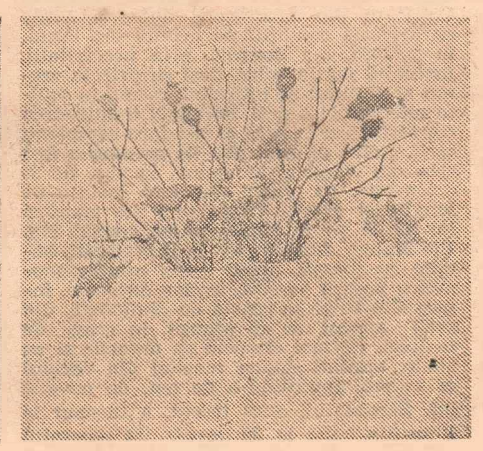

„Flori"

Învățați de la ei!

CAMPIONII

Există la noi în țară, observa un pertinent cercetător al specificului, uriașe întinderi în care atotstăpînește civilizația porumbului, a grîului, a plantelor care își dăruiesc bogățiile și splendorile o singură dată, într-un unic sezon. Apoi miriștile sînt păscute cu vițele și întoarse cu plugul. Pe fața de dedesubt a țărînii, întoarsă la zi, se scrie cu o sămînță nouă. Apoi iar, într-o surdă înverșunare de a învesnici nimicul, fiindcă, scăpat o singură dată din mîini, lăsat o singură dată de capul lui, pămîntul dă doar spini și bălării. Plantele, observa același cercetător, nu rămîn nici măcar în amintiri, pînă și rădăcinile lor se resorb. Ele n-au constanța pietrei, ele n-au durata bronzului, ele nu pot da seamă în timp despre fapta omului, despre opera lui. Care operă este una dintre cele mai trudnice și dintre cele mai efemere. Pentru a construi un etaj vegetal deasupra țărînei — grîu pînă la briu, porumb pînă mai sus de creștet — trebuie să trudești din greu, să închipui lanurile, să le zidești, apoi să le dobori tu însuți cu brațul, apoi, din nou, s-o iei de la capăt. Numai în artă, conchidea cercetătorul nostru, zădărnicia e atît de sublimă. (Dar din această aparentă zădărnicie, se naște, vom adăuga, elementul primordial al vieții noastre, se naște pîinea !) Se poate deci vorbi, pornind de la această sugestie, despre o civilizație a porumbului în sens superior cultural. Dacă cultura înseamnă compartimentul cel mai înalt al unei civilizații, agricultura, pe care am făptuit-o din moși-strămoși, secole după secole, rămîne la capul de jos al scării, dar constituindu-se, ea însăși, ca o civilizație, ca o mare civilizație.

Omul cu care dialogăm pe această temă este un specialist al porumbului, deci un om al unei superioare culturi, cu știința și tehnica la zi a domeniului aflate, cum s-ar zice, la degetul mic. El e, în același timp, un țăran, un fiu de țăran, copilăria și tinerețea și le-a petrecut țărănește, ca tipic reprezentant al unui neam de țărani, al acestui neam de oameni străvechi și teferi care aici, în Cîmpia Română, și-au creat țara prin cultura pămîntului, făcînd ca acest pămînt să capete o respirație culturală. Neamul de țărani din care provine, acest neam din vatra Oltului, ca neamurile tuturor vetrelor noastre, este legat de veșnicie prin însăși această arhitectură efemeră a vegetalelor, care sînt însuși efemerul. Ca să ajungă ceea ce este astăzi, adică inginerul șef al C.A.P. Scorniceștí, din cîmpia Oltului, omul cu care stăm de vorbă, Ilie Manea pe nume, a fost deci mai întîi țăran, a lucrat o vreme ca tractorist, apoi a fost la școală, la facultate, depășind tipul tradițional (el însuși, în epoca noastră, restructurat, devenit altul !) al unei culturi care, potrivit multora dintre cei ce au cercetat-o, îi situa pe reprezentanții ei într-o vîrstă infantilă a spiritului.

Ne-am risipit în aceste considerații generale pentru a încerca să încercuim, cu ajutorul lor, locul pe care porumbul, ca element vital al economiei și existenței noastre, dar și ca expresie a unui pămînt cultural, îl ocupă, astăzi, aici, la noi, în Cîmpia Română, într-una din vetrele sale de cea mai înaltă fertilitate : Scornicești Oltului.

Fertilitatea acestei vetre este ea însăși, la ceasul de față, o majoră expresie a unei superioare culturi, adică a tehnicii și a științei ce prezidează gestul diurn al muncii, acest gest creator care își lasă umbra în efemer, acest gest care, ca să se impună și să dureze, trebuie repetat cu înverșunare, pînă cînd își fixează definitiv efigia, în pămînt ca și în conștiință. Pămîntul Scornicești-lor n-a fost niciînd faimos pentru recolte, dimpotrivă. E un pămînt podzolic, argilos, sol acru, acid, de pe care generațiile vechi, cu trudă, nu scoteau mai mult de 500—600 kg de porumb la hectar, de pe care C.A.P.-ul, în anul de debut al demersului său (1950), n-a scos decît 946 kg. De pe acest pămînt, astă-toamnă, cooperatorii au scos, în cultură neirigată, pe întreaga suprafață de 750 ha, o recoltă de 12 060 kg porumb la hectar (după ce, cu doar cîteva luni mai înainte, scoseseră, la grîu, 5 810 kg !) Eroul Muncii Socialiste, Vasile Bărbulescu, președintele C.A.P.-ului și al Consiliului agroindustrial, fermierul grîului, se poate mîndri, în clipa de față, cu titlul de campion național al acestei recolte, iar inginerul Ilie Manea, fermierul porumbului, își poate pune pe piept, pentru cele 12 060 kg, o distincție asemănătoare.

A fost un an agricol bun, favorabil ? A fost și n-a prea fost. N-a prea fost pentru grîu, surprins, în chiar epoca secerișului, de torențiale ploi, care au făcut, ni se povestește, ca oamenii locului, deprinși de mult cu combinele, cu tehnica nouă, să se întoarcă la strămoșeasca seceră. S-au luat deci secerile (adică s-au cumpărat vreo 1 200 de seceri, fiindcă aceste arhaice arme ale bătăliei recoltei nu prea mai existau pe-aici, atîrnau de mult doar pe pereții muzeului comunal și în panopliile amintirilor) și s-au cules, cu ele, nu mai puțin de 200 de hectare în care, pe largi porțiuni, firele grîului ondulau nesigur în apa tulbure, ca firele de mătasea broaștei. Și iată că grîul, în ciuda timpului și în ciuda solului, a dat o recoltă ce situează C.A.P.-ul din Scornicești între unitățile cu aceleași condiții, pe primul loc. Anul, în schimb, s-a dovedit, prin precipitații, favorabil porumbului, deși surprizele vremii ar fi putut să întîrzie (precum în multe alte locuri s-a și întîmplat !) întîlnirea oamenilor cu recolta care-i face campionii țării. Adică ultimul bob de porumb a fost scos din cîmp, ni se spune, în ziua de 28 octombrie, cu cîteva zile mai înainte de lungile și catastrofalele ploi ale toamnei lui '79. Și s-a întîmplat astfel, adaugă ing. Ilie Manea, fiindcă aici, la Scornicești, bătălia cu timpul, adică cursa contracronometru pentru recoltă, începe devreme, întreg C.A.P.-ul se scoală de dimineață, din zorii anului, ca să ajungă, în crug de toamnă, cît mai departe cu muncile și cu zilele, mutînd steaua recoltei din vechiul ei zodiac, apropiind-o de om, de nevoile lui. Semănatul, anul trecut, a început la 1 aprilie, pînă la 20 aprilie tot pămîntul își primise sămînța, campaniile primăverii fiind aici, la Scornicești, etapele maximei concentrări de forțe, ca perioade-cheie, ca etape de temelie în zidirea arhitecturilor vegetale.

Refăcînd, cu ajutorul interlocutorului nostru, itinerarul bătăliilor anului, răsfoim, practic, un întreg roman, o narațiune epică amplă, complexă, în care fapte, date, oameni, evenimente se înlănțuie și se întretaie în creșteri pline de tensiune, în etape de răspîntie ce modifică, de la zi la zi, liniile și culorile din întregul tablou. Recolta de porumb a lui '79 nu-i o surpriză, ci doar un moment, o dată nouă pe o spirală mereu suitoare (cu un an înainte, de pildă, se culeseseră 10 360 kg la hectar), mărturisind un efort al omului de perpetuă depășire a stadiilor în competiția cu pămîntul și în competiția propriei sale rivne. Sîntem pe un pămînt pe care omul, de mai mulți ani, se exersează temeinic, teafăr și creator în a-l rezidi, în a-l îmbogăți și înnobila, dintr-o perspectivă de facere și refacere ce sugerează, prin dimensiuni și prin consecințe, o adevărată geneză. Punctul experimental al Scorniceștilor, veritabilă stațiune-pilot a științei moderne, înființat acum cîțiva ani, decide, prin verificări și prin încercări novatoare, ce anume îi trebuie acestui pămînt, ce îngrășăminte, ce amendamente, ce plante, ce soiuri, ce tehnici, ce tehnologii și ce metode, pentru a-i potoli excesele de aciditate, pentru a-l îndulci, pentru a-l mai face cît mai propice muncii și, evident, răsplatei ei. Ce probează ca bun și viabil experiența, ce se afirmă cu valoare de prag de atins, trece îndată în cîmpul obștii, astfel ca între deziderat și faptă să nu se interpună prea multă abstracțiune, prea multe vorbe sau prea multe hîrtii. Prin asta, solul pînă mai ieri sărac al acestei vetre s-a încărcat de mari bogății, s-a încărcat, în același timp, de o fabuloasă memorie a efortului novator al omului, a devenit, altfel spus, o adevărată bancă de date despre pămînt și eficiența lui, cu valoare de tezaur la îndemîna oricui.

Ce ne destăinuie aceste date ? Ele ne spun ceea ce, practic, toți agricultorii știu sau ar trebui să știe. Ele ne spun că pregătirea pămîntului pentru recoltă este elementul fundamental al obținerii ei. Ca să ajungă la cît a ajuns, porumbul locului a fost, mai întîi, gîndit, meditat, chibzuit, de la sămînță, adică de la soiurile de productivitate înaltă (în principal, hibrizi

din grupa 400), de la densitatea la înaltă a plantelor, de la îngrășămin accent pe gunoiul de pasăre secre marile complexe avicole ale Scornic gunoi care, în anii ce vor veni, va înlocui îngrășămintele chimice) la respe strictă, severă am zice, a tehnologii întreținere, privite însă nu ca elemer cadre fixe, constrîngătoare de idee, sisteme de lucru deschise, apte ori fi îmbunătățite, modificate, perfect Sînt lucruri pe care le știu, cum spu toți cei ce practică profesiunea a turii, toți le-au citit și le-au studia clusiv în literatura care s-a dedic acești ani, experienței Scorniceștilo periență cu valoare de școală), dar

Brâncușiană

(Urmare din pag. 1)

multiplicată în ghipsuri ce îngroașă kitsch-ul tarabelor cu „amintiri". Starea nefirească de lucruri m-a determinat, cred, să nu pomenesc de Hobița lui Brâncuși și tripticul de la Tîrgu Jiu în cea de a doua carte a Paralelei 45, ocrotind — prin tăcere și pietate — aceste vestigii aflate în calea pelegrinului pe unul și același itinerar. La început, în cartea primă a acestei drumeții, am salutat cu privire curată, inimă fierbinte, verb romantic și tînăr satul de baștină care nu se înfruptase încă la acea vreme din dulceața celebrității fiului pe care îl trimisese în lume (minți obtuze făceau ca, prin anii '50, Brâncuși să fie necunoscut în țara lui) ; Hobița marelui artist era asemeni neprihănitei vestale și veți înțelege că mi-a fost relativ ușor să rostesc — poate cu naivitate de adolescent, dar neprefăcut și în puritate — ceva despre satul care prefigura pe gorjeanul pătruns în auzul și în conștiința veacului. Lemnăritul din Hobița, memoria bătrînilor, chipurile rarefiate plutind ca o dulce boare, casa părintească, corcodușul copilăriei erau — pentru reporterul de douăzeci și ceva de ani, care își compensa nepriceperea prin cutezanță — teritoriul mirific al unei descoperiri și compunerea lui curse ca o spovedanie.

O reluăm acum, în cu totul alți timpi și la alte vîrste (biologice și de spirit) cînd vestigiile brâncușiene au devenit veritabile temple de reculegere, geniul marelui român cunoaște un nedezmințit triumf mapamondic.

★

Cum palpită Hobița anului 1980 la faima universală a marelui său fiu ? Rostind-murmurînd, cu glasul demnității paterne, povestea știută pe de rost a vieții aceluia „care a plecat în lume și al lumii a rămas". O altă națiune ar fi edificat, mă gîndesc, în baștina monstrului sacru un așezămînt orgolios, care să emită cu toate mijloacele comunicării de masă gigantica personalitate a aceluia care este „sculptorul secolului". Nu vei găsi așa ceva la Hobița. Bunul-simț românesc întîmpină cu nezgomot și înțeleaptă detașare „vocile" maximale ale aventurii umane — veșnicie, glorie, geniu, infinit — în spiritul tradițional al dreptei măsuri țărănești. Așa se înfățișează Hobița lui Brâncuși azi cînd abundă imnografiile, petardele senzaționalului și lipsa de măsură. Despre cel mai abstract și mai modern artist al veacului un sat românesc depune o mărturie ce poate apare paradoxală : simplicitatea, echilibrul, armonia, frumusețea limpede sînt temeiurile cu care l-a învrednicit baștina pe cel ce avea să devină gloria lumii moderne, este „merindea lui gorjeană", este **sinele românesc** perpetuat în universalitate, sînt „genele" care au rodit pe măsură, umplînd spațiul și timpul cu omenia, vitalitatea și harul creator ale românilor, al căror ambasador a fost Brâncuși.

Căsuța de lemn cu pridvor înalt, de la numărul 143, din satul Hobița, comuna Peștișani, județul Gorj, grăiește prin aerul auster, glasul frust al obiectelor și mesajul de dulce anacronism al acelui **altădată**, devenit în acest caz memorie de țară. Aici a văzut lumina vieții și s-a zbenguit Brâncuși-copilul, motiv ca oficialitatea locală să inaugureze, în urmă cu zece ani, această casă-muzeu. O păstorește de mai bine de cinci ani fostul dascăl Ion Blendea, azi ghidul-muzeograf al așezămîntului. Are el o zicere precipitat-nervoasă, parcă bătută cu maiul, omul de ritual părînd mereu stăpînit de teama de a nu fi spus destul în număratele minute pe care le petrece acolo vizitatorul ocazional. E stilul acestui om, poate chiar gîndirea lui impietrită, deoarece oriîeunde și a oricîta oară ar relua rostirea lui de amfitrion, o derulează aidoma, fără a schimba un sunet, o virgulă, o inflexiune de gînd, părînd a fi translatorul fidel al unui computer bine programat sau ventrilocul ce reproduce istorioara locului pe bandă magnetică. E de lăudat munculița acestui dascăl, oricîte imperfecțiuni și puținătăți i-am găsi, Ion Blendea dedicîndu-se trup și suflet misiunii lui : își impune să citească, să audă și să rețină tot ce se referă la această parohie, înregistrează de-a valma în mecanismele memoriei lui date, evenimente, scrieri și ziceri celebre despre idolul său, cu deliberatul gînd de a fi aici, în Hobița, entuziastul crainic al vieții și muncii lui Constantin Brâncuși, apostolat care îl exaltă pe dascăl, dă

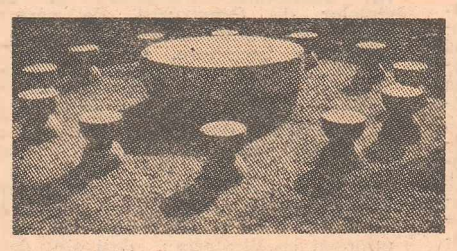

arșițe și febre neliniștitului, aprinde lumini fanatice în ochii acestui posedat de operă mesianică. Am ascultat, de aceea, nu atît cuvintele împătimatului cicerone, pe cît sunetul pur de dincolo de ele, arderea secretă care le propulsa cu candoare, vastele tablouri de pictură naivă în care se prefăceau instantaneu vorbele predicatorului-țăran, încît prezența lui Brâncuși-pruncul avea abur de mister și (aparent) străina gură popula spațiul cu icoane mitologice.

Dar ghidul nostru nu este un fantast, este un spirit așezat și pragmatic, rostul lui este să numere bobii, să pipăie realitățile și să adune, persuasiv și harnic, moștenirea baștinei brâncușiene, pe care să o ordoneze, straturi-straturi și să o aștearnă, zi de zi, asemeni semănătorului, în memoria contemporanilor, ogorul lucrării sale. Evenimentul de ultimă oră al Hobiței : în august 1980 se inaugurează tabăra de sculptură **Brâncușiana** de la Hobița, care va perpetua, an de an, pelerinajul de pioasă recunoștință al profesioniștilor, cei care au șansa de cinde din mantia sculptorului geni Blendea își pregătește de pe acum nou verset al rostirii lui. Compu același timp, o monografie a mele brâncușian, a casei artistului, a p telor lui Brâncuși pe ace mel (se plînge că nu găsește un ed or) cătuiește de un șir de ani — cu o și o pasiune apte să mute munții schimbe albia Jiului — arborele ge gic al lui Constantin Brâncuși. Mi desenat de mînuța lui, pe ramuri, și spițe, așa cum irump acestea di rea tulpină a venerabilului Nicola Brâncuși, părintele artistului, în a dublă căsătorie se învîrtejiră terib două ramuri vitale ale Hobiței, scund do statură al Bejuiconilor înalt de statură al Chisăronilor, arborescent în valuri omenești, ge și familii mereu lăstărind în fii, strănepoți și stră-strănepoți, pîn șaptea semințe, pe care o ilustre mai mărunți descendenți ai fab stirpe. 117 „brâncușoi" get-beget a ficat dascălul Blendea, om cu om, tate cu identitate, 58 provenind mura Ilincăi, prima soție a lui Radu Brâncuși, și 57 din cea a muma bună a marelui artist. Ceva profesiile cu care se învrednicesc și lui Brâncuși : foarte mulți le fiind tîmplari-dulgheri-cioplitori mîndu-l pe sculptor), mulți sînt tori, crescători de vite, în timp ce la oraș sînt ingineri, învățători, te în felurite meserii, lucrători în (mintea isteață a oltean-gorjeanului totdeauna preț în cîmpul negoțului

Ion Blendea este aschie din f arbore pe care îl evoc, ca și F dealtminteri, soția lui (bibliotecar ceului **Constantin Brâncuși** din Pe se cuprind amîndoi în lungul lanț nepoților artistului, în timp ce fi Mariana (studentă a Facultății de nie din Cluj-Napoca) sugerează (...fără sfîrșit) a stră-strănepoților adică fluviile omenești curgînd în spațiul gorjean, din mumă în Hobița Binecuvîntată.

Cam atîta despre baștină.

(Va urma)

PORUMBULUI

aplică, atît în literă cît și în spirit ? E cunoscută importanța seminței, dar am văzut, și din păcate nu doar o dată, conducători de unități agricole care-și trimit merceologii, ba chiar doar șoferii de camioane, neînsoțiți de nici un specialist, ca să ia de la „Agrosem" sămînță, orice sămînță, de orice soi și în orice stare. Cei de la Scornicești n-au făcut niciodată astfel. E cunoscută importanța erbicidării și a fertilizării, unii doar o cunosc, cei de la Scornicești o fac faptă. Cei de la Scornicești, cum spuneam, mai fac și altele, mai fac și lucruri pe care litera cărții nu le cuprinde, dar pe care pămîntul, soarele, ploaia sau seceta, adică întreaga narațiune cosmică în care sînt implicați (și în care se simt implicați ca personaje cu roluri de primă mînă !), schimbătoare ca orice narațiune cosmică, le impun ca cerințe, le impun ca utile. Ei întrețin porumbul, manual sau mecanic, ori de cîte ori e nevoie, ei nu se feresc de sapă, ei nu se dau în lături de la așa-numita „prașilă oarbă", destinată distrugerii pălămidei. Ei, autentici țărani, chiar purtători ai unei culturi avansate, bazate pe tehnica cea mai înaltă, nu se feresc să-și folosească din plin și mîinile. Ei nu se dau în lături, la recoltat, să culeagă porumbul cu mîna, renunțînd la serviciul combinei, fiindcă pămîntul lor este deluros, frămîntat, colțos, poticnit în muchii și pante, tarlalele nedepășind în lungime cîte 600—700 de metri, ceea ce obligă mașinile la multe și repetate întoarceri, păgubitoare pentru arhitectura de vegetale. Ei, mai mult, sînt autorii unei inedite metode, inițiate de președintele V. Bărbulescu și aplicată anul trecut pe întreg teritoriul porumbului, de depănușare a plantelor cu 10—12 zile înainte de recoltare. Se ușurează astfel și recoltarea, dar, mai ales, se scade umiditatea porumbului (cu cîte 10—12 procente !), cu consecințe și în reducerea consumului energiei, porumbul depănușat astfel nemaitrecînd prin uscătoare. Deci ei, acești oameni, dau pămîntului totul, îi dau tot ce-i trebuie, fiindcă ei știu, dintr-o milenară experiență pe care anii din urmă au înălțat-o sub girul științei, că socotelile cu natura, oricît de complexe le fac cerințele epocii, rămîn, în ultimă instanță, simple : nu-i dai, nu-ți dă. Dacă-i iei pămîntului șapte piei, fără să-ți pese, fără să-i stimulezi zelul de a produce, pămîntul, pînă la urmă, devine indiferent, uituc, zgîrcit, ignorîndu-și datoriile anuale, ca și un ins hrănit doar cu făgăduințe și iluzii. Dar tocmai această aspră, presantă realitate, după care nu primești nimic dacă nu investești nimic, după care nu poți să iei fără ca mai întîi să dai, obligă la o infinită grijă, la o chibzuită politică a eforturilor și investițiilor, la un răspuns înțelept la somațiile — cum, cînd și cît ? Cei din Scornicești sînt generoși, ca să primească în mod generos. Ei dau naturii, fiindcă de ea depind, dar o fac procedînd economic, dînd fondurilor și avuțiilor pe care le mînuiesc destinații judicioase, fertile. Cheltuielile pe tona de porumb au fost, anul trecut, de 574 lei, cu 406 mai puțin decît prevăzuse planul. Dar producțiile, iată, chiar cheltuindu-se bani mai puțini decît se hotărîse inițial, au depășit toate pragurile, răsplătind truda omului. Valoarea normei a fost de 100 de lei. Mecanizatori ca Ilie Andreescu, Nicolae Ene, Gheorghe Luțu, Ion Bilan (șeful secției de mecanizare), cooperatori ca Gheorghe Barbu, Gheorghe Ionescu, Dumitru Popescu, Florea, Laurența și Rița Cîmpeanu, Niculina Toma sau Maria Șchiopu, ca și mulți alții, nu s-au lăsat, primăvara, pe seama ploilor, nu s-au lăsat, vara, pe seama elevilor Liceului agroindustrial, care-și făceau practica dînd ajutor campaniei, nu s-au ferit de cele mai grele munci, dacă ele scurtau distanța dintre efort și răsplata lui, drept pentru care răsplata a venit dreaptă, adică bogată.

Acum, în ceas de nouă primăvară, în plină și fierbinte campanie a aratului și a semănatului, Scorniceștii, ca toate satele românești, sînt ca o populație de albine ce-au năvălit afară din stup, chemate de niște miresme ale pămîntului insesizabile pentru mulți dintre noi, dar resimțite de ei, de cei ai locului, cu întreaga lor ființă. Pe inginerul Ilie Manea abia l-am smuls de pe-un vîrf de deal (unde, pe 30 de hectare, se edifică o plantație superintensivă de meri), ca să putem sta un pic de vorbă. Începem să discutăm în ARO-ul pe care-l conduce grăbit, dar, în drum spre birou, se abate pe la sediul S.M.A., ca să mai arunce o privire asupra mașinilor care, reparate, unse, aliniate în formație de luptă, așteaptă semnalul asaltului primăverii. Tot aici, la etajul clădirii, e și sediul Consiliului agroindustrial, pretext pentru încă o întrerupere a discuției. Urcă, în fugă, scările, deși nu mai e foarte tînăr (are 42 de ani), ca să-l interpeleze pe un tovarăș, de pază lîngă un telefon, cu o voce care abia își reprimă neliniștea, dacă a aflat „ce e cu avionul" și „ce e cu erbicidele". Cel interpelat îi spune că da, s-a interesat, dar că avionul pe care-l așteaptă pentru fertilizări va veni abia peste o zi sau două, încă nu și-a isprăvit reviziile și verificările. Cu erbicidele, îi mai spune, nici o veste. Inginerul s-a întunecat la față, zice că a citit în „Scînteia" de ieri că o cisternă cu erbicide, destinată județului Olt, a rămas în pană, pe undeva, prin Transilvania. N-o fi fost cumva cisterna lor ? S-a întunecat și celălalt, să nu ni se facă, zice el, figura care ni s-a făcut cu „taflanul", cînd, știți, vagonul care ni-l aducea s-a defectat, adică așa ni s-a spus, că și-a rupt nu știu ce pe la Timișoara, drept pentru care „taflanul" a trebuit valorificat acolo. Probleme, gînduri, frămîntări de primăvară, neliniști și nervi de primăvară... Plecăm, continuăm discuția în mașină, ajungem la birouri, e liniște, e pustiu, toți specialiștii sînt pe cîmp, mai vorbim vreo cîteva minute, răstimp în care o tînără funcționară ne aduce cafele, dar cețile aburinde, aromate, ispititoare trebuie părăsite neatinse. Un telefon de la președintele V. Bărbulescu îl cheamă pe inginer la o întîlnire grabnică. Trebuie să meargă, amîndoi, în nu știu ce punct din cîmp (sau, poate, la seră, n-am înțeles exact), într-un loc în care e necesară, fie și numai pentru niște clipe, prezența amîndurora. După care se vor despărți, fiecare din ei luînd-o spre alte treburi, toate stringente, toate presante, treburi ce se aglomerează cu fiecare secundă a primăverii, treburi gîndite la amănunt, care trebuie împlinite la amănunt, treburi în care prezența reporterului nu mai încape, nefiind planificată...

Culegi din toate un sentiment : cel de continuu efort, cel de continuă și efervescentă pasiune a muncii, dar și de atentă organizare, de urmărire severă a planurilor, astfel ca muncile și ca zilele să crească una dintr-alta, împlinindu-se, rotunjindu-se, înălțîndu-se, ca și firul de grîu ori de porumb, în sus, tot mai în sus, pe verticală, alergînd spre întîlnirea cu cuptorul verii și al toamnei.

E acest sat al Scorniceștilor, vatra natală a celui mai mare bărbat al acestui neam, un sat în care, ca în toate satele românești, cuvîntul partidului, al secretarului său general, au rodit din plin, căzînd ca și sămînța pe un ogor pregătit s-o primească, apt s-o încorporeze structurii sale și ființei sale. În toate trecerile sale pe aici, prin satul care l-a dat României, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat îndeaproape de soarta acestui pămînt, al cărui fiu este, de recoltele lui, de ctitoriile industriale și sociale, de viața oamenilor. Indicațiile date pentru sporirea producției vegetale („adevărate lecții de inginerie a pămîntului, de deschidere către nou, către știință, către eficiență", după cum ne-a declarat ing. I. Manea) s-au răsfrînt din plin și în recolta-record de grîu, și în recolta-record de porumb a ultimei toamne. Recorduri pe care oamenii locului, în lumina acelorași indicații de preț, vor să le transforme în obișnuință, în bun curent, ca să clădească, pe temelia lor, și mai departe, și mai sus. La indicația secretarului general al partidului, ei au organizat, anul trecut, loturi ale porumbului de pe care au dobîndit 15 000—20 000 kg la hectar. Aceste loturi trebuie extinse la teritoriul întregii culturi, spărgîndu-se deci tiparele înghețate, tiparele izolate, spărgîndu-se frontierele diferențelor de recolte. Ei au resimțit cu întreaga lor ființă, ca toți oamenii Cîmpiei Române, îndemnurile adresate de secretarul general al partidului la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 25 și 26 februare a.c., îndemnuri întemeiate pe scoaterea la lumină, prin spunerea lucrurilor pe nume și printr-o temeinică analiză, a resurselor încă mari ale acestui pămînt, resurse ce trebuie valorificate major, prin muncă, prin pasiune, prin ordine, prin receptivitate la nou, astfel ca noua revoluție agrară, prevăzută în documentele Congresului al XII-lea, să devină realitate.

Scornicești, un sat din Cîmpia Română, un sat-campion al porumbului și al grîului, un sat în care, ca-n pretutindenea vetrelor noastre de pîine și viață, a început o primăvară fierbinte, prevestitoare de noi anotimpuri ale belșugului.

ILIE PURCARU ■

Fotografiile familiei Mara

(Urmare din pag. 1)

greuliță". Douăzeci și doi de ani și-au crescut copiii tot în casa, împovărată de suflete, de la Voinești. Abia prin '49 și-au cumpărat o casă a lor, în care Elisabeta, ajunsă la 70 de ani și rămasă de trei ani văduvă, trăiește acum cu fiica ei ce se numește tot Elisabeta iar după soț Catrina și cu cei doi copii ai acestora.

Au avut, Dumitru Mara și Elisabeta, 8 copii. Nepoții sînt încă de două ori pe atît, 16.

Primul copil al lui Dumitru Mara se numește Dumitru Mara. Are, acum, 52 de ani. Împreună cu fratele său, Gheorghe, muncește, unul în schimbul întîi, celălalt, în schimbul doi, la o mașină de lucru în coordonate. Singura mașină de acest fel din uzină, zice Toma Neaga, maistru și secretarul comitetului de partid al secției 1 215 : „Ei sînt, amîndoi, muncitori specialiști. Lucrează pe mașina aceasta de zece ani. Și dacă pe la alte întreprinderi, după cum am auzit, o astfel de mașină începe după cîțiva ani să se defecteze și să nu mai dea lucru de calitate, aici, la ARO, ea funcționează perfect și de zece ani încoace nu i s-a făcut nici o reparație". Nicolae, fratele lor, este mecanic auto. Elisabeta e pregătitoare, Vasilia lucrează la heliograf iar Aurica, Angela și Maria au învățat meseria tatălui lor muncind la serele întreprinderii. Nu se mai știe, cine a spus, primul, că ar fi aceasta „uzina dintre brazi și flori", dar dacă ea ajunsese să arate astfel prin munca și migala horticultorului Dumitru Mara, continuă să-și păstreze aceeași înfățișare, de-o vreme încoace, prin munca fiicelor lui, care numai în această primăvară pregătesc să răsădească pansele, petunii, salvie, măgheran, begonii și trandafiri, cîteva sute de mii, — și nimeni nu rupe aici o floare, spun ele —, după cum tot lor le revine și grija ca la fiecare revelion petrecut în colectiv oamenii uzinei să găsească sălile împodobite cu liliac înflorit chiar atunci, la cumpăna dintre ani.

În teancul de fotografii pe care mi-l arată Elisabeta Mara, lîngă copiii ei apar și nurorile, ginerii : aici e Dumitru Florescu, soțul Angelei, aici e Elena, soția lui Gheorghe, muncesc și ei în întreprindere, în total, din aceeași familie, la 12 se ridică numărul celor ce lucrează la ARO. „Și n-au fost criticați niciodată !", adaugă Elisabeta Mara. „Și aici ?", întreb. „Aici e Nae, zice, e Nae în Columbia ; în vederea asta era lîngă o plantație de cafea, dincoace face baie în Oceanul Pacific", Elisabeta Mara vorbește sigură despre țările unde a fost trimis ca specialist fiul ei, cu toate că, în ce o privește, chiar Bucureștiul nu l-a văzut, bine, decît o singură dată, pentru că a doua oară a ajuns în capitală bolnavă, dusă cu salvarea, „nu mai puteam, zice, pierdusem puterea". Și-a recîștigat însă puterea ca odată ajunsă acasă s-o ia de la capăt cu treburile multe și mărunte ale gospodăriei și cu creșterea celui mai mic nepot, Eduard, de 4 ani și jumătate, „uite-l aici, e frumos, nu ?", băiatul fetei ei ce se cheamă tot Elisabeta. Nepotului îi spune Edi, mărturisește Elisabeta Mara, pentru că îi pare mai simplu de pronunțat : „Maică-sa la maternitate, cînd l-a născut, i-a zis așa și eu i-am spus ei să nu-i dea numele ăsta că nici nu pot să-l zic. Am pățit și rușinea că m-a-ntrebat lumea cum îl cheamă și eu nu-mi aduceam aminte". Acum, de bună seamă, în fiecare dimineață, la 7, cînd îl duce și la 16,30 cînd îl aduce de la grădiniță, Elisabeta Mara răspunde prompt și corect. Și, ca orice mamă care nu poate uita copilăria copiilor ei, o compară pe-a celor opt copii pe care i-a crescut cu copilăria de răsfăț a micului Eduard. Copiii ei n-aveau decît cîteva perechi de mănuși pe care le purtau cu rîndul, prioritate avînd cei ce mergeau la școală, iar Eduard, singur, are trei perechi. „Ieri dimineață, zice bunica, s-a supărat nu știu din ce pricină și-a aruncat mănușile-n drum. E rău, maică". Va mai fi vreme, bineînțeles, ca răsfățatul să se potolească, zice încrezătoare tot Elisabeta Mara. Oftează odată adînc, nu a semn de supărare, căci n-are nici un motiv, ci poate dintr-un fel de oboseală și deprindere a vîrstei, și răsfoind iarăși teancul de fotografii zice cu glasul ei rămas la 70 de ani tot curat și limpede : aici e soțul Auricăi, e strungar, fotografia asta e din Belgia, unde a fost odată cu formația de dansuri a uzinei ; dincoace e Niculae, nepotumeu, nu fi-meu, e cel mai mare dintre nepoți, are 25 de ani, la școală era sportiv, a luat și două premii, sărea peste niște garduri, ce sport era ăsta nu știu, dar așa se numea ; a vrut să dea la liceul militar dar l-au respins pentru dantură, ce să-i faci, se mai întîmplă, acum e șofer, e bine. O altă fotografie înfățișează un grup din care Elisabeta Mara alege, după un criteriu știut numai de ea, pe Lucian, student la metalurgie în București și Carmen, profesoară de germană la Albești, lîngă Cîmpulung, despre care vorbește cu o mîndrie neascunsă, ce se întunecă însă imediat cînd ia în mînă fotografia următoare : uite, se numea tot Dumitru, era ajustor, a murit, a rămas Angela văduvă la 32 de ani și aici e Petre, era șofer, însurat cu fii-mea Vasilica, era bun la serviciu, nu zic nu, dar acasă bea pînă nu mai putea și s-au despărțit... Le dai maică ce poți, le dai viață, îi crești, dar noroc nu poți să le dai !...

De afară, dintr-un cer schimbător, de iarnă care se luptă cu primăvara, prin perdeaua subțire ca maramele de Muscel străbat fișii de lumină, orbitoare, se sting și se reaprind ca niște reflectoare în plină zi peste fotografiile vechi și noi ale familiei Mara, chipuri strălucind de bucuria vieții, apoi adumbrindu-se, încet, și iarăși brusc luminîndu-se, lumea familiei Mara în lumea mai mare a familiei uzinei, „aici e tovarășul director Gheorghe Nagy, a ținut foarte mult la Mitică, la bărbatu-meu, ne-a ajutat să avem și calorifer în casă și-aici e el, la o defilare de 1 Mai sau de 23 August". Lîngă șofer, în mașina ARO cu numărul W-1006-AG care trece tocmai prin fața tribunei oficiale, Dumitru Mara, ca un soldat în clipa cînd dă onorul. El însuși a ridicat o lume căreia i se dă astăzi onorul : „Familia Mara ? — îmi zisese Manole Bivol, primarul Cîmpulungului. Am lucrat împreună, îi cunosc bine. Ei sînt dintre aceia care chiar merită un cuvînt bun".

A fost odată un copil care creștea într-un orfelinat și nu și-a cunoscut niciodată părinții. Se numea deci Dumitru Mara și parcă preaplinul sufletului lui, dragostea pentru nestiuții părinți și-a căutat o eliberare, o cale de a se consuma, trecînd către copiii, opt, pe care i-a adus pe lume și apoi către nepoții, șaisprezece, cu care aceștia i-au înconjurat bătrînețile. Ca și cum lumea ar fi vrut să recupereze o nesansă și s-o întoarcă în favoarea ei, dorindu-și din copii fără părinți exemplari părinți de copii.

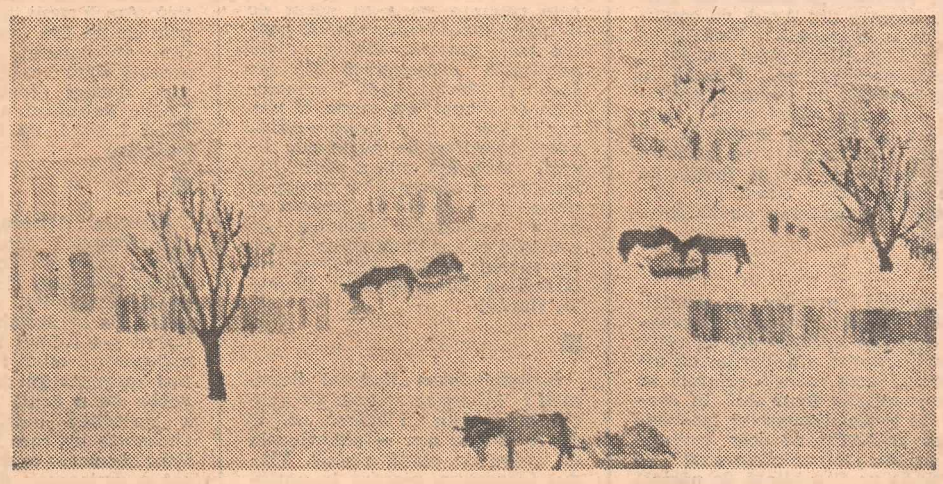

„Iarna"

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Consiliul popular al municipiului București : „Urmare a scrisorii tov. Matei Mihai, proprietarul apartamentului 41 din blocul 116 A, str. Măgura Vulturului nr. 51, sector 2, prin care sesizează apariția fenomenului de condens pe pereții locuinței, vă informăm: O comisie formată din specialiști ai Centralei de construcții-montaj și I.C.V.L. au vizitat apartamentul și au constatat justețea celor sesizate. S-a stabilit ca remedierea defecțiunii să se facă în trimestrul III 1980, perioadă cu care este de acord și locatarul".

■

În legătură cu notița apărută în revista „Flacăra" din 21.II. 1980, prin care se arăta că s-a răspuns petenților Ungureanu Maria și Sava Sever din Oradea, încă din data de 21 ianuarie 1980, de către IATSA Pitești, vă comunicăm : în afara răspunsului dat de IDMS București (în care sîntem anunțate în același mod că ni s-a comunicat răspunsul de IATSA la problema ridicată), altceva nu am primit. **(Ungureanu Maria și Sava Sever, Oradea)**

■

Inspectoratul sanitar de stat central : „La scrisoarea dv. prin care era solicitat sprijinul nostru în cazul copilului Voșloban D-tru din județul Harghita, vă comunicăm că Direcția sanitară județeană a dispus examinarea copilului și împreună cu secția de neurochirurgie din Tg. Mureș a stabilit conduita terapeutică și de îngrijiri speciale care se vor acorda acestui copil pînă la vîrsta de 3—4 luni, cînd se va putea face intervenția chirurgicală".

■

Pe 11.02.1980 am cumpărat de la Satu Mare un aparat de radio „Gloria" 3, tip RPTI 77, cu seria 110924496, produs de „Tehnoton" Iași la data de 14.01. a.c. După două zile am dus aparatul la unitatea de reparații la care este în garanție. Cînd m-am dus să-l ridic mi s-a spus că este defectă mufa de alimentare auto deconectantă și că au cerut lui „Tehnoton" Iași să livreze aceste piese de schimb, în aceeași situație fiind multe aparate produse de această întreprindere. Deci, aparatele vin defecte din fabrică ! Poate n-ar fi rău ca CTC-istul cu ștampila nr. 219 să fie trimis pe banii lui la Satu Mare, de pildă, pentru a-și face datoria. **(Indre Viorel, Satu Mare)**

■

Consiliul popular al municipiului București : „Cererea tovarășului Chiș Matei prin care solicită rezolvarea situației locative a fost rezolvată favorabil, în sensul că i s-a atribuit garsoniera nr. 7 din blocul E sc. A, etaj 1, str. Emil Bodnăraș nr. 27, sector 7".

■

Mă numesc **Grozescu Maria**, sînt din **Piatra Neamț** și am 78 de ani. Vă rog să transmiteți pe această cale mulțumirile mele adresate organelor de partid și de stat locale care au înțeles cum se cuvine necazurile unei bătrîne. Despre ce este vorba ? Am locuit cu fiica mea pînă cînd i s-a repartizat o garsonieră. Se punea deci problema scoaterii mele din locuința în care am trăit 25 de ani. În final, prin intervenția tovarășului primar al municipiului, Vasile Bălan, situația mea s-a rezolvat favorabil. Pentru aceasta le mulțumesc !

■

Ministerul Educației și Învățămîntului : „La scrisoarea adresată revistei „Flacăra" de Ciocoiu Monica din Arad, vă comunicăm următoarele : Transferul de la Liceul industrial nr. 10 la Școala generală nr. 1 Arad a fost efectuat la cererea petentei. În urma restrîngerii parțiale a catedrei de la Școala generală nr. 1 Arad i s-a atribuit completare la Liceul industrial „30 Decembrie" Arad, pe ore libere, mai aproape de locuința dînsei".

■

Consiliul popular al municipiului Turda : „Urmare a scrisorii adresate revistei dv, de către Rus Gheorghe din Turda, vă facem cunoscut că cele relatate au fost rezolvate favorabil, în sensul că fetița dumnealui frecventează grădinița cu orar prelungit nr. 20, iar contribuția ce i se pretinde va fi achitată de părinți în funcție de retribuția ce o au".

Consiliul popular al județului Suceava : „Urmare adresei referitoare la scrisoarea tov. Goriuc Gheorghe din municipiul Suceava, prin care solicită obținerea unei locuințe corespunzătoare, vă comunicăm : cazul a fost rezolvat favorabil pe 11 februarie a.c. cînd i s-a atribuit tovarășului Goriuc un apartament cu 4 camere și bucătărie situat în blocul 59 din str. Vișinilor nr. 3, sc. A, ap. 13, unde s-a și mutat".

■

Mă numesc **Petrașcu Octavia, domiciliez în Tg. Mureș** și doresc să vă aduc la cunoștință următoarele : Locuiesc pe Al. Carpați, blocul 43, etaj IX sc. A, ap. 40 de 13 ani, răstimp în care ni s-a promis de către cei în drept rezolvarea administrării apei calde menajere și la etajele superioare, prin instalarea unui hidrofor. Am rămas însă cu promisiunile, plătind însă la fel cu ceilalți de la etajele inferioare care beneficiază de apă caldă, fierbinte chiar, la orice oră din zi sau din noapte.

■

Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare : „La scrisoarea dv. referitoare la sesizarea cetățeanului Nedelcu Gheorghe din București, vă facem cunoscut că petiționarul a ridicat suma cuvenită drept despăgubire pentru locuința expropriată, în ziua de 23 februarie 1980, de la ICRAL „Colentina", conform comunicării DGDAL—CPMB".

■

Posed un aparat de raze pentru uz casnic, ultraviolete și infraroșii UVIR 1, fabricat de IIS Electronica București. S-au ars lămpile, am încercat să-l repar la diferite ateliere de specialitate din Mediaș și Sibiu, dar nu se găsesc astfel de lămpi. M-am adresat atunci IIS Electronica București (cu scrisoarea recomandată nr. 1079 din 11 septembrie 1979) cu rugămintea de a-mi trimite lămpile arse sau îndrumarea unde pot repara aparatul. Mă întreb, dacă nu produc și lămpi de rezervă, pentru ce mai fabrică un astfel de aparat ? **(Ioan Pentia, Bazna 112, județul Sibiu)**

■

Comitetul municipal al P.C.R. Petroșani : „Privind modul de rezolvare a scrisorii adresată revistei dv. de către Sere Ioan din orașul Vulcan, vă comunicăm : Petentul solicita atribuirea unui apartament corespunzător familiei sale. Pe 1.II.1980 i-a fost repartizat un apartament corespunzător. În ce privește apartamentul 10 din blocul O la care se referă petentul, menționăm că acesta a fost repartizat unei lucrătoare cu 2 copii, tot din cadrul U.E. Paroșeni, avînd cerere de locuință depusă de peste un an de zile".

■

Nu doresc să vă cer prea mult, dar o întrebare îmi stă în minte : ce face, cum stă cu sănătatea și cum se descurcă „doctorița care a venit pentru două luni și a rămas 45 de ani-la Stîlpeni-Argeș" — așa cum comenta articolul din „Flacăra" nr. 24 din 21.06.1975. Deci azi ar fi 45+5= 50 ani. Nu o cunosc pe dr. Marieta Ionescu dar, dacă trăiește — și sper acest lucru — îi urez ani mulți și fericiți! **(Dr. Negulescu Eugen, Constanța, bd. Alexandru Lăpușneanu 191, bl. 10, sc. A, ap. 8).**

■

Am citit în „Flacăra" nr. 7 din 14 februarie 1980 articolul „Chimia înlocuită de... chimie" iar cele relatate mi s-au părut de o excepțională importanță pentru țara noastră. Merită toată admirația cercetătorii Nicolae Iacob și Maria Iacob. Ne întrebăm însă cum am putea și noi, particularii, care avem cîțiva pomi fructiferi în curte sau livezi, cum am putea deci lua legătura cu dumnealor pentru a putea intra și noi în posesia acelor procedee biologice de combatere a dăunătorilor care fac ravagii printre pomii noștri? **(Gavrilan Leonida, str. Bucegi 60, Bacău)**

■

Întreprinderea „Nufărul" București : „Urmare articolului apărut în revista „Flacăra" nr. 10 din 6 martie a.c. — referitor la un cojoc de damă al tov. Vlăduț Gheorghe, pierdut la unitatea „Nufărul" din str. Negustori 21 vă comunicăm : Întreprinderea a luat măsura de despăgubire cu suma de 3 642 lei. A fost refuzată suma despăgubită, solicitîndu-se de către petent cumpărarea unui nou cojoc. De aceea, s-a luat legătura cu organizația comercială care ne-a asigurat că în măsura în care primește marfă, ne ajută pentru soluționarea cazului".

■

Mă numesc **Fava Gheorghe**, locuiesc în municipiul **Ploiești**, bd. București nr. 23, bloc 10 C, etaj VII, ap. 29 și vă scriu în speranța că ne veți ajuta și pe noi — pe mine și pe ceilalți locatari ai amintitului bloc. Blocul 10 C este bloc proprietate personală și a fost dat în folosință la sfîrșitul lui decembrie 1978. Problema ascensorului vreau să o ridic : nu a funcționat nici măcar un minut de la data dării în folosință a blocului, deci de 15 luni. Cred că am bătut recordul în acest sens !

■

Consiliul popular al municipiului Timișoara : „Privind scrisoarea adresată revistei „Flacăra" de Drăgoi Emilia din Timișoara, vă comunicăm : Petiționara a funcționat ca magaziner principal la clubul atletic școlar universitar Timișoara, a cărui activitate a încetat în baza ordinului M.E.I. nr. 4 369 din 19. 08. 1979. Ca urmare a acestui ordin i s-a desfăcut contractul de muncă, fiind transferată la Clubul sportiv „Politehnica"-Timișoara. Nu s-a cunoscut de unitate că cea în cauză era internată în spital. De aceea, începînd cu 17.01.1980, s-a hotărît reîncadrarea ei în muncă, acordîndu-i-se și diferența de retribuție pe perioada pînă la reîncadrare. A beneficiat astfel de toate drepturile bănești și vechimea în muncă."

■

Nu știu cui să mă mai adresez pentru fenomenul de condens care a apărut în apartamentul în care locuiesc la nici o lună de la darea blocului în folosință — de aproape doi ani. Am făcut sesizări peste sesizări, ni s-au tot promis niște măsuri contra condensului dar și acum blocul nostru se află în aceeași situație critică. Am 5 copii, mai toți trecînd prin spital din cauza umezelii din apartament. Poate că de această dată măsurile promise vor deveni realitate. **(Marin Preda, Petroșani, str. Șt. O Iosif, bl. A 1, sc. 1, ap. 1, județul Hunedoara)**

■

Direcția Asistenței Medicale : „Ca urmare a cercetărilor întreprinse privind scrisoarea tov. Virlan Niculina din Morteni, județul Dîmbovița, vă comunicăm : De la Spitalul clinic Caritas ni s-a relatat în scris că îngrijorarea mamei bolnavei a fost îndreptățită deoarece a fost vorba de o boală trenantă, care a necesitat îngrijiri medicale deosebite pe care le-a primit la timp și pentru care bolnava a lăsat o scrisoare de mulțumire pentru modul cum a fost tratată și îngrijită în Spitalul Caritas. Bolnava, internată și în prezent la clinica de chirurgie a acestui spital, are o stare generală foarte bună, cu mari posibilități de vindecare."

■

Consiliul popular comunal Măneciu, județul Prahova : „Privind scrisoarea unui grup de locuitori din satul Plăiețu, comuna Măneciu, vă comunicăm : Din cercetările și discuțiile purtate cu semnatarii sesizării de către cadre de conducere din Consiliul Național al Apelor București, Consiliul popular județean Prahova și consiliul popular comunal, s-au stabilit concret, pe fiecare familie afectată, măsurile ce se impun pentru construcția barajului de acumulare. T.L.H.S. București șantier Măneciu a construit o baracă cu 16 apartamente pentru ca în caz de inundații acești cetățeni să fie mutați provizoriu, pînă la darea în folosință în trimestrul II a apartamentelor în blocuri. Totodată li s-a explicat că în cursul trimestrului II a.c. vor primi despăgubirile pentru locuințele, anexele și terenurile ce le-au posedat, în baza decretului de expropriere."

■

Subsemnații părinți ai copiilor de la Școala generală din satul Poieni, comuna Poieni, județul Cluj, solicităm forurile în drept să ia toate măsurile pentru ca profesoara Bolba Aurora, fiică a satului, să nu fie îndepărtată de la școala noastră, ci să se găsească modalitatea de a fi titularizată pentru a rămîne în continuare profesoară la această școală. **(Grup de părinți ai elevilor de la Școala generală Poieni, județul Cluj)**

■

Consiliul popular al municipiului Tîrgu Jiu : „Referitor la scrisoarea adresată revistei „Flacăra" de tov. Belciu Lucreția care solicită un spațiu de locuit, vă comunicăm : i s-a repartizat apartamentul nr. 8 din blocul D1, str. Teilor, Tîrgu Jiu".

■

Consiliul popular municipal București : „Sesizarea adresată revistei dv., de tov. Florea Margareta Ana Elisabeta, membră a comitetului cetățenesc de părinți de la grădinița 131, sector 2, se confirmă. Într-adevăr, la această unitate comitetul cetățenesc de părinți a încasat suma de 3 390 lei. Lipsa evidenței fondurilor și plata unor activități nelegale cum ar fi : suplinirea concediului medical al îngrijitoarei de o persoană încadrată fără forme legale, reparații și montări de geamuri efectuate prin sector particular ș.a. se confirmă, de asemenea. Pentru toate acestea, tov. Vicol Ana, directoarea grădiniței, a fost sancționată cu „Avertisment", fiind obligată a restitui suma de 614 lei, fond achitat nelegal".

■

Subsemnații **locatari ai blocului 91 A4, scările 1, 2, 3, din cartierul Craiovița Nouă, municipiul Craiova,** vă aducem la cunoștință că nu avem apă caldă de circa 60 de zile. Cei de la centrala 6 A — de care aparținem — dau vina pe lipsa de presiune. Atunci cum se face că pe conductele de apă caldă curge apă rece la aceeași presiune, încît ajunge și la etajul IV ? Cum se face că la parter și etajul I vine totuși apă caldă, dar numai după ora 8,00 dimineața cînd toată lumea este la serviciu ?

■

Întreprinderea transporturi auto Suceava : „Urmare sesizării adresate revistei „Flacăra" de către Petrani Lucreția din Suceava în care arată unele aspecte negative pe linia transportului de călători din ziua de 9. 01. 1980, vă comunicăm: Pentru abaterile săvîrșite de impiegata de serviciu, s-au luat măsuri de sancționare administrativă și de restituire a sumei de 13 lei numitei Petrani Lucreția."

■

I.C.R.A.L. Constanța : „Privitor la scrisoarea adresată revistei „Flacăra" de Ciornei Viorica din Constanța, bd. Tomis 299 bl. 3B, apărută în numărul 3/1980, vă informăm : Avînd în vedere că amintitul bloc se află în termenul de garanție al constructorului, ICRAL Constanța a solicitat sprijinul acestuia și împreună au procedat la remedierea defecțiunilor sesizate. Totodată, a fost rugată Asociația de locatari să ia măsuri de întreținere și folosire corespunzătoare a spațiilor și instalațiilor de folosință comună, ținîndu-se cont de faptul că subsolul blocului 3 B a fost transformat în spațiu de depozitare a deșeurilor".

În „Flacăra" nr. 1 244 din 12 aprilie 1979 apăruse o fotografie, asemănătoare celei de mai sus, cu următoarea mențiune : „De doi ani de zile fațada frumoasei și modernei clădiri a Liceului de informatică din Cluj-Napoca este urîțită de o grămadă de moloz care a ajuns să nu mai mire pe nimeni. Nici măcar întreprinderea de salubritate care are sediul la doi pași de liceu".

Fotografia de mai sus ne prezintă starea de lucruri la aproape un an după intervenția binevenită a „Flacării". Acum molozul a fost sortat și ordonat pe categorii : cărămizi, țigle, bucăți de lemn...

Întrebare : „Așa ordonat cum este molozul nu se mai numește tot moloz ? Dacă da, de ce nu dispare ? Dacă nu, de ce nu se utilizează la ceva ?

Cine ne-ar putea răspunde și mai ales ajuta ? (Întrebarea ne-o adresează **un grup de elevi).**

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Gheorghe Sabin — Arad : Sumele realizate de către pensionari pentru munca depusă și limită de vîrstă din activități temporare, cumulate cu pensia, nu pot depăși nivelul retribuției pe care pensionarul a avut-o la data pensionării, actualizată potrivit majorării retribuției pentru acea funcție. La stabilirea nivelului pînă la care pensionarii pot cumula pensia cu retribuția nu se ia în considerare și pensia suplimentară, întrucît aceasta nu se plătește pe timpul cît se prestează o activitate retribuită ● **Smaranda Calițoiu** — com. Prunișor (Mehedinți) : Ministerul Muncii a avizat favorabil menținerea dreptului dv. la pensie de invaliditate dînd indicații în acest sens Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județene ● **Victoria Stroe** — București : Încadrarea dv. pe un post de biolog se face de către conducerea unității pe baza prevederilor Legii retribuirii, iar soluționarea contestațiilor în caz de aplicare greșită a legii este de competența organelor de jurisdicție a muncii ● **Alexandru Safta** — Ploiești : Concediul de odihnă se acordă în raport cu vechimea în muncă pe durată de 15—24 de zile și are în vedere zile lucrătoare. Ziua liberă ce se acordă lunar ca urmare a reducerii săptămînii de lucru se consideră zi nelucrătoare neplătită. Dacă în perioada concediului de odihnă se cuprind și astfel de zile libere, ele nu se includ în durata concediului de odihnă ● **Veronica Gavrilă** — București : Am fost informați că Întreprinderea de medicamente Biofarm' v-a eliberat adeverința de vechime.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

flacara

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Atelier CONSTANTIN PILIUȚĂ

Pictorul s-a născut la 4 februarie, 1929, în Botoșani. În anul 1956 absolvă Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu" din București, clasa profesorului Alexandru Ciucurencu. A participat la numeroase expoziții personale și de grup, atît în țară cît și peste hotare.

Iată-l în fața șevaletului din atelierul său, unde ajunge, după cum ne mărturisește, zilnic, după un program respectat cu strictețe : la 7 pleacă de-acasă, la 7 și 15 minute își bea cafeaua la bufetul familial „Tismana", la 8 și 10 este în atelier și lucrează pînă la 14,30. Apoi, acasă, în fața planșetei, într-o cămăruță, unde își continuă munca. Dar de astă dată desenul, și nu pictura, își spune cuvîntul. (În cuprinsul revistei reproduceri după tablourile pictorului).

Cititorilor Flacării, celor ce stau la coadă să cumpere, le oferc fiecare autoportretele mele și multă sănătate

C. Piliuță 11

Cultura ca destin

Întreaga istorie a umanității nu reprezintă altceva decît sinteza saltului de la natură la cultură. Civilizații fabuloase au înflorit și s-au stins în praf și în pulbere lăsînd în urmă, uneori, doar mireasma lor. Biblioteci savante au ars din ordine scelerate. Și totuși, imensa bibliotecă de cunoștințe a lumii s-a îmbogățit mereu, tentacular, civilizațiile s-au moștenit, au fost lăsate prin testamente scrise și nescrise urmașilor, s-au preluat, s-au continuat, s-au adîncit, s-au desăvîrșit prin secole pînă la nivelul culturii enciclopedice de azi. Cultura noastră, a celor care trăim în acest secol plin de „zgomot și de furie", cînd pătrundem în orizonturi din ce în ce mai neașteptate ale cunoașterii și asistăm la o succesiune fantastică de informații, este o cultură dinamică, polivalentă, un circuit integrat și coerent de valori. Cultura socialistă reprezintă în fapt sinteza cea mai exactă, materialist dialectică, a întregului fond principal de cunoștințe, o cultură democratică, la care avem acces cu toții în mod egal, o cultură profund umanistă în care nimeni nu deține un monopol de elită și nici adevărul absolut. Cultura este însăși viața noastră ! Ea înseamnă tehnică, mijloc de a produce bunuri materiale, mijloc de comunicare, construcție, vestimentație sau știință, literatură și artă. Ea se difuzează prin toate canalele de informație exercitînd o influență și chiar o presiune extraordinară asupra oamenilor, îmbogățind orizontul de cunoaștere, înnobilînd viața spirituală, ridicînd la un înalt prag de conștiință umană și revoluționară, desăvîrșind trăsăturile morale și politice.

Fără cultură, fără această privire înaltă și atotcuprinzătoare asupra vieții, asupra tuturor cunoștințelor despre noi înșine și despre societate, am rămîne prizonierii naturii, am fi niște sălbatici. Refuzul culturii este sinonim cu agresiunea, cu barbaria.

Fără cultură, fără conștiință nu există perspectivă, nu există planuri de viitor. Astăzi cînd oamenilor li se oferă în societatea noastră nenumărate posibilități pentru a se instrui, pentru a-și îmbogăți viața spirituală, cultura îi apropie de viitor, de modelul uman al viitorului, al societății comuniste. De aceea nu e de-ajuns să ai în spatele tău biblioteci întregi de cunoștințe aglomerate, abstracte, dacă nu ai conștiința faptului că ele trebuie folosite în sensul progresului. A trecut vremea oamenilor „culți" de altădată, enciclopedii ambulante, epatante, care stîrnesc focuri de artificii cu informațiile ce le dețin și sînt ineficienți, sterili în plan social. A fi om cult înseamnă a fi permanent în stare de veghe, a fi permanent nemulțumit de tine însuți, înseamnă a acționa și a crea, a te crea pe tine însuți în primul rînd, a face din propria ta viață o operă de artă ! Pentru că, în fond, creația este elementul cel mai dinamic al unei culturi.

ADRIAN DOHOTARU

Trupul Văcăreștilor

iarba miroase-a vers de Văcărești
și vîntul bate în Chindii frumoase
un cîntec cu miresme de povești
o literă cu foșnet de mătase.

iarba miroase-a gînd de poezie
și leagănul Tîrgoviștei miroase
a geană de strămoși visînd pe glie
istoria unor Chindii frumoase.

iubirea e o artă ce nu moare
și litera o lege ce nu piere
a Văcărești miroase orice floare
și a Chindii miroase orice miere.

VOICU C. CONSTANTIN

Strada G. Călinescu

Am trecut adesea pe strada Vlădescu din cartierul Floreasca, o stradă aparent anonimă, cu case mici — fără stil — cu grădini în care invadează primăvara liliacul și daliile. Singura atracție : casa de la numărul 53, cu un Sfîntu Gheorghe pictat de proprietar în stilul naiv și grav al icoanelor pe sticlă, arborat pe fronton, și cu aluviuni vegetale de dincolo de ziduri. Aici, G. Călinescu dialoga cu Seneca, broasca lui țestoasă, amatoare de filozofie și critică de artă, și se juca cu Fofează, alias Stolț, din „Bietul Ioanide", ciinele inteligent, de o „profunditate inimaginabilă", intrat în istoria literaturii ca personaj...

Casa e un capriciu arhitectonic tipic călinescian, compusă după formule muzicale, un fel de dodecafonism în spațiu, concepută pînă la ultimul detaliu de fantezia marelui rinascentist care a fost G. Călinescu. Ai uneori impresia că privești un decor de teatru shakespearian în care s-au infiltrat filoane bizantine sau umbre de creioane florentine. E așa de mult Călinescu aici, începînd cu ușile încadrate în nervuri gotice din fier forjat și sfîrșind cu mobila și obiectele interioare dispuse într-un miraj baroc, de la cele mai mici console pînă la scrinul negru.

Cît a trăit G. Călinescu se știa că *locuiește* pe strada Vlădescu, azi se știe că pe această stradă *a locuit* G. Călinescu ; acest nume comun (Vlădescu ?), aproape gol de semnificații (sînt atîtea străzi botezate la fel : str. Dobrescu, str. Dumitrescu I, Dumitrescu II etc.), capătă zilnic o personalizare prin faptul că aici *a locuit* G. Călinescu. Strada Vlădescu începe să devină un monument de cultură românească, fără să știm cine a fost acel Vlădescu. Toți vizitatorii casei lui Călinescu se întreabă cine a fost Vlădescu ? Iar noi ne întrebăm cu aceeași curiozitate dacă răspunzătorii de destinele onomastice ale străzilor bucureștene știu cine a fost G. Călinescu ?

Anul acesta s-au împlinit 81 de ani de la nașterea lui Călinescu și 15 ani de la moarte... Poate n-ar fi lipsit de semnificație un gest oficial prin care această stradă să se numească strada G. Călinescu (nu George Călinescu, cum n-a semnat niciodată). Asigurăm pe cei în drept că nici un Vlădescu din România nu va protesta, Vlădescu fiind nimeni, fiind numai un nume convențional de parcelare a unor pămînturi, acum atîtea decenii...

EMIL MANU

P.S. Cineva de pe strada Vlădescu mi-a comunicat că acel Vlădescu a existat : a fost moșierul sau arendașul care și-a parcelat pămînturile și le-a vîndut, cîndva, nevoiașilor care au întemeiat cartierul.

Eveniment cultural

Invitaţie la „Gin Rummy"

Un spectacol graţios şi feroce, pătruns de tandreţe şi lasitate, de nostalgii reverenţioase şi amintiri obscure, molcom şi coleric, tonic şi dureros ca o suferinţă plină de melancolie. Un spectacol de muzică de cameră desfăşurat într-un decor desuet, amintind un apus de soare reflectat în ferestrele unui azil de bătrîni, pe o terasă cu fotolii de nuiele şi mese de ceai răsturnate, scoase din uz, printre frunze care cad tresărind la picioare şi furtuni întîrziate de toamnă care spumegă sub fulgere şi trăsnete. Un spectacol pentru două personaje, pentru „două jucării stricate" ca în versurile unui poet întotdeauna la modă, între doi necunoscuţi care pînă la urmă se iubesc şi se urăsc cu izbucniri de tineri îndrăgostiţi dar cu biografii încărcate de drame, de tragedii, de renunţări şi de singurătate. Donald L. Coburn îşi condamnă personajele la dragoste şi ură pînă la moarte, le lasă pradă sechelelor tuturor trădărilor de caracter, dar încearcă să le înnobileze prin lupta sfîşietoare care se dă între ele pentru supravieţuire şi comunicare. E tulburător cu cîtă precizie e orchestrat acest amurg de oameni obişnuiţi, pe o terasă de azil pentru bătrîni transferaţi departe de lumea dezlănţuită printr-un ordin discret al „asigurărilor sociale", inutili pentru restul lumii, dezarmaţi în faţa ritmurilor nebune ale societăţii de consum, balast pentru rudele apropiate sau îndepărtate care le înregistrează agonia cu indiferenţă. Şi totuşi atît de frumoşi şi de trişti.

Am urmărit spectacolul din Bulevardul Schitu Măgureanu al Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra" printre spectatori de toate vîrstele şi categoriile sociale. Era o sală formată din cupluri de seară, cînd oamenii au mai mult timp pentru ei înşişi, cînd devin mai sensibili, mai sentimentali. Tineri şi virstnici, îndrăgostiţi de toate nuanţele, participau, cu o plăcere amestecată cu un dulce reproş, cu hohote de rîs şi tăceri semnificative de oameni care se privesc din cînd în cînd în ochi şi îşi spun : „vezi, aşa sîntem şi noi" sau „aşa vom fi şi noi", depăşind momentele proceselor de conştiinţă cu asigurarea şi promisiunea că vor fi mai buni, mai frumoşi, că vor îmbătrîni mai demni. Nu-mi dau seama cum îi simt actorii pe spectatori, dar spectatorii s-au descoperit adeseori pe ei înşişi în gesturile, în cuvintele şi în situaţiile dramatice ale unui banal joc de cărţi (Gin rummy), care se înlănţuie ca viaţa, după „principiul dominoului", un joc care e luat în serios, cu izbucniri telurice de orgoliu şi conflicte catastrofale, un joc de care, pînă la urmă, personajele piesei, cînd victorioase, cînd înfrînte, nu se pot despărţi.

Întreagă această gamă de sentimente şi de reflecţii ne-au fost transmise de cei doi mari actori Clody Berthola şi Petre Gheorghiu care redau ca simfonie de cameră a lui Donald L. Coburn. Se joacă pînă la uitare de sine, pînă la confundare cu destinul eroilor, dintr-o uriaşă dragoste şi compasiune pentru existenţele acestea efemere şi zbuciumate care se îndreaptă spre ultimul gong al vieţii. Se joacă pe faţă, cu cărţile pe faţă, cu subtilitate şi rafinament, cu o migăloasă şlefuire a gesturilor, a mişcărilor, a privirilor, a cuvintelor care se rostesc cu un parfum aparte, de bibliotecă plină de cărţi vechi şi de regrete legate în piele. Se numără şi se împart cărţile de zeci de ori în acest spectacol şi de fiecare dată se joacă şi se rosteşte textul în alt ritm, cu alte subînţelesuri, în altă atmosferă sufletească, în altă lumină, în altă muzică interioară, pendulînd între o numărătoare inversă şi cronometrarea unui puls cardiac. Clody Berthola, cu inteligenţa sa liniştită, cu intuiţia sa fără greş, cu ricusul amar al vieţii personajului în colţurile gurii, cu privirea ei luminoasă dar şi metalică, de fiară, face dintr-o femeie care şi-a ratat viaţa, din Fonsia Dorsay, o victimă dureroasă a ei şi a societăţii, o victimă care vrea să moară în picioare. În vreme ce Petre Gheorghiu, cu tensiunea sa interioară, cu mişcarea sa studiată, greoaie şi totuşi plină de graţie, cu izbucnirile sale bine temperate dar şi cu exploziile necontrolate de om cu nervii arşi ca filamentele de wolfram, face din bătrînul singuratic Martin Weller un înfrînt care se ţine cu dinţii de ultimul suflet apropiat şi nobil care-i trece prin viaţă, lăsînd timpul să rezolve restul. Iar restul e întotdeauna tăcere.

Arhitectul acestui spectacol este Liviu Ciulei. De la savantele şi monumentalele puneri în scenă, la această partidă de după-amiază în care se aude cum foşnesc cărţile prin suflete şi cum cad frunzele în infern este o distanţă care ţine de echilibru şi de respiraţie. O respiraţie adîncă, un oftat !

ADRIAN DOHOTARU

Iubirea de frumos

Eliade în biobibliografie

Sub egida Institutului de istorie şi teorie literară „G. Călinescu" — Mircea Handoca publică prima biobliografie în limba română consacrată lui Mircea Eliade.

La finalul cărţii de 238 pagini sînt anexate pe 25 de pagini fotografii ale persoanei marelui nostru erudit din anii studiilor în Orient pînă la cea mai recentă, din vara anului trecut.

O carte de mare preţ pentru cei tineri, pentru studenţii noştri care pot avea în faţă îndemnul trudei unei vieţi eroice, am putea spune. Eliade a ajuns să se familiarizeze în culturile arhaice ale popoarelor, pe lîngă harul ce-l avea, printr-o muncă uriaşă purtată cu consecvenţă din anii tinereţii. Sînt puternic stimulatoare paginile sale din jurnal, unde Eliade vorbeşte despre programul său de lucru, despre numai cîteva ore de somn pe noapte, adesea numai trei sau patru, pentru a putea asimila culturile vechi. Fără jertfa personală din anii tinereţii nu se poate face nimic de durată. Nici un nume din cultura noastră pînă astăzi nu a pătruns atît de adînc în conştiinţa umanităţii ca această făptură blîndă de valah însufleţit de un nemărginit dor după integritatea socială a cosmosului şi popoarelor. În toate limbile europene, pînă în Laponia şi America Latină, Eliade este un nume de referinţă în ce priveşte nu numai istoria religiilor în general ci şi în privinţa apro fundării unor noţiuni fundamentale în teologie şi istoria literaturii precum cele legate de dimensiunea timpului sacru.

Cartea lui Mircea Handoca pe lîngă un studiu al autorului ei, intitulat **Nostalgia Patriei în opera lui Mircea Eliade,** mai cuprinde selectiv articole, cuvîntări, elogii mai vechi şi mai recente ale unor mari personalităţi străine şi române asupra operei savantului.

Aş aminti, printre alţii, gîndul profund al lui Constantin Noica legat de uriaşa putere de sinteză a lui Eliade, care îl aşază lîngă Hegel şi Parsifal, iar dintre străini cuvîntul rostit la Sorbona de către Paul Ricoeur cu prilejul remiterii titlului de Doctor honoris causa, unde acesta arată aportul fundamental al lui Eliade în cunoaşterea fiinţei umane, a omului pătruns de responsabilitate morală faţă de toată făptura, de tot ce îl înconjoară. Această umanitate, a împăcării omului într-un cosmos dăruit lui în vederea împodobirii pe mai departe, este unul din adîncile sentimente ce fiinţează însăşi fiinţa poporului român.

IOAN ALEXANDRU

Vorbiţi şi scrieţi româneşte

Ghilimele

S-a scris şi s-a vorbit mult despre unele greşeli de exprimare sau de pronunţie dar mai puţin de cele ce apar în scris, deşi ele sînt categoric mai numeroase şi nu mai puţin supărătoare.

Priviţi numai publicaţiile noastre şi o să vedeţi ce risipă se face la ghilimele !

E de prisos însă să mai spunem că semnele cu pricina nu-şi au rost întotdeauna, ca de pildă atunci cînd scriitorul se foloseşte de o figură de stil, cum ar fi o metaforă, o hiperbolă, o sinecdocă sau o metonimie. Aici e mai bine dacă el procedează ca un mucalit. Căci dacă metafora este prin definiţie o comparaţie căreia îi lipseşte unul din termeni, în cazul în care te-ai hotărît să-l elimini pe primul de exemplu iar pe celălalt îl pui în ghilimele miroase a „ia priviţi ce deştept sînt" !

Citesc într-o cronică dramatică cum că autorul a „intrat" în rol. Ei bine, amice autor, puteai să nu te oboseşti. De intrat se poate intra ce-i drept şi pe o uşă şi într-o încăpere dar şi în viaţă şi în majorat şi într-o pasă proastă şi într-o epocă de aur deci şi într-un rol. Ba poţi să scrii că actorul a intrat în „pielea personajului" fără s-o pui între ghilimele cum am făcut eu şi nimeni n-o să creadă că interpretul cu pricina şi-a jupuit personajul de piele ca să „intre" în ea.

Tot asemenea grijă de prisos o manifestă un alt cronicar care, vorbind despre meşteşugul unui creator, pretinde că ar fi „furat" de la cutare maestru. Crezînd că a fura se întrebuinţează în sens propriu numai cînd e vorba de un portmoneu amicul nostru uită că de furat se poate fura nu numai o meserie dar şi o inimă sau „fura cu ochiul" spre a nu da de bănuit sau „a fura un pas" în faţa camerei de luat vederi ca să te vezi în obiectiv cînd e aglomeraţie ş.a.m.d.

Cel mai supărător caz este însă folosirea ghilimelelor atunci cînd nici măcar nu-i vorba de o figură de stil ci pur şi simplu de un omonim.

Unul dintre ziariştii sportivi (campioni, desigur, la asemenea minuni) scrie că : portarul a ţinut mingea în „priză". De ce adică să creadă lumea că Tamango a prins mingea şi a introdus-o într-o priză electrică ? Atunci, noi cei cărora adeseori ni se strică automobilul trebuie să scriem drept motivare a faptului că am întîrziat la serviciu că am rămas în „pană" ca nu cumva directorul să creadă că maşina a rămas într-o pană de gisc, sau pană de somn la grătar şi nici în faimosul ic nelipsit din arsenalul rebusiştilor.

Iată de pildă cum ar transcrie un asemenea grijuliu începutul **Scrisorii III** a lui Eminescu dacă n-ar şti ce necruţător era marele nostru creator de limbă cu tot ce se dovedea de prisos :

Un sultan dintre aceia ce domnesc
peste vreo „limbă"
Ce cu-a turmelor păşune a ei patrie
şi-o „schimbă"
La pămînt dormea ţinîndu-şi „căpăţii"
mîna cea dreaptă
Dară ochiu-închis afară, înlăuntru
se „deşteaptă" ; ş.a.m.d.

DUMITRU FURDUI

• CAP LIMPEDE

MUZICĂ

În sfîrşit, Anda

După abandonarea genului muzicii uşoare şi orientarea către prospeţimea şi vigoarea muzicii tinere, Anda Călugăreanu apare în sfîrşit pe un disc single, concretizare tîrzie a activităţii ei din ultimii cinci ani.

Cele două piese ale discului, **Cintec** pe versurile lui G. Coşbuc şi **Noi nu** pe versuri de Nicolae Labiş, sînt compuse şi interpretate de ea cu multă căldură.

Melodica simplă, accesibilă, îmbracă textul în mod firesc, îmbinînd experienţa acumulată în bogata activitate artistică cu sonoritatea muzicii tinere. Trecerea de la poveştile copilăriei la mesajul cîntecului politic demonstrează maturitatea artistică a Andei Călugăreanu.

Să nu uităm însă contribuţia lui Dan Andrei Aldea, abonat parcă la realizarea discurilor de muzică tînără din ultima vreme. Ca întotdeauna el ştie că participarea lui trebuie să fie discretă şi de bună calitate, aranjamentul rafinat al partiturii de chitară, adăugînd culoare şi strălucire cîntecelor Andei Călugăreanu.

Sub îngrijirea directă a sufletistei redactoare Iulia Maria Cristea şi cu aportul concret şi competent al maestrului Vasile Sibana, discul este prezentat într-o grafică ce iese din monotonia cu care ne obişnuise „Electrecordul" (chenarul gen etichetă şcolară ce încadrează chipul autorului). Trebuie specificat că autorii mapei discului sînt graficianul Anton Doicescu şi operatorul regizor Nicolae Mărgineanu (fotografii), dar acest lucru nu e menţionat nicăieri pe disc.

Considerăm acest disc un punct bun în plus în galeria muzicii tinere româneşti.

DORU STĂNCULESCU

CARTE

Ultime apariţii editoriale

O excepţională antologie a publicat Editura „Minerva" : **Carmen Saeculare Valachicum.** Ediţie şi prefaţă de Vasile Netea. „Textele cuprinse în volumul de faţă — se afirmă într-o **Notă** — sînt destinate înfăţişării epopeii istoriei românilor din cele mai îndepărtate timpuri pînă în zilele noastre. Ele încearcă să pună în lumină vechimea multimilenară a poporului român pe aceste meleaguri, originea sa dacoromană, latinitatea limbii sale, necurmata vieţuire pe teritoriul moştenit, lupta sa pentru păstrarea fiinţei naţionale, pentru unitate, libertate şi independenţă naţională, pentru socialism şi pace". ● La aceeaşi editură, în seria „Memorialistică", a apărut cel de-al treilea volum din jurnalul lui Titu Maiorescu. Mai sînt de aşteptat volumele 4 şi 5 ● Volumul VI din seria de **Opere** ale lui Vasile Alecsandri este consacrat teatrului. Pe lîngă cunoscutele sale comedii **Iorgu de la Sadagura, Iaşii în carnaval** şi dramele **Cetatea Neamţului, Despot Vodă,** cartea cuprinde o excelentă lucrare dramatică a poetului „veşnic tînăr şi ferice" : **Boieri şi ciocoi,** o virulentă satiră a moravurilor din ţările române la mijlocul veacului trecut ● Seria de **Opere** ale lui Al. Macedonski a ajuns la volumul VII. Volumul cuprinde piese semnate de autorul **Nopţilor** precum şi traduceri ● Ultimul roman al lui Karel Čapek — **Destinul unui compozitor** — a apărut la Editura „Univers" în traducerea Hellianei Ianculescu. El „pune în discuţie problemele creaţiei şi rolul artistului în societate şi întrucît apare după moartea scriitorului dobîndeşte o semnificaţie testamentară" ● Aceeaşi editură a mai publicat un volum de August Strindberg în traducerea Norei Iuga : **Vrăjitoarea — Răzbunarea — Insula fericiţilor** şi o carte semnată de Stavros Deligiorgis — **Arhitectura narativă în Decameronul.**

RADIO

Teatrul radiofonic a găzduit, luni, 24 martie, pe programul I, piesa scriitorului grec Dionisos Romas **O poveste adevărată,** după care am ascultat răspunsurile date de Virgil Stoenescu la **Poşta teatrului radiofonic,** semn că radioul are în continuare ascultătorii săi fideli, care urmăresc şi îndrăgesc teatrul, pe care îi interesează programarea unui repertoriu anume, care nu-i uită pe marii noştri interpreţi, şi care, mai ales, vor să afle date noi referitoare la destinul dramaturgiei româneşti. Ce fac actorii, ce mai joacă, ce se pregătesc să înregistreze, ce scriu dramaturgii — sînt numai cîteva întrebări la care redactorul rubricii a răspuns cu multe detalii şi interesante notaţii. E lăudabilă iniţiativa radioului de a permanentiza asemenea contacte cu opiniile publicului ascultător, şi cînd spunem asta ne referim la toate emisiunile de genul aceleia difuzată în cadrul **Radioprogramului dimineţii — Răspundem ascultătorilor,** dialog viu unde sfera de acţiune a informaţiei şi a răspunsurilor este diversă, atotcuprinzătoare.

C. D.

REVISTE

În acest al XXV-lea an al existenţei sale, revista PRESA NOASTRĂ a apărut cu numerele 1 şi 2, pe lunile ianuarie şi februarie 1980, într-o nouă şi atrăgătoare ţinută grafică.

Ceea ce bucură însă, mai ales, este prospeţimea tematică şi punerea în discuţie cu profesionalitate a unui însemnat număr de teme care îl preocupă pe ziaristul ro-

Atelier

„Eu am o floare pentru fiecare om"

Din dorinta de a-l face pe pictorul CONSTANTIN PILIUŢĂ mai cunoscut publicului, am pătruns în intimitatea de lucru a atelierului său.

— La ce lucraţi acum ?

— Am terminat un ciclu de zece lucrări cu care voi participa, alături de Alin Gheorghiu, Ion Pacea, Viorel Mărgineanu, la o expoziţie în Statele Unite. Aştept să le înrămez şi să le predau. În acelaşi timp execut lucrările de scenografie pentru spectacolul „Naţionalului" bucureştean cu piesa **Hagi Tudose**, cu Rauţchi în rolul principal. Apoi plec în America o lună de zile.

— Cele zece lucrări cu care veţi participa la expoziţia amintită sînt picturi noi sau aţi apelat şi la lucrări mai vechi ?

— Nu ! Puteţi să le şi vedeţi ! Totul e nou. Lucrez de 2 luni la ele. Lucrările vechi nu stau la mine, doar, poate ce-mi fură nevasta pentru Smaranda, fetita noastră. Atît se păstrează.

— Cît timp lucraţi la un tablou ?

— Se poate spune că-l pot termina în 2 zile, şi se poate spune, fără a greşi, că la el lucrez de-o viaţă întreagă.

— Ce înseamnă pentru un pictor a lucra ?

— A nu trăi niciodată nimic fără preocuparea lecturii. Ochiul şi sufletul unui pictor trebuie să fie întotdeauna deschise spre frumos şi dacă are şi cap, şi dacă are şi puterea de a echilibra toate aceste lucruri cu care este dotat, atunci condiţia lui este aceea a unui om care nu va regreta că a trăit.

— Aţi spus că lucraţi la decorul spectacolului cu piesa Hagi Tudose. Vă pasionează munca asta ?

— E o pierdere de timp — dar cînd o faci cu prieteni şi mai ales cînd unul dintre ei este Beligan, succesul e asigurat. Decorul la **Hagi Tudose** îl fac din dorinţa de a-i crea lui Rauţchi o ambianţă în care talentul lui să facă un eveniment din acest spectacol, bineînţeles cu concursul ilustru al regizorului Ion Cojar.

— Vă ştim desenele, ilustraţiile de carte, vă ştim şi vă iubim pictura, dar vă întreb ce gîndeşte pictorul Constantin Piliuţă înainte de a se aşeza în faţa pînzei albe ?

— Pentru a mă cunoaşte mai bine vă dau un exemplu. Mie îmi iese o carte la „Meridiane" — şi redactorul de carte, Vasile Florea, cînd a primit sarcina volumului meu, a fost puţin înspăimîntat, pentru că a crezut că şi ceea ce am făcut va semăna cu dinamita şi cu explozia din viaţa mea. Or, urmărindu-mă în colecţii, şi-a dat seama, spre stupefacţia lui, că tot ce am făcut a decurs într-o rigoare de om foarte echilibrat, spre mulţumirea mea, desigur. Nu vreau să fac lucruri de şoc, mă interesează o pictură echilibrată şi cu multă încărcătură sufletească. Mă interesează o compoziţie eliberată de canoane vechi. Mă interesează ca să ştiu cînd să mă opresc. Şi, în general, mă interesează o artă care să trebuiască şi, dacă s-ar putea, să fie şi iubită. Toată activitatea mea este punctată şi de cîteva mici chefuri cu prietenii mei, prilej de a judeca şi arta, şi viaţa. Ne facem visuri, sperăm şi totdeauna întîlnirile noastre sînt adevărate sărbători. Astfel că-mi place în asemenea ocazii să schimb gînduri cu un Vasile Niţulescu, cu un Corcescu, cu un Grigore Hagiu, şi cu toţi cei cu care am ajuns la rangul de fraţi. Îl iubesc pe Fănus Neagu pentru că gîlceveşte ca un stol întreg de vrăbii şi e deştept şi puternic ca un buhai cu capul lui Voltaire. Am uitat să-i trec printre prietenii mei şi pe Cilievici Marius, Nedel şi Traian Brădean.

— Dintotdeauna aţi dorit să pictaţi ?

— Nu. Am vrut întîi să fiu actor, dar am căzut la examen. Am ajuns în faţa comisiei şi flămînd, şi rău, şi nebărbierit, şi societăţii îi trebuiau, la ora aceea, oameni înalţi şi pozitivi. Iar eu eram mic şi negativ. A fost prima oară cînd am plîns şi mama era departe de mine... Apoi am dat la plastică — pentru mine, la ora aceea, o artă de refugiu. Am avut norocul ca, după Ţiţina Călugăru şi Sweitzer Cumpăna, să-l întîlnesc pe meşterul Ciucurencu, care, cînd m-a văzut cîtă viaţă aveam în mine şi cît rău, ce dezordine puteam să aduc atelierului, m-a făcut responsabil de atelier şi devenind paznic a trebuit să mă cuminţesc.

— La ce visaţi să lucraţi ?

— Ce am eu de gînd nu ştiu dacă am să realizez. Visuri am. Dar de cîte ori nu m-am ţinut de cuvînt cu ce-am promis ! ? De aceea vă rog să nu mă credeţi de tot. Aş vrea, dintr-un unghi trist, să ilustrez schiţele lui Caragiale, ca să conturez mai bine adevărul într-adevăr trist. Aş vrea să-i fac un portret, postmortem (cu toate că era aranjat să pofteasca la mine în atelier), istoricului Giurescu, pe care îl respect şi îl iubesc pentru sîngele accelerat pe care l-a avut în istoria română. Îl iubesc la fel de frumos ca pe Pârvan, pe care nu l-am cunoscut. Vreau să termin odată ilustraţiile la Mateiu Caragiale şi, de ce lucrez mai mult la ele, îmi dau seama că primele desene nu mai sînt bune. Pentru că **Craii de Curtea-veche** sînt un balsam aromat şi bizantin din care cu greu voi ieşi.

Dar nu numai fapta artistică contează. Un neam te judecă şi după fiecare clipă. Nu poţi, vorba lui Arghezi, nu poţi una să scrii, şi alta să fumezi în faţa oamenilor. Eu beau un pahar de vin şi-mi pare bine că naţia ştie că beau un pahar de vin. Dar nouă, cărora ne curge sîngele prin vene şi vinul prin gîtlej trebuie să ni se dea măsura cea dreaptă şi cea dură a vieţii.

Dacă te iei de Piliuţă cînd e în viaţă îi faci un bine, nu un rău. Eu am o floare pentru fiecare om, cîte o dragoste, chiar şi pentru omul potrivnic mie, pentru că şi acela a tipat în scutece.

CORNELIA DJIGOLA ■

„Nud"

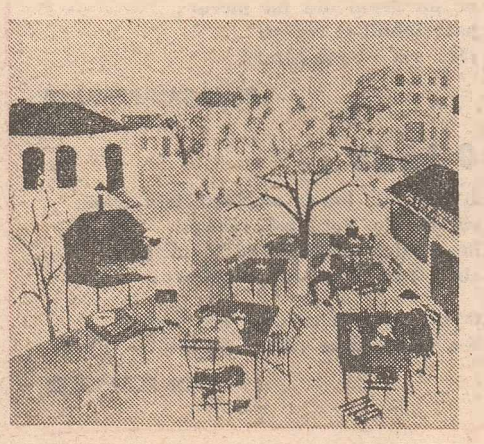

„Grătarul"

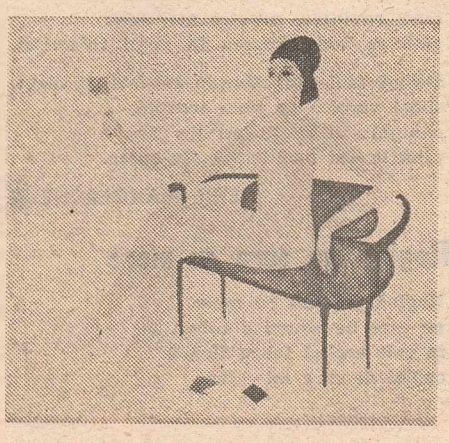

„Arlechin"

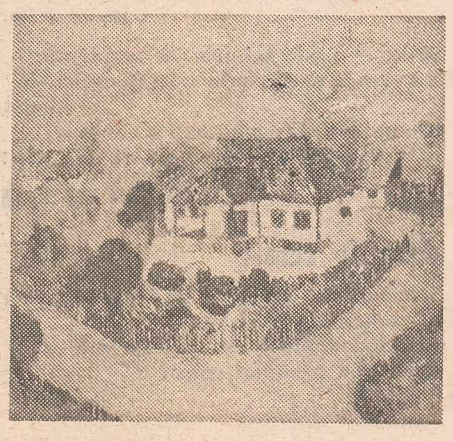

„Casa cu flori"

CÎNTEC PENTRU CHARLIE CHAPLIN

Versuri : ADRIAN PĂUNESCU

Muzica : VICTOR SOCACIU

Rideţi, rideţi, rideţi, rideţi
Cu pămînt cu tot,
Pînă cînd vă mai suportă
Ultimul Charlot.

Nu de el, cînd rideţi, rideţi
Rideţi voi de voi,
Că sînteţi grăbiţi şi cinici
Şi inculţi şi goi.

Charlie Chaplin calcă-n dodii
Cu pantofi strîmbaţi,
Hohotiţi, dar n-aveţi ştire
Voi ce strîmb călcaţi

Face el cum face raţa
Şi e caraghios,
Dar ce cîrduri mari de raţe
Trec în sus şi-n jos.

Refren :

O, Charlie Chaplin,
Înger vagabond,
Hai, bătrîne, vino
De sub orizont

O, Charlie Chaplin,
Hohot interzis,
Redeschide teatrul
Ce ni l-au închis.

Biet actor de filme mute
Cum să ai tu spor
Dacă filmele moderne
Sînt mai mult sonor ?!

Mergi în săli de conferinţe,
Pe la şefi de oşti,
Să-i obligi să facă pace
Şi să-i tragi de mîşti.

Să le-arăţi că mai există
Genii şi actori
Nu doar tancuri, tunuri, lanţuri
Surzi şi închisori

Să le-arăţi că tu, în viaţă,
De săraci asculţi,
Că tu nu eşti convertibil
Decît spre cei mulţi.

Refren :

Nu mai sînt deloc parale
Casierii trişti
Astăzi dau autografe,
Nu bani la artişti.

S-au născut prea mulţi pragmatici
Muzică nu pot
Hai, pămînt, reaminteşte-ţi
Că ai fost Charlot.

Un şofer cu leafă mică
Şi cu mult umor
Ni te-a readus în minte
Ca pe-un luptător

Tu ai fost al celor simpli
Şi al lor rămîi,
Peste toată lumea veche.
Hohotul dintîi.

Refren :

Ai să fii şi tu director,
Te vedem şi boss,
Charlie Chaplin, genialul
Nostru caraghios.

Poate că era mai bine,
Tot jucînd tirani,
Să rămîi să fii tu unul
Pentru cîţiva ani.

Să vedem şi dictatura
Celor care rid,
Taie-i omului, prin lege,
Dreptul de-a fi hid

Foaie verde Charlie Chaplin,
Verde de Charlot,
Rideţi, rideţi, rideţi, rideţi,
Cu tristeţi cu tot.

Refren :

Lăutarii împrumută
Bani pentru saciz,
Cifra noastră de afaceri
Hohotul de ris.

Facem bancă mondială
Şi băgăm în ea
Risul sărăcimii triste
Ca dobînzi să dea.

Nu există omenie
Unde nu eşti tu
Că tu eşti curajul nostru
De a spune : nu !

Învîrteşte-te prin cosmos
Spune ce-i de spus
Între-atîtea stele moarte
Tu planeta-ris.

Refren :

O, Charlie Chaplin,
Înger vagabond,
Hai, bătrîne, vino
De sub orizont

O, Charlie Chaplin,
Hohot interzis,
Redeschide teatrul
Ce ni l-au închis.

POEŢI DIN GALAŢI

Dunăre — Cale Lactee

Cînd tot ce-a fost o ardere de sine
s-a adunat în albie la tine

şi curge drept cu apa şi te-ntoarce
într-un izvor din care timpul toarce ;

chiar cîntecul potecilor de zgură
deschide-n tine o secretă gură

şi ochii negri, ai cerului totem,
în apă-i auzim şi îi vedem,

iar stelele din adîncimi de noapte
te mai străbat cu unde lungi de şoapte,

trăgîndu-şi delta curgerii în sus —
Cale Lactee care nu s-a spus.

ION TRANDAFIR ■

Semnul arderii

Rana ce-o port mi-aparţine numai mie
E ca o pleoapă pe sub care copiii în somn
Pipăie mormîntul celui mai tînăr domn
În care şi-a zidit cuibar o ciocîrlie.

Ea doare fiindcă de mult nu mai doare
Rana-i lumina pe care-o port şi-o mai am
Cînd alerg prin zăpezi ori coridoare
Străine, ca o lanternă mă proiectează
pe-un geam.

Rana ce-o port mi-aparţine numai mie
Ea pleacă uneori prin trup ca frunza-n
pămînt
Nu pot s-o-mprumut ar fi o erezie
Căci ea este semnul că ard şi mai sînt !

STERIAN VICOL ■

Atît de tineri

Drumuri mai aşteptaţi, nu împărţiţi acum
talpa mea între voi,
mai sînt multe cărări de copt sub ea.
Unde văd pămîntul crăpat
eu îl astup
cu mari şumuioage de ploi
pînă simt fapta că are
în mijlocul ei gălbenuş,
peste care mîna mea rămîne coaja.

Între aripă şi zbor
se găsesc cele mai credincioase scări.
Timpul trece printre oraşele şi satele mele
ca printre dinţii unui pieptene, deşi
Atît de des ne întîlnim prin gări
şi atît de tineri ţinînd strîns valiza
în care mama a îndesat o pîine
printre cărţi şi curate cămăşi.

ION TRIF PLEŞA ■

Despre toate

Cît de bătrîni şi de trişti uneori,
cît de tineri şi frumoşi cîteodată
sînt iubiri, limpeziri, sînt şi nori,
şi timpul care nu uită ora să-şi bată.

Vieţi de-a rîndul de-ar fi am trăi,
unui om prea puţin îi e dat,
viaţa-i atît cît o zi :
te-ai trezit, ai aflat şi-ai plecat.

Drumuri, cîte sînt, le umblăm,
neobosiţi, ba tăcuţi, ba cîntînd,
între cuvintele noastre mai stăm
cînd se aude floarea în pomi fulgerînd.

Despre toate noi ştim, le-am trăit şi văzut,
sînge vărsăm pe fiece treaptă,
rubinul său strălucind din sărut
pînă la cea mai înaltă din fapte.

PETRE MANOLACHE ■

Regină pe şura cu mere

Regină pe şura cu mere,
pe care de-atunci o cobor.
în salt urcînd loitra firavă
copilă de care mi-e dor,
Regină pe şura cu-otavă
amirositoare-n delir,
etern cocoţată pe scara
de care sfioasă mă mir.

Regină pe şura cu paie
al căror atlaz l-am pierdut,
copilă cu toată fiinţa,
miracol de nepriceput.

Regină, regină, regină,
copilă cu stele pe frunte
şi seara ta şubredă... Iată,
te-nfăşuri în ceţuri, eşti munte !

Din merele roşii a curs
a lacrimă mustul. Otava
tocată-i de vreme ; din paie
rămase de gozuri doar pleava.

Şi totuşi regina de-acolo
în ia ei albă mă-nfruntă,
micuţul ei sceptru de singer
nu-ngăduie vieţii s-o mintă.

MARIA PETRA ■

Cîntec de primăvară

Crud a nins din creangă floarea —
slavă iar acestor pomi !
cadă sferic umbra sfîntă,
ploaia deasă de fotoni !

Mustu-n poame ieie-şi locul
pe un drum din lut plecat ;
pace inimii şi crengii
care s-a răscumpărat !

PAUL SĂN-PETRU ■

O fabulă

O blană de lup la numitul Melu acasă,
chestie şic, lîngă pat, luxoasă,
de-o calcă madam Oiţă în picioare
cînd trece plictisită la culcare...

O singură-ntrebare, vă rog frumos :
S-a întors oare lumea pe dos ?

DAN PLĂEŞU ■

Cu „Doina" peste Ocean

— Ion Dolănescu, ai însoţit nu demult ansamblul folcloric „Doina Bucureştiului" într-un lung turneu peste Ocean. Deşi cu oarecare întîrziere, am fi curioşi să aflăm cîteva amănunte. Te ascultăm.

— Condus de Viorel Cioacă, avînd ca director artistic pe Constantin Arvinte şi ca dirijor pe Paraschiv Oprea, ansamblul a dat 58 de spectacole în Statele Unite şi Canada, repurtînd un mare succes. A fost un adevărat maraton, 57 de oraşe americane din 31 de state, de la Atlantic la Pacific, pe o distanţă depăşind 32 de mii de mile. În plus, am susţinut un concert în Canada, la Vancouver. După calcule ferme, au asistat la turneu peste 150 de mii de spectatori, pe care folclorul românesc, de cea mai bună calitate, i-a încîntat.

— 150 de mii ? ! Aşa mulţi ? De unde ştii că i-a încîntat ?

— Ne-am produs, peste tot, în săli mari, la Washington, la Philadelphia, la Los Angeles, la Richmond, la Cleveland, care s-au dovedit însă, spre satisfacţia noastră, neîncăpătoare, mulţi amatori rămînînd afară, cu speranţa unui bilet în plus. Că i-a încîntat folclorul românesc, a fost clar pentru oricine. Publicul a bisat mai toate numerele, aplaudînd cu frenezie, minute în şir, chemîndu-ne la rampă.

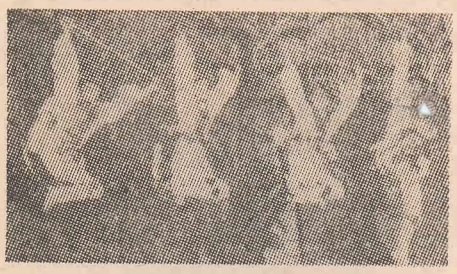

Dealtfel, destui americani, mai ales cei de origine română, nu s-au mulţumit cu un singur concert, ci au însoţit ansamblul în mai multe oraşe, adesea foarte departe de casele lor. În ceea ce priveşte presa, aceasta ne-a fost, fără excepţie, mai mult decît favorabilă, aducîndu-ne elogii, remarcînd frumuseţea costumelor şi, firesc, valoarea interpretării, dansurile mai ales, „Căluşul", producînd o puternică impresie. Ca să vă convingeţi, poftiţi, răsfoiţi ziarele.

— Da, avem de unde alege ! Să cităm la întîmplare. Deci, „Los Angeles Times", „«Doina Bucureştiului» e o expresie de mîndrie naţională, întruchipată de tineri minunaţi într-un spectacol extraordinar" ; „Washington Post", „Ceea ce a fost comun tuturor, pe lîngă neobosceala lor, bucuria de a interpreta şi împărtăşi publicului cultura poporului român" ; „Daily Corinthian", Corinth, Mississippi, „Cei 2 cîntăreţi vocali, Ion Dolănescu şi Puşa Poenaru, au uluit publicul cu vocile lor superbe" ; „Alken Standard", Alken, South Caroline, „Vocea puternică şi flexibilă a lui Ion Dolănescu a demonstrat importanţa cîntecului popular, impresionînd chiar dacă limba era străină" : „News Press", Santa Barbara, Califo[illegible] „Am fost martorii unui spectacol vioi şi antrenant, pildă de virtuozitate". Clar. Ce-ai cîntat dumneata, Ion Dolănescu ?

— Melodii din partea de sud a ţării, Gheorghe Turda interpretînd cîntece ardeleneşti. Cel mai mare succes l-am obţinut cu o veche doină bănăţeană, cu „Cîntec pentru Nadia", cu „M-am născut lîngă Carpaţi", cu „Hăulita" de la Gorj şi, mai ales, cu „Românie, ţara mea de glorii, ţara mea de dor", la care am văzut, la Cleveland, zeci de spectatori plîngînd. În special cuvintele le-au mers la suflet românilor stabiliţi, de o viaţă, în America.

— Care cuvinte ?

— „Românaşul cît trăieşte, numa-n
dreptate munceşte,
Unde-o fi, un' s-o afla, trăieşte cu
dor de ea".

— Care a fost, din punctul dumitale de vedere, momentul cel mai emoţionant al turneului ?

— Au fost multe asemenea momente. La Chicago, de pildă, eram cu Paraschiv Oprea şi cu Virgil Voinea, o bătrînă ne-a oprit pe stradă şi, cu lacrimi în ochi, ne-a rugat să-i aducem, de-om mai veni, o mînă de pămînt de la Tîrgovişte. Plecase în America, am înţeles, de 40 de ani, dar o ardea, în continuare, dorul de ţară. Aşa cum, dealtfel, ne-a ars şi pe noi. În partea a doua a turneului, stăteam ca pe jeratic, ne era dor de-acasă. În sensul ăsta, am compus şi un cîntec, pe care îl voi înregistra curînd.

— Fredonează-l.

— „Nici un dor nu te omoară
Ca dorul de a ta ţară,
De-aş umbla lumea de-a rîndul
Tot acasă-mi zboară gîndul"

— Altceva, Ion Dolănescu ?

— Lucrez în continuare cu Filarmonica de stat din Ploieşti. În altă ordine de idei, înregistrez discul cu numărul 22. Cel anterior, „Romăncuţa mea", s-a vîndut tot, deşi tirajul a fost imens, 250 de mii de exemplare. Sper ca şi acesta, cuprinzînd romanţe, să aibă aceeaşi soartă.

EMIL NEGOIŢĂ ■

„Eu întîi am învăţat să cînt, iar apoi să citesc"

— Maria Apostol, sînteţi o tînără cîntăreaţă de muzică populară. În ultimul timp vă vedem şi vă ascultăm din ce în ce mai des la posturile noastre de televiziune şi radio. Spuneţi-mi, sînteţi la primul dumneavoastră interviu ?

— Ei, despre mine de scris s-a mai scris dar cineva care să mă întrebe cîte ceva şi eu să spun ceea ce mă frămîntă nu s-a întîmplat.

— Ce te frămîntă, Maria Apostol ?

— Muzica populară. Tot ce este legat de bunul mers şi, bineînţeles, de conservarea şi păstrarea autenticităţii cîntecului popular.

— Să o luăm mai încet. De unde veniţi şi unde aţi învăţat să cîntaţi ?

— Vin din Gorj. M-am născut în comuna Runcu. Acolo, mai toată lumea are glas frumos, mai toată lumea cîntă. Cred că am început să cînt înainte de a şti să vorbesc ca lumea sau să citesc. Poate nu ajungeam cîntăreaţă la „Rapsodia Română", dar mama, şi ea o bună cîntăreaţă, m-a învăţat nu numai cîntece lăsate ca zestre de la bunicii mei, dar m-a învăţat să cînt oltenește.

— Ce reflectă cîntecele tale ?

— Locurile de unde am plecat. Oamenii cu preocupările lor zilnice, obiceiurile lor milenare. Îmi place să cînt codrul şi iarba Gorjului, ca şi dorul meu care se întinde exact din strada Lipscani, unde îşi are sediul „Rapsodia Română", pînă în comuna Runcu de unde am plecat.

— Facem ce facem şi, în discuţia noastră, ne întoarcem la poveştile legate de locurile natale. Simt că mai sînt multe de spus.

— Am început să fac şcoala în comuna Peştişani. Acolo am obţinut locul întîi.

— La şcoală ?

— Nu. La concursurile cîntecului popular susţinute de elevi. Asta se petrecea pe le începutul deceniului. Drept recompensă am fost trimisă să cînt la Olimpiada de la München. Apoi au urmat şi alte concursuri, unde am obţinut întotdeauna locul întîi. Aşa a fost să fie. După cîţiva ani, şi de alţi cîţiva ani buni, lucrez, cînt la „Rapsodia". Au urmat, în timp, multe turnee atît prin ţară cît şi peste hotare.

— Cum se vede şi mai ales cum este apreciat folclorul românesc în afara graniţelor ?

— Nu ştiu cum era înainte, dar la ora actuală foarte mulţi străini nu numai că iubesc folclorul românesc, dar îl şi înţeleg. M-a impresionat pînă la lacrimi cînd, departe de ţară, o sală întreagă cînta un cîntec avînd toate elementele Gorjului, acele întorsături specifice zonei.

— Maria Apostol, ce îţi doreşti acum ?

— Să am cîteva ore libere, şi să am curajul să mă urc în tren cu destinaţia Runcu. Acolo, în acel colţ de ţară, unde m-am născut, mă simt cel mai bine. Poate nu o să mă credeţi, dar de cîte ori cînt mă gîndesc la cei de acasă. De multe ori, am aflat, şi cei la care mă gîndesc eu se gîndesc şi ei la rîndul lor la mine şi se mîndresc că eu, Maria, fata lui Apostol, le duc cîntecul mai departe.

SORIN POSTOLACHE ■

Etc., etc., etc...:

De ce la?

Pe Nicolae Vătămanu nu am mai apucat să-l cunosc altfel decît din cărţile sale. Oraşul pe care l-a iubit şi căruia i s-a dedicat l-a strivit într-o clipă de rătăcire a pămîntului. A murit sub dărîmăturile blocului Nestor, mi se pare. De sub ele a înflorit ca un trandafir de bronz numai „capul de copil" al lui Brâncuşi. Sînt oameni pe care vrei să-i cunoşti şi nu mai apuci, ori pentru că mori tu, ori pentru că mor ei, cum sînt, mai numeroşi, oameni pe care n-ar fi trebuit, nici cu preţul propriei tale vieţi, să-i cunoşti. Pe N. Vătămanu l-am pierdut. După ce i-am citit „Istoria bucureşteană" (1973) sau „Odinioară, în Bucureşti", am aflat că este nu numai doctor, ci şi un eminent istoriolog al oraşului pe care cei care îl locuiesc îl vorbesc de rău, în timp ce toţi ceilalţi din jur, îl jinduiesc : Bucureştiul sau Bucureştii. Rareori am întîlnit între privire şi literele din faţa ei o asemenea armonie. N. Vătămanu „vindeca" multe cuvinte pe nedrept uitate sau persecutate pentru a desena cu tuş subţire portretul unui oraş renumit prin ironia sa ucigătoare. Cine crede că este uşor, să încerce numai să adune în aceeaşi ramă contrastele aproape incredibile ale vechii capitale care ambiţiona să fie oraş-oraş între oraşele-sate ale ţării. Doctorul N. Vătămanu nu numai că a încercat, dar a şi reuşit. Nu este însă în intenţia noastră să continuăm a-l lăuda cu tristeţe pe acest erudit, între altele, şi fin exeget al lui N. Filimon, „balzac"-ul nostru din stranâ. Ceea ce mă face să scriu este bucuria de a-i fi reîntîlnit numele pe coperta unei noi cărţi ; „Catastih de bucureştean", dar şi surpriza de a vedea că această carte a apărut, după trei ani de la dispariţia sa, la Editura **Litera** „în regia autorului". Cum, m-am întrebat, care „regie a..."? Şi de ce la **Litera** în care se publică de obicei „litere", editură în care nu am auzit să fi publicat un scriitor, pe banii lui, o carte (exceptîndu-l pe Şerban Foarţă, care are motivele lui, motive care îl împiedică să-şi trimită cărţile prietenilor). Să nu mai fi avut loc acest autor în planurile editoriale ale nici unei edituri? O dată cu moartea sa să fi „murit" şi interesul editorilor pentru acest, repet, erudit şi, adaug, deocamdată singular, în felul lui, istoriograf şi cunoscător al Bucureştiului ? Apariţia cărţii acesteia nu poate fi exhibarea unui capriciu literar satisfăcut din banii de coşniţă numai pentru a trece, în faţa Asociaţiei locatarilor, drept scriitor. Era firesc să aibă un tiraj mare, pentru că, slavă Domnului, mai sînt destui bucureşteni în Bucureşti. Şi atunci revin cu întrebarea mea obsedantă : cum adică „în regia autorului" ? Să fi predat autorul cartea ca să fie tipărită pe banii lui înainte, de „dincolo" sau să nu fi reuşit familia s-o publice altfel ? Aceasta este întrebarea.

IULIAN NEACŞU ■

P.S. Ar urma să apară, aflăm, memoriile lui N. Vătămanu, căruia, cînd trăia, i s-a promis „înscrierea urgentă în plan". Acum, că a murit, nu i se mai poate promite nimic. Oare vom asista încă o dată la apariţia unei cărţi a aceluiaşi tot „în regia autorului" sau, cum e şi firesc, va avea grijă de apariţia ei editorul ?

TOT DESPRE „REPUNEREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN DREPTURI A ADEVĂRULUI“

Și în medicină important e să avem luptători care cred în victorie

În ceva mai mult de două pagini de ziar prof. dr. C. Arseni a încercat să ne convingă că o revistă social-politică greșește atunci cînd se ocupă cu anumite probleme medicale, că dr. Leontopol și dr. Dănilă au fost lipsiți de loialitate față de presa medicală atunci cînd au dat interviuri redactorilor revistei „Flacăra“ și că singurul mod de stabilire științifică a adevărului este cel indicat de domnia-sa.

În rîndurile următoare doresc să-mi exprim punctul de vedere. Stabilirea, fie ea chiar și științifică, a adevărului fiind de competența unor colective largi și mai ales a opiniei publice, după ce vor fi cunoscute suficient de multe sau chiar toate punctele de vedere mai importante.

1. Medicina are nevoie și cere mereu sprijinul presei pentru popularizarea cunoștințelor medicale. Reporterii și redactorii acestor reviste se situează printre cei mai buni cunoscători ai opiniei publice și prin urmare cei mai în măsură de a aprecia temele care ar interesa publicul larg sau care trebuie supuse discuției publice.

Deși mă consider loial față de presa și profesia medicală, iată, și eu prefer o publicație de mare circulație, deoarece consider că opinia publică are dreptul să cunoască în amănunt și problemele mai spinoase din medicină, așa cum sînt cele aflate acum în discuție. Nivelul cultural mediu al societății noastre ne oferă siguranța că problemele medicale sînt înțelese chiar cînd sînt expuse în termeni tehnici. Sănătatea este bunul cel mai de preț al oamenilor și interesează pe toată lumea. Opiniei publice nu-i este indiferent cum sînt rezolvate unele probleme esențiale în medicină și dorește să fie cît mai bine informată atunci cînd își încredințează organismul priceperii corpului medical.

În decursul veacurilor medicina s-a dezvoltat aproape exclusiv în direcția curativă și s-a ocupat mai puțin sau deloc cu omul sănătos. Primitivitatea mijloacelor de informare, nivelul cultural, social și economic de dezvoltare a făcut ca problema sănătății să aparțină unei profesii cu un număr mic sau foarte mic de reprezentanți. Progresul în medicină era foarte lent. Modernizarea mijloacelor de informare din ultimele 4—5 decenii le-a mărit foarte mult rapiditatea și aria de răspîndire, astfel încît în zilele noastre informațiile pot fi transmise și receptionate aproape simultan pe tot globul.

Medicina are acum posibilitatea să-și completeze lacunele în investigarea și prospectarea vieții sănătoase. În lume există experiențe valoroase, voluntare sau involuntare, care se pierd din motivul că persoanele respective nu le pot aprecia, însemnătatea iar medicina nu le cere concursul, nu le solicită colaborarea. Iată de ce antrenarea unor cercuri din ce în ce mai largi în investigarea și rezolvarea problemelor medicale a devenit o necesitate pentru progresul științei medicale.

Iată de ce consider că presa de largă circulație a adus și aduce un mare serviciu medicinei, fapt pentru care trebuie să-i fim recunoscători.

Fără intervenția presei nemedicale nu ar fi existat un „caz Boici“, și nici medicamentul Boicil, care chiar dacă nu e un panaceu universal, e un medicament eficace, util, apreciat de bolnavi și de practicieni. Prof. dr. C. Arseni în cele două pagini de ziar ne-a dezvăluit cîte cauze poate avea cefaleea, durerea de cap, deși pe noi ne-ar fi interesat mai mult cauzele pentru care dr. Boici a fost împiedicat timp de 18 (optsprezece) ani să-și experimenteze și să-și perfecționeze legal descoperirea. I s-a pus chiar în vedere de către Direcția sanitară județeană, că în cazul cînd continuă, e posibil de pedeapsă judiciară pentru practica ilegală a medicinei. Și ce i s-a propus? Să predea formula medicamentului unui institut de specialitate, pentru fabricare și experimentare. Propunerea era de-a dreptul năstrușnică! Bine că nu i s-au pretins și scuze pentru a îndrăznit să deranjeze institutul respectiv.

Prof. dr. C. Arseni îi pretinde doctorului Boici să stabilească cu exactitate bolile în care preparatul este eficace, dar nu ne informează dacă secția unde lucrează în prezent dr. Boici este suficientă pentru investigații de asemenea anvergură. Oare nu consideră că Centrul de reumatologie din București era mai indicat? Și-apoi cum rămîne cu forurile foarte competente care i-au refuzat descoperirea timp de 18 ani, doctorului Boici?

A declarat cineva **mea culpa**?

S-au adus îmbunătățiri modului de promovare a noului în medicină?

Cazul Boici a fost doar un accident sau există deficiențe organizatorice?

Sincer vorbind, răspunsul la aceste întrebări ar fi fost mai interesant decît metodologia cercetării științifice, pe care o cunoaște orice elev mediocru din primele clase de liceu.

2. După ce și-a expus punctul de vedere în două pagini de ziar, autorul articolului ar dori să restrîngă discuția doar la întrebarea: cazurile tratate de dr. Leontopol și dr. Dănilă sînt într-adevăr cancere și vindecarea este reală? Și printr-un procedeu științific personal ne sugerează că totul este o eroare și asta fără a cunoaște documentația cercetătorilor respectivi și fără a aștepta cei 4-10 sau chiar 15 ani considerați chiar de domnia-sa necesari pentru declararea vindecării unui cancer. Și pînă atunci dr. Leontopol și dr. Dănilă ce să facă? Să aștepte ca și dr. Boici?

În privința cancerului cercetările merg extrem de greu în toată lumea. Se caută metode noi, se încearcă remedii de tot felul. Sînt puțini cei cu idei și mai puțini încă cei ce oferă soluții. Problema principală nu este dacă cei doi cercetători au găsit într-adevăr leacul definitiv al cancerului. Asta este o problemă prea grea pentru a o aborda precipitat și într-un moment nepotrivit. Esențial este că cei doi cercetători au rezultate pozitive. Chiar dacă ar fi vorba numai de lipoame și de tumori aparente, metodele ar merita să fie studiate și experimentate în continuare: cazurile de complicații citate de autorul articolului sînt neconcludente.

Dar să nu lărgim subiectul la toate amănuntele discutabile din articolul respectiv.

Cancerul e o problemă spinoasă chiar dacă el nu reprezintă punctul nevralgic al medicinei. Metode și medicamente noi apar foarte rar. Dr. Leontopol și dr. Dănilă au descoperit ceva ce pare să dea rezultate. Și ce li se pretinde acum? Să prezinte toată documentația nu știu cărui for.

Pentru ce? Prezentarea unei lucrări științifice o face autorul în momentul și locul pe care le consideră indicate. Cercetătorii științifici nu sînt studenți, ca să fie chemați la ordine în mod inconvenios. Deontologia medicală, care este valabilă și obligatorie pentru tot corpul medical, indiferent de titluri și vechime, nu trebuie contrariată și lezată prin abuzuri injurioase și nefondate.

Cei doi cercetători nu sînt vraci, nici doftoroaie sau babe maștere. Ei nu au nevoie de predici deontologice deplasate și insultătoare. Pentru interesele publicitare și materiale există cîmpuri incomparabil mai fertile decît lupta împotriva cancerului.

În sfîrșit, ce i se propune doctorului Leontopol? O secție de 10 paturi în Clinica de neurochirurgie!

Mărinimia este inutilă și suspectă. Felul în care a fost făcută propunerea m-ar decide să nu-mi consiliez nici infirmierul să lucreze în atari condiții. Cercetătorii independenți nu sînt minori și nici studenți ca să-și facă experiențele sub tutelă. Ei au dreptul să-și aleagă singuri colectivul de lucru, dintre cadrele cu pregătirea necesară și care au neapărat și elanul, entuziasmul și forța de lucru corespunzătoare. Cum o să-și aleagă colaboratorii dintre medicii care consideră cancerul incurabil?

Există mai multe institute oncologice, înființate special pentru asemenea cercetări. Sînt ele atît de asaltate cu propuneri de metode și medicamente noi încît doctorului Leontopol și doctorului Dănilă trebuie să li se ofere alte institute? Împreună cu conducerile respective cercetătorii ar putea stabili și numărul optim de paturi pentru buna desfășurare a experimentărilor.

Ca medic, sînt de părere că celor doi cercetători trebuie să li se asigure condiții optime de lucru. Oricît de mici ar fi șansele de succes, ele trebuie explorate amănuntit. Atunci cînd ei vor considera că ne pot prezenta concluziile, îi rugăm să o facă. Dacă nu vor reuși, nu vom dispera. Nu ar fi primul eșec în lupta contra cancerului. Important este să avem mereu luptători care cred în victorie.

Cercetările cu metode și medicamente noi trebuie să primeze față de cercetările de rutină, lipsite de perspectivă. Concepțiile blazate despre incurabilitatea cancerului sînt inutile și dăunătoare: chiar și atunci cînd sînt expuse arogant și deghizate în straie științifice.

Dr. GEORGE ȘTEFĂNESCU ■
str. Horia nr. 26, orașul Dej,
județul Cluj

Vindecarea mea e o certitudine de care lumea medicală trebuie să țină seama, chiar dacă unora nu le convine

Mă numesc Baciu Victor, locuiesc în [illegible], Vîlcea, Zona 1 Mai, str. Dacia, bloc 7, scara A, apartament 10, telefon 947-11374, sînt inginer horticol, am vîrsta de 50 de ani și mă simt obligat de „omenia“ de care atît se vorbește, să vă scriu aceste rînduri, fiind revoltat de articolul apărut în „Muncitorul Sanitar“ nr. 7 din 19 februarie 1980 „Repunerea științifică în drepturi II“, semnat, din păcate, de eminentul profesor doctor docent Constantin Arseni, șeful clinicii de neurochirurgie a Spitalului „Gheorghe Marinescu“ etc., etc., articolul în care, printre-altele, este blamat doctorul Dinu Florea din Cîmpina — cu toată autoritatea competentă a tov. profesor.

Pentru a înțelege sentimentul de revoltă care m-a îndemnat să vă scriu, vă voi relata cît mai concis povestea mea.

În anul 1969 (aveam vîrsta de 39 ani), mi-au apărut, inițial rare și de scurtă durată, niște crize dureroase în zona orbitei ochiului drept. Apelînd, după un timp, la un medic neurolog, mi s-a pus diagnosticul „nevralgie de trigemen“, specificîndu-mi-se că va trebui să-mi port crucea pînă la vîrsta de 60 ani, cînd aceste crize s-ar putea să dispară brusc, așa cum mi-au apărut.

Am intrat în panică, deoarece crizele se înmulțiseră ca frecvență, intensitate și durată. Am început să colind spitalele: Tîrgu Mureș, București (Colțea și Spitalul „Gheorghe Marinescu“) și diagnosticul mi-a fost confirmat, fără mari speranțe de vindecare.

În anul 1970, am fost consultat cu multă bunăvoință de tov. medic Cretan de la Spitalul „Gheorghe Marinescu“, care mi-a recomandat pe tov. medic Maretis pentru o infiltrație în ganglionul Gasser. Am acceptat și această infiltrație, foarte neplăcută pentru bolnav, numai pentru a scăpa de groaznicele crize ce mă torturau zi și noapte. După această infiltrație am văzut moartea cu ochii o zi întreagă. Urmarea: nu am scăpat nici 24 de ore de crizele obișnuite.

După un an, în care situația mi s-a înrăutățit, soția mea a făcut o cerere la Ministerul Sănătății, prin care arăta situația mea și cerea să mi se aprobe plecarea în străinătate, oriunde se poate trata această maladie. Am primit răspuns, prin care eram invitat în fața unei comisii, la Spitalul „Gheorghe Marinescu“.

Cu mare speranță, ne-am prezentat în fața „Comisiei“, care era formată numai din tov. prof. C-tin Arseni.

Tov. prof. ne-a primit, pe mine și pe soția mea, prin a ne cere buletinele de identitate (?!!) și adresa M.S. După cîteva întrebări sumare asupra simptomelor bolii de care sufeream și asupra tratamentului pe care l-am făcut, întrebări puse pe un ton foarte supărat, mi s-a spus „Sînteți liberi, veți primi răspunsul prin poștă“. Au trecut peste 9 ani și acest răspuns nu l-am primit.

Dacă, așa cum afirmă tov. profesor în articolul apărut, că nevralgia de trigemen „chipurile“ nu este incurabilă, „că se vindecă chiar spontan la început cu remisiuni mari; mai tîrziu se vindecă parțial, prin tratament medical“, sau mai departe: „În străinătate, ca și în țara noastră, în nevralgia de trigemen se obțin rezultate bune, atît prin tratament conservator, cît și prin cel chirurgical“, de ce domnișa-sa, care s-a ocupat, după cum afirmă, 45 de ani de problema durerii, nu m-a onorat nici măcar cu o părere, un răspuns, care consider că era obligat să mi-l dea?

Din acel an am continuat să mă chinuiesc zi și noapte cu crize incredibil de dureroase, pînă în 1979, luna mai, cînd în urma publicațiilor dv. și a emisiunilor TV., cu destul de mare greutate, am ajuns la dr. Dinu Florea. Nu aveam certitudinea că mă voi vindeca: devenisem sceptic și neîncrezător în toate tratamentele. Am încercat.

După trei ședințe cu aparatul despre care se specifică în articol că M.S. a procedat foarte bine că a refuzat să-l comande, crizele și-au diminuat foarte mult intensitatea dureroasă. Am continuat pînă la 11 ședințe. După 10 ani de chin, nu-mi venea să cred că pot dormi o noapte întreagă, că nu mai sînt nevoit să mă tăvălesc de dureri: nu o dată, în acești 10 ani, m-am considerat laș că nu aveam curajul să curm pentru totdeauna o astfel de existență.

Acum sînt un om ca și renăscut, după vindecarea de o boală care provoacă cele mai groaznice dureri cunoscute în medicină.

Sînt deci îndreptățit să întreb și, dacă este posibil, să mi se răspundă: De ce metoda „revoluționară“ aplicată cu ajutorul „instrumentelor proprii“ nu este acceptată de știința noastră medicală? Pentrû că nu are suport științific? Sau pentru că dr. Dinu Florea nu poartă grade științifice? Nu are decît știința medicală să-i găsească orice suport dorește. Eu însă afirm cu tărie că fie cu suport sau nu, am fost vindecat în 35—40 minute, repartizate în 11 intervenții prin metoda și cu instrumentul inventat de dr. Dinu Florea, fără riscuri și fără dureri.

Nu știu dacă dr. Dinu Florea a amăgit sau nu pe cineva: pe mine însă m-a tratat și m-a vindecat și sînt animat de un sentiment de mîndrie că un om din țara noastră a reușit să realizeze o metodă de tratament în această maladie, metodă, după cunoștințele mele, unică ca eficiență pe plan mondial.

În articolele revistei Magazin nr. 855 și nr. 863/1974 se vorbește despre această maladie și despre vilva pe care au stîrnit-o în lume cîteva din rezultatele dr. Sven Astrup din Danemarca, care trata această boală cu o otravă foarte puternică — un alcaloid — extras din planta denumită Aconitum Napellus. Și atunci pun iarăși întrebarea: dacă tratamentul clasic, cunoscut pînă acum este atît de eficient și sigur, de ce se fac pe plan mondial încercări pentru a se găsi soluții noi? Cum poate fi învinsă această suferință? Aceasta este întrebarea pe care o pune în 1974 și revista Magazin în articolele mai sus amintite.

Mai poate fi considerată această boală o dilemă medicală în urma rezultatelor obținute de dr. Dinu Florea la Cîmpina? Nu am pregătirea și deci competența de a opina în această problemă, însă în privința tratării acestei boli, eu ca fost bolnav, reprezint o certitudine de care trebuie să țină seamă lumea medicală, cu sau fără voia unor specialiști.

Reclama publicitară care i s-a făcut dr. Dinu Florea de revista Flacăra și TV, oricît de „nulă și penibilă pentru lumea medicală“, conform părerii tov. prof. Arseni, a fost un gest de omenie venit în ajutorul miilor de oameni suferinzi, mie personal, care nu aveam posibilitatea să aflu altfel de descoperirea sa.

Pentru acest lucru, vă mulțumesc dv., dr. Dinu Florea multă recunoștință și, așa cum răspunde Flacăra în articolul „Oul de prepeliță moralizator“ din nr. 10/1980, „fie ca acest exemplu să-i contamineze și pe unii din savanții noștri“.

Ing. VICTOR BACIU ■

Programul CENACLULUI FLACĂRA

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, condus de poetul Adrian Păunescu, se întîlnește cu iubitorii poeziei și muzicii tinere sîmbătă, 29 martie, la ora 17, în Sala Polivalentă din Focșani. E posibil ca duminică, 30 martie, să se organizeze o altă manifestare a Cenaclului într-una din localitățile județului Vrancea.

Așa cum a promis publicului din Capitală, **Cenaclul Flacăra** va fi din nou prezent luni, 31 martie, cu începere de la ora 18, la Circul „București“, printre entuziaștii și fidelii săi prieteni.

Biletele pentru acest spectacol se găsesc la Casa Teatrului Național din București.

AȘADAR, LUNI, 31 MARTIE, LA ORA 18, O NOUĂ MANIFESTARE A CENACLULUI FLACĂRA LA CIRCUL „BUCUREȘTI“.

O NOUĂ FILĂ ÎN CRONICA RELAȚIILOR ROMÂNO-ZAIREZE

Africa, prin similitudine de luptă și istorie, reprezintă în politica externă a României socialiste o zonă de interes deosebit, țara noastră acordînd o importanță marcată dezvoltării relațiilor bilaterale cu statele africane, amplificării conlucrării pe plan politic, economic, cultural, tehnic, al pregătirii de cadre, ca și în alte domenii de interes reciproc, pe baza respectării stricte a principiilor independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, respectului și avantajului reciproc. Această linie directoare a Partidului Comunist Român a fost definită cu 15 ani în urmă, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales în fruntea partidului nostru și reafirmată cu hotărîre de Congresul al XII-lea al partidului. În toată această perioadă, România, președintele Nicolae Ceaușescu au acționat neabătut pentru lărgirea continuă a raporturilor de prietenie și conlucrare cu țările africane, în marea lor majoritate state tinere, apărute în ultimele decenii ca urmare a prăbușirii sistemului colonial. Au avut loc în cei 15 ani, de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului, 38 de întîlniri la nivel înalt, 16 la București și 22 pe pămîntul Africii. Este un lucru firesc, fiindcă România, țară socialistă, în curs de dezvoltare, se întîlnește pe aceleași coordonate majore cu țările africane, care au pășit pe calea emancipării naționale și sociale și acționează împreună cu ele, cu toate țările iubitoare de progres și pace, pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării, a vechilor rînduieli care au dus la împărțirea lumii în țări sărace și țări bogate, pentru instaurarea unor raporturi internaționale echitabile, a unei noi ordini economice și politice mondiale, care să stimuleze progresul mai rapid al tuturor statelor și, în primul rînd, al celor rămase în urmă, să asigure fiecărei națiuni posibilitatea de a beneficia neîngrădit de cuceririle științei și culturii, ale civilizației contemporane.

Pe aceste coordonate s-a desfășurat săptămîna trecută noul dialog româno-zairez (al treilea în decurs de zece ani), prilejuit de vizita efectuată în România, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu, de către președintele Republicii Zair, generalul de corp de armată Mobutu Sese Seko Kuku Ngbendu Wa Za-Banga. A fost un act politic de mare însemnătate, un dialog fructuos, cu rezultate pozitive, care a pus în evidență evoluția favorabilă a legăturilor de conlucrare româno-zaireze, voința României și a Zairului de a le dezvolta în continuare potrivit intereselor celor două popoare, a aspirațiilor lor de bunăstare, pace și progres. Elocvente sînt, în acest sens, documentele încheiate, dintre care se detașează prin însemnătatea lor deosebită Tratatul de prietenie și colaborare între Republica Socialistă România și Republica Zair, ca și Comunicatul comun, semnate de cei doi președinți. Document cu ample semnificații politice, Tratatul de prietenie și colaborare conferă o puternică bază juridică conlucrării bilaterale în cele mai diferite domenii de interes reciproc, răspunzînd intereselor imediate și celor de perspectivă ale celor două state. În același timp, Tratatul formulează comandamentele superioare ale dreptului și justiției care trebuie să determine conduita internațională a statelor, drepturile și obligațiilor lor fundamentale, el constituind, din acest punct de vedere, un veritabil cod al principiilor noi de relații interstatale, singurele în măsură să înrîurească favorabil climatul politic în lume. **„Am ajuns** — sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, referindu-se la documentele încheiate — **la înțelegeri bune privind extinderea colaborării și cooperării în diferite domenii — al agriculturii, industriei, mineritului, științei și culturii — precum și la intensificarea, în general, a contactelor și schimburilor de tot felul între popoarele noastre. Am convingerea că toate aceste înțelegeri realizate cu prilejul celei de-a doua vizite a dumneavoastră în România vor da un puternic impuls colaborării dintre țările noastre".**

În acest cadru, s-a hotărît ca organismele de resort din România și Zair să acorde o atenție deosebită creșterii eficienței acțiunilor de colaborare economică și, în mod special, să se aibă în vedere „dinamizarea și extinderea societății mixte „Zairom", întărirea rolului ei în dezvoltarea sectorului agroindustrial zairez, perfecționarea activității societății mixte „Autotractor-Kinshasa", ca și constituirea de noi societăți mixte și alte forme moderne de cooperare în producție. De asemenea, s-a hotărît să se acționeze pentru creșterea schimburilor comerciale, iar în interesul unei mai bune cunoașteri reciproce între cele două popoare, al apropierii și întăririi prieteniei dintre ele, să se intensifice și să se diversifice schimburile în domeniile cultural, învățămîntului, pregătirii cadrelor etc. **„Cooperarea între Zair și România** — aprecia președintele Mobutu Sese Seko — **este, în ceea ce ne privește, excelentă și aceasta nu numai pentru că este activă și dinamică, ci mai ales pentru că ea se situează în cadrul ideal pe care noi, zairezii, înțelegem întotdeauna să-l creăm pentru a stimula raporturile noastre cu diferiți parteneri, adică într-o interdependență bine înțeleasă care să respecte independența și suveranitatea".**

Schimbul de vederi în legătură cu situația internațională a evidențiat convergența sau apropierea punctelor de vedere ale celor două țări — ambele interesate ca în lume să existe și să se consolideze un climat de pace și securitate — față de o serie de probleme majore ale evoluției mondiale. Exprimînd îngrijorarea față de deteriorarea climatului politic internațional, a intensificării tendințelor de reîmpărțire a lumii, a ascuțirii contradicțiilor economice și politice dintre state și grupuri de state, a recrudescenței manifestărilor politicii imperialiste de forță și dictat, cei doi șefi de stat au subliniat necesitatea de a se acționa ferm pentru a se împiedica agravarea acestei evoluții, de a se face totul pentru asigurarea continuării destinderii, ceea ce impune respectarea strictă a normelor de relații dintre state, soluționarea tuturor problemelor litigioase pe cale pașnică, prin tratative, respectarea fermă a voinței popoarelor de a trăi liber și independent.

Cum era și firesc, un loc important în cadrul convorbirilor l-a ocupat situația din Africa, transformările înnoitoare ce au loc pe acest continent. Cu acest prilej, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Mobutu Sese Seko au salutat victoria strălucită a Frontului Patriotic în alegerile din Rhodesia ca și apropiata proclamare a independenței statului Zimbabwe și au exprimat voința României și Zairului de a acorda întregul lor sprijin pentru înlăturarea definitivă a colonialismului și apartheidului de pe continentul african.

De asemenea, Europa, problemele securității și cooperării pe bătrînul continent, au constituit obiectul convorbirilor româno-zaireze la nivel înalt, cei doi președinți subliniind că pentru asigurarea cursului destinderii este necesară adoptarea unui ansamblu de măsuri vizînd încetarea cursei înarmărilor, reducerea efectivelor și cheltuielilor militare, avînd ca rezultat final înfăptuirea dezarmării. S-a evidențiat, în acest cadru, necesitatea pregătirii temeinice a reuniunii din toamna acestui an de la Madrid.

O temă majoră a contemporaneității care s-a aflat, de asemenea, pe agenda convorbirilor și de care sînt direct interesate România și Zair, a fost lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, probleme dintre cele mai stringente pentru pacea și securitatea lumii. S-a subliniat că negocierile care au avut loc pînă în prezent nu au dus la progrese semnificative, că se impun eforturi din partea tuturor statelor pentru soluționarea echitabilă a acestei probleme, printr-o pregătire temeinică a viitoarei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate tocmai unor asemenea aspecte. Dealtfel, în concepția celor doi președinți, problemele cardinale ale epocii noastre nu pot fi soluționate decît cu participarea directă, activă și în deplină egalitate a tuturor statelor, ceea ce impune democratizarea relațiilor internaționale, creșterea rolului O.N.U., perfecționarea mecanismelor sale și a organismelor ce o compun.

Întregul nostru popor salută cu deplină satisfacție rezultatele pozitive ale noului dialog la nivel înalt româno-zairez, care, prin documentele semnate și înțelegerile convenite constituie o nouă etapă pe calea dezvoltării prieteniei și colaborării dintre cele două țări și popoare și își exprimă convingerea că sub conducerea înțeleaptă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, România va intensifica și pe viitor conlucrarea pe multiple planuri cu toate statele lumii, aducînd, astfel, o contribuție de preț la cauza păcii, destinderii, înțelegerii și colaborării internaționale.

GHEORGHE SPRINȚEROIU ■

Ochii și urechile lumii

Pastorală

Între două țări ale acestei lumi, aflate în conflict de cîteva milenii, s-a încheiat, după cîteva războaie grele, un soi de pace, prin care cele două neamuri s-au legat să nu se mai omoare niciodată, să schimbe între ele ambasadori și vorbe bine chibzuite din care să dispară ura. După lungile, tainicele și sinuoasele tratative duse de oamenii politici la un sfîrșit relativ bun, primele care au stat de vorbă, ciripind în engleză cît au vrut și cît le-a plăcut, ca niște vrăbii încîntate să audă Pastorala după canonadă, au fost acele fapturi cu totul neînsemnate în optica planetară, și anume, telefonistele din cele două capitale :

— Cum te cheamă ? — ...dar pe tine ? — ...ești căsătorită ? — Da. Tu ? — Și eu. Ai copii ? — Da. Tu ? — Și eu. Cîți ? — Cinci. Da' tu ? — Doi și mai am unul pe drum. — În ce lună ești ? — A patra. — Porți ușor ? — Fără probleme, ușoare greuri. — Le știu. Am ceva grozav împotriva lor. Să-ți trimit ? — Thank you, nu te deranja. Ce-ți face bărbatul ? — E la televiziune... — Aveți seriale ? — Nu, e șeful portarilor de noapte... — Și vă descurcați ? — Ridem. Cît ridem, ne descurcăm. — Da' cîți ani ai ? — 25. — La 25 se mai poate rîde... Fii atentă, să i-o spui cum îl vezi — e ultima, am auzit-o ieri la coafor : unul o găsește pe nevastă-sa cu un altul care fuge pe fereastră ; soțul începe să urle, nevastă-sa jură că nu a fost cu nimeni ; soțul deschide ușa terasei și-l găsește acolo pe celălalt, în ținuta cea mai ușoară. „Ce faci aici ?" urlă soțul. „Aștept metroul". „Aștepți metroul ? — se încruntă nenorocitul. Ah, nu vine ziua aia în care o să te prind fără nici un alibi !" — Senzațională, senzațională... Lasă-mă s-o spun prietenei mele că altfel o uit. Nu țin minte bancurile bune, îmi vine să mor. Rîd mereu, dar nu reține bancurile. Așteaptă !

Astfel linia fu blocată minute lungi de hohotele de rîs sănătoase și sfaturile gospodărești între mame. Miniștrii problemelor încă în litigiu, diplomații ca și oamenii afacerilor serioase așteptară impacientați, la cele două capete ale firului, deblocarea liniei și primiră cu înțelegere superioară explicația : telefonistele noastre stau de vorbă. Ei, oamenii perfect informați, cred că discuțiile lor sînt mai importante pentru pacea lumii decît ceea ce-și pot spune două mame la telefon, două standardiste, două dactilografe fără de care nici o amenințare, ca și nici o înțelegere, nici un pact ca și nici un impact, nu se pot scrie și nici transmite. Poate că primele care ar trebui să semneze un tratat de pace ar trebui să fie dactilografele care l-au bătut la mașină și telefonistele care l-au transmis lumii.

RADU COSAȘU ■

„Valizele aeriene" — decolări în lanț...

În mai puțin de trei ani, Columbia a devenit primul producător de marihuana din lume. Tehnici agricole avansate, experimentate în secret pe terenuri secrete de echipe finanțate generos de Mafia, au condus la realizarea a două recolte pe an. Acum se așteaptă a treia. „El mar de marihuana" — oceanul de marihuana exploatat după regula strictă a clandestinității nu se află inclus, desigur, pe o hartă economică oficială. Profiturile aduse însă de această fantastică desfășurare de parcele depășesc de patru ori bugetul național columbian... Principala piață de desfacere : Statele Unite, peste 8 miliarde de dolari se scurg anual din seifurile rețelelor nord-americane în cele ale rețelelor columbiene. Amploarea acestui joc cu dolarii nu se putea să nu lase urme în vocabular. Dacă există petro-dolari sau euro-dolari, în funcție de anumite sisteme financiare, în Columbia, în nord, există acum „dollar marihuanero". La Bananquilla, capitala drogului columbian, moneda nord-americană se schimbă cu 38 și nu cu 39 de pesos cît este, de fapt, cursul oficial. Mai puțini pesos oferiți pentru un dolar înseamnă atingerea unui anumit punct critic, acela care trădează că nu drogul miroase a bani, ci invers...

Un kilogram de marihuana costă la sursă, în tranzacția directă cu „agricultorul", 25 de dolari. Același kilogram vîndut de intermediar primei „mîini" atinge 900—1 000 de dolari. Difuzat cu... amănuntul, drogul se angrenează într-o vertiginoasă cursă de zerouri.

Împotriva armatei de producători, intermediari și contrabandiști, care împînzesc Sierra Nevada, forțe militare specializate au deschis un front întins pe cîteva sute de kilometri. În numai șase luni, 35 000 tone de marihuana au fost capturate și distruse, 300 de vehicule, 70 de vase și 85 de avioane surprinse în flagrant delict. 23 de avioane au aterizat forțat, unele în flăcări, în urma unor atacuri întreprinse în stilul războiului deschis, fără echivocuri și menajamente. Sute de membri ai rețelelor clandestine au fost plantați după gratii. Deși victoriile se țin lanț, persistența frontului și ciocnirile tot mai dramatice ilustrează un fapt deloc surprinzător : armata drogului se reface ca o reptilă, gata mereu după fiecare lovitură să o ia de la capăt. În nouă luni, 450 de piste clandestine pentru aterizarea avioanelor-valiză au fost reperate și distruse. Alte cîteva sute s-au amenajat, rapid și eficace, în alte zone...

Piloții care își asumă riscul să traverseze „sita" din nordul Columbiei sînt plătiți, corespunzător, cu același salariu al groazei. Evident, ei sînt recrutați din rîndul celor mai înrăiți disperați, din rîndul mercenarilor care nu își mai găsesc debușeuri în alte părți. Convoaiele aeriene conțin o faună tehnică stupefiantă : mici avioane de turism, bombardiere scoase din uz după cel de-al doilea război mondial, DC 6 Hercule 130 și multe altele, într-o varietate generală care exprimă cît se poate de clar că în acest pocher aerian se joacă, simultan, cu toate cărțile posibile...

Capturile operate de armată ating cifre astronomice : 80 de tone, 120, 190, 350, ultima de 380 de tone. S-ar părea că ritmul ofertei depășește orice nivel normal de imaginație. Pe fondul acestei lupte, la prima vedere cu morile de vînt, zvonuri din ce în ce mai persistente conturează o nouă amenințare : așezarea temeliilor pentru organizarea comerțului cu un alt drog și mai ucigător — cocaina. Tranzitul din Peru și Bolivia spre aceeași piață nord-americană, recordmenă absolută pentru absorbția de drog pe plan mondial, își înfige rădăcinile tot în Columbia. Parcelele agricole presărate prin munți vor fi din ce în ce mai haotic concurate de laboratoarele clandestine plasate în sate și orașe. Proliferarea stațiilor de purificare a cocainei pune, evident, noi și dramatice semne de întrebare forțelor antidrog. Strategia lor trebuie schimbată, din mers, așa cum au făcut autoritățile mexicane cu trei ani în urmă, e drept avînd obiective mai ușor de atins. Atunci, în 1976, brigăzile specializate au lansat un atac distrugător asupra plantațiilor de marihuana din nordul Mexicului. Aviația a bombardat pur și simplu terenurile „de producție", săptămîni în șir s-au împrăștiat defoliante, perdele de foc au asfixiat toată centura drogului. Peste cinci mii de oameni au participat atunci la ofensiva, pe viață și pe moarte, împotriva recoltelor de „yerba mala".

Războiul dus împotriva drogului pe primele verigi ale filierei, oricît de dur și de dificil, este privit cu o reținută condescendență de cei care se ocupă de demontarea piețelor de desfacere. În această etapă lucrurile se complică, adversarii operează într-un stil și mai profesional, rapacitatea lor crește, culisele sînt și mai obscure, pe scurt, miza jocului crește considerabil. Pe ultima sută de metri a filierei se încearcă recuperarea victimelor. Aici începe războiul pentru viață : sute de mii de tineri trebuie prinși, înainte de a fi prea tîrziu, înainte ca drogul să devină suportul zilei de mîine. Ceva mai dificil — spun specialiștii — nu s-a inventat încă...

RADU BUDEANU ■

Lumea se amuză

(După „Nedelia" — U.R.S.S.)

Mondo umano ?

Victima zelului?

Și de data asta realitatea a luat-o înaintea imaginației. Cel mult, întîmplarea poate fi comparată doar cu cele concepute de sir Hitchcock în vremurile lui cele mai bune. Acel aeroport internațional este, de regulă, foarte animat. Orașul respectiv — Bruxelles — e nu numai o placă turnantă. Lumea schimbă, acolo, avioane, se îndreaptă spre locuri îndepărtate dar și vine la Bruxelles, unde, între altele, își are sediul Piața comună și unde a fost transferat, mai demult, chiar și comandamentul pactului Nord Atlantic. La aeroport, între atîția vameși ce asigură acest serviciu obligatoriu la intrarea într-o țară, „oficia" și un bărbat de aproape 40 de ani, destul de arătos. În realitate era un jandarm de politie care, conform unui plan dinainte stabilit, se deghizase în vameș și, pentru a inspira încredere traficanților de stupefiante, avea misiunea să lase să treacă valizele în care se aflau mici cantități de droguri. Procedeul era simplu : jandarmul-vameș făcea, cu creta, un semn special pe valizele respective iar vameșii adevărați, preveniți deja, nu întreprindeau nimic de natură să intercepteze traficul.

Într-o bună zi s-a produs o adevărată lovitură de teatru. Un subofițer de jandarmi, membru al „faimoasei brigăzi antidrog", se află la originea dezvăluirilor. Disciplinat, el a început prin a adresa rapoarte superiorilor săi care... au dispărut fără urmă și nu s-a întîmplat nimic. Conștiinciosul funcționar nu s-a calmat și, din proprie inițiativă, s-a adresat unui magistrat. Suficient pentru ca scandalul să izbucnească. Numai că zelosul jandarm n-a fost cu nimic recompensat, ba, mai mult, a primit șase zile de carceră pentru... indisciplină !

În ce consta afacerea ? Spre sfîrșitul lunii ianuarie, François, comandantul brigăzii împotriva drogurilor din Belgia, și alți patru colaboratori de bază au fost arestați pentru trafic de... stupefiante. Paradoxal, dar „domnul antidrog" crease el însuși brigada respectivă formată din 150 jandarmi superantrenați și ajutați de 15 câini Labrador. Deși François lovise spectaculos în traficul cu droguri în Belgia, cu intenția de a-l lovi și mai tare a conceput un plan care consta în a cumpăra mici cantități de droguri și de a le reintroduce în circuitul traficanților pentru a putea descoperi astfel mai ușor filierele. Dar, provocatorii recrutați de François au lucrat în interes propriu și au dispărut cu drogurile în valoare de cîteva milioane franci belgieni. În aceste circumstanțe, cum își putea recupera fondurile „domnul antidrog" ? A recurs exact la ceea ce combătea cu ardoare : organizarea unui trafic de amploare. A fost însă arestat dar a arătat că informase în prealabil superiorii și parchetul de „operațiunile speciale". Într-un atare cadru controversa a izbucnit imediat : „domnul antidrog" este vinovat sau este o victimă inocentă a înfocării cu care a încercat, spune el, să-și facă meseria ? Subofițerul a procedat bine denunțîndu-l pe François și avînd toate șansele să compromită existența brigăzii ? Cine — și cum — a oferit banii pentru achiziția „drogurilor polițiste" ?

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

(După „Le Figaro" — Franța)

O reabilitare imposibilă

„Trăiască (și aici se cuvine intercalată o paranteză pentru a evita o, altfel inevitabilă, cacofonie) **capitalismul !"** Iată un slogan mai puțin frecventat. Îl întîlnim totuși ca titlu al unei cărți apărute cu cîtva timp în urmă la Paris, sub semnătura lui Maurice Roy. E drept că lucrarea e editată într-o colecție ce se cheamă „Les Impertinents". Căci a clama sus și tare o urare de longevitate la adresa unei orînduiri sociale care, discreditată sub acest nume, caută altele pentru a desemna aceeași realitate, n-ar putea fi, în cel mai bun caz, decît un gest menit să epateze. Cartea lui Roy stăruie dealtfel asupra acestei stînjeneli în a spune lucrurilor pe nume. Aflăm, de pildă, că în iunie 1975 la Madrid, în încheierea Congresului Camerei de comerț internațional la care participaseră circa 1 500 de delegați din 70 de țări, vest-germanul Kruse constata că **„nici un orator, în afara englezului Heath, nu a cutezat să pronunțe cuvîntul capitalism... Care nu e totuși un cuvînt prohibit".** Sau alt episod semnificativ petrecut cîțiva ani mai tîrziu, cînd francezul Bernard Pivot, discutînd cu un grup de patroni de întreprinderi, îi întreabă la un moment dat : **„Sînteți capitaliști ?"** La care după cum relatează Roy, **„fețele lor s-au descompus brusc de angoasă".** În sfîrșit, un notoriu publicist și gînditor cu vederi conservatoare, Louis Pauwels, neobosit avocat al „noii drepte" franceze, nu poate să nu constate că **„la această oră, atîția** (profesori universitari — n.n.) **proclamă de la catedră : capitalismul este Diavolul".** Declarîndu-se dispus a spune lucrurilor pe nume, pentru a înlătura ambiguitățile, Pauwels se întreabă : **„Ce-ar fi dacă am reabilita capitalismul ?"** Interesant este că un posibil răspuns la întrebarea sa vine acum chiar de la un universitar, în cuprinsul unui articol publicat zilele trecute de ziarul „Le Monde". Autorul său, Jacques Attali, conferențiar la Ecole polytechnique din Paris, începe prin a-l cita pe cardinalul de Bernis, ministru de externe pe timpul războiului de șapte ani, care spunea cîndva : **„Un om, ca și un popor, nu iese din ambiguitate decît în detrimentul său".** Ceea ce este pe cale să se întîmple și cu capitalismul mondial — observă Attali. **„Criza sa era făcută din ambiguități care îl serveau".** Se observă că Attali vorbește despre criză la timpul trecut. Dealtfel, articolul lui se cheamă — și de această dată pentru a șoca — — **„Criza s-a sfîrșit".** Dar Attali ține să spună : **„Faptul că criza ar fi pe cale să se termine, ar putea părea multora un paradox, într-un moment cînd există mai mult șomaj și inflație, mai multe inegalități și falimente ca oricînd. De fapt, ce se termină acum este criza capitalului și numai ea : la nivel mondial, capitalul și-a regăsit toate sursele de profit pe care le avea înainte de recesiune și chiar mai devreme".** E un punct de vedere, desigur. Un punct de vedere după care chiar dacă se întrevede un sfîrșit al crizei capitalului, criza capitalismului rămîne. Căci cu ce preț și-ar reface capitalul sursele de profit ? Între altele, după Attali, cu prețul unor noi concentrări în industrie, al unor noi presiuni morale și financiare exercitate asupra salariaților, al unor noi creșteri ale prețurilor industriale și ale prețului aurului, al spolierii creditorilor de către inflație. Sporirea profiturilor marelui capital însoțindu-se într-o asemenea situație de „post-criză", de proletarizarea unor zone ale lumii, distrugerea unor întreprinderi de toate mărimile și din toate ramurile prin crahuri financiare răsunătoare, sfîrșitul privilegiilor relative ale unor categorii sociale „inutile noului capitalism" (medici, profesori, cadre tehnice, muncitori calificați). Apoi **„producerea surselor de profit nu este suficientă; mai trebuie ca și producția să fie consumată. Or, capitalismul, obsedat de controlul puterii de cumpărare a salariaților, nu produce debușee de masă. Singurul debușeu posibil ar fi în acest caz războiul sau măcar o puternică tensiune internațională".** În sfîrșit, problemelor noi apărute, **„capitalismul pus în dificultate pe plan mondial"** nu le poate face față. **„Ieșind astfel din criză și din ambiguitatea sa, capitalul mondial nu rezolvă problemele oamenilor** — conchide pe bună dreptate Attali — **evidențiind probleme noi, încă prost sesizate și de o imensă amploare".**

„Reabilitarea" capitalismului la care dl. Pauwels era gata-gata să purceadă, spulberarea ambiguităților sistemului, confecționarea unui ambalaj aurit în locul celui deteriorat, lustruirea iar și iar a plăcuței de pe frontispiciul acestei orînduiri, nu sînt așadar deloc operațiuni fără risc. Căci capitalismul, vorba cardinalului de Bernis, **„nu iese din ambiguitate decît în detrimentul său".**

CORNELIU VLAD

DE UNDE VIN ROBII

Parisul își face de mult un titlu de glorie din confecțiile sale. Își zice, chiar, capitala mondială a modei. Cîți nu vin, din toată lumea, să se îmbrace la Paris ? Cîți nu visează s-o facă ? Și cîți nu admiră superbele vitrine ale marilor magazine de modă, chiar dacă nu le dă mîna să și cumpere ? Ceea ce i-ar mira foarte tare pe mulți dintre ei ar fi să audă că, de pildă, o elegantă rochie pastel care se vinde în magazin cu 350 de franci are un preț de cost de numai... 32 de franci. Cum se ajunge la performanța ca un obiect să se vîndă cu un preț de zece ori mai mare decît costul lui ? Simplu : prin utilizarea unei forțe de muncă foarte ieftine, a „negrilor" sau „robilor", cum au fost numiți, după ce povestea lor a devenit cunoscută.

Ei lucrează, în capitala franceză, în cele cîteva mii de ateliere minuscule, ascunse, 17 ore din 24. Iată cum descrie „Le Nouvel Observateur" unul din aceste ateliere : „Cei opt tineri lucrători, cu obrajii scofîlciți și ochii afundați în orbite, muncesc, mănîncă și dorm într-o singură cameră, leproasă și slinoasă. În această încăpere clandestină, de douăzeci de metri pătrați, cu ferestrele blocate și camuflate în permanență, vara ca și iarna, nu există aer, nu există lumină. Iluminatul, ca și zgomotul mașinilor de cusut riscă să alerteze poliția. Atunci, lucrătorii trag în piept scama țesăturilor și-și distrug vederea. Uneori uită că e noapte : comanda care trebuie livrată a doua zi nu mai poate să aștepte". Pentru această muncă de rob, lucrătorii sînt plătiți doar cu o mie de franci pe lună. În alt atelier, relatează aceeași revistă, lucrează nouă oameni. Toți șaptesprezece ore pe zi. Din cei 1 300 de franci pe lună cu care este plătit unul dintre ei, patronul reține 700 de franci pentru hrană și 200 pentru chirie. Lucrătorii nu au voie să iasă din încăpere nici ziua, nici noaptea, ca să nu-i repereze poliția. Într-un an de ședere la Paris nu văzuseră nici măcar Turnul Eiffel.

Patronii unor astfel de ateliere execută comenzi de mare urgență, în plin sezon. După ce momentul de vîrf a trecut, mulți dintre lucrătorii din subsoluri rămîn fără lucru. Mizeria în care trăiesc, pe urmă, nu se poate descrie ; s-au găsit, înghesuiți, treisprezece oameni într-o cameră de zece metri pătrați. Căci acești muncitori nu sînt doar fără lucru, ci și fără concediu plătit, fără îndemnizație de șomaj, fără drept la locuință, fără drept la asigurări sociale — deci fără putința de a beneficia de tratament medical, pentru a-și trata ulcerul sau tuberculoza frecvente la muncitorii din ramura confecțiilor —, fără acte de identitate. Dar de ce așa de mulți „fără" ? Pentru că lucrătorii din subsoluri sînt imigranți.

Atrași de mirajul unui cîștig mai bun, numeroși muncitori din țări mai puțin dezvoltate poposesc, uneori clandestin, în marile metropole europene, fără a ști sau fără a ține cont că și acestea își au șomerii lor. Sînt mulți imigranți în Europa. Potrivit unui raport al Comisiei Pieței comune, numai în cele nouă țări ale Comunității sînt înregistrați în prezent 5,6 milioane de muncitori imigranți. Ei vin atît din unele țări ale C.E.E. (1,6 milioane), cît și, mai ales, din alte țări, printre care : Portugalia (479 000), Spania (366 000), Grecia (174 000), Turcia (626 000). Și acolo, în locurile mult visate, îi așteaptă cea mai cruntă dezamăgire. Ei sînt nevoiți să accepte muncile cele mai grele și mai prost remunerate, despărțiți de familiile lor, lucrînd și trăind adesea în condiții greu de imaginat. Cum e cazul, de pildă, cu cei 40 000 de lucrători din subsolurile confecției clandestine din Paris. De aceea, în ultima vreme, un număr tot mai mare dintre ei se reîntorc în patrie.

ION D. GOIA

Fotoreporterul care acuză

„Cînd eram copil visam ca atunci cînd voi termina școala să mă fac fotograf la revista «Drum» (Tam-tamul). Pe vremea aceea «Drum» era singura revistă din Republica Sud-Africană care dădea în vileag actele inumane la care populația de culoare era supusă din partea minorității albe. Visul mi s-a împlinit cîțiva ani mai tîrziu, după ce am fost, pe rînd, curier, șofer, vînzător într-o ceainărie..."

Cuvintele acestea aparțin lui Peter Mugabane, unul dintre cei mai apreciați fotoreporteri din Republica Sud-Africană și unul dintre puținii artiști de culoare pe care îi are această țară, cunoscuți și pe plan internațional.

Volumul său „Republica Sud-Africană văzută de Mugabane", apărut anul trecut în Statele Unite ale Americii și în Republica Federală Germania, relatează pe larg, prin cuvînt și imagine, despre toate cîte s-au petrecut în țara sa în ultimele două decenii și jumătate. Practic, nu există eveniment mai important între anii 1956—1978 la care el să nu fi luat parte cu aparatul său de imortalizat realități, aparat care devine, grație curajului, inventivității și talentului fotoreporterului, o armă eficace de luptă împotriva politicii de apartheid promovată de autoritățile sud-africane.

Credem însă că cel mai bun lucru pe care îl putem face este să-l lăsăm chiar pe Peter Mugabane să se destăinuie.

„...În calitatea mea de fotoreporter am fost trimis pentru prima dată la o întrunire a Congresului Național African — cea mai veche organizație a populației de culoare din Republica Sud-Africană — care se ținea la Bloemfontein. Am fotografiat mult atunci, enorm, cu un aparat modest. Întorcîndu-mă acasă, am fost apreciat pentru activitatea depusă și pentru fotografiile realizate, iar eu am rămas credincios acestei pasiuni pe care o visam din copilărie...

În anul 1957 au fost arestați pentru «producerea de dezordine la Zeerust» (un orășel din sudul Transvaalului — n.n.). despre care eu am realizat un reportaj, cîțiva membri de frunte ai tribului local. Erau învinuiți de folosirea forței și de producerea de tulburări grave. Accesul ziariștilor la procesul care a urmat a fost interzis. Împreună cu Can Temba, un bun prieten, am pătruns în sală în chip de membri ai tribului respectiv. Mai înainte însă am cumpărat de la un centru din apropiere un codru de pîine, am ascuns în el aparatul de fotografiat și astfel am putut pătrunde cu el în sală. Am fotografiat scenele în care poliția îi maltrata pe cei arestați, cu gestul simplu al omului care mănîncă pîine...

...În anul 1965 m-am dus la Pretoria pentru a-i duce doamnei Nomzano Winnie Mandela, soția lui Nelson Mandela, liderul Congresului Național African, aflat în închisoare la acea dată, cîteva haine și niște fructe. Soția luptătorului sud-african împotriva politicii de apartheid se găsea și ea în detențiune. Ajuns la închisoarea pentru femei din Pretoria, am cerut să-mi fie permis să vorbesc cu supraveghetoarea negresă cu care discutasem în prealabil la telefon. Simțeam însă că ceva nu era în regulă, aveam sentimentul că eram încercuit, că am căzut într-o capcană. I-am dat supraveghetoarei cele aduse pentru doamna Mandela, apoi am dat să mă întorc pe drumul pe care venisem. Calea mi-a fost însă barată de patru polițiști. M-au culcat la pămînt, m-au imobilizat, apoi m-au aruncat într-un jeep din care m-au dat jos la comisariatul de poliție. Aici aveam să aflu că fusesem arestat pentru „tentativă de eliberare din închisoare a doamnei Nomzano Winnie Mandela" !

M-au interogat, apoi m-au ținut într-o poziție incomodă, fără să fi putut închide ochii cinci zile și cinci nopți. În ciuda acuzației foarte străvezii care mi se aducea, am fost trimis din nou în celulă.

...În anul 1975 au reizbucnit revoltele de

la Soweto. Am fost prezent acolo ca reporter. Am văzut și am imortalizat pe peliculă greviști atacați cu brutalitate de poliție. Un polițist care m-a văzut fotografiind m-a lovit peste față. Am stat în spital, pentru a mă lecui, cinci zile. Perioada care a urmat n-a fost mai calmă. Împotriva populației de culoare poliția a folosit bombe cu gaze lacrimogene.... Mi s-a cerut de mai multe ori să părăsesc locul acela. Am refuzat și iată-mă iarăși arestat...

Nu știu ce-mi va rezerva viitorul. În mod cert însă voi continua să rămîn și să lucrez în țara mea, Republica Sud-Africană, pentru a imortaliza pe peliculă evenimentele cele mai de seamă ale țării mele. Cred că nu va mai trece mult și imaginile mele vor surprinde și alte scene, nu numai cele legate de violență".

Îi dorim lui Peter Mugabane să ajungă cît mai repede să imortalizeze pe peliculă un eveniment așteptat de întreaga populație de culoare, majoritară, din Republica Sud-Africană, abolirea definitivă a politicii inumane de apartheid.

NICOLAE NICOARĂ

OLIMPIA BUCUREȘTI, CLUB MARE, CLUB MIC?

— Tovarășe Dan Ionescu, pretindeți că Olimpia, club al cărui președinte sînteți, e cel mai important din Capitală după Steaua și Dinamo sau, ca să nu supărăm pe nimeni, după Dinamo și Steaua. Așa o fi, vom afla imediat cum stau lucrurile. Pînă atunci însă v-am ruga să vă prezentați cititorilor.

— Că mă numesc Dan Ionescu, ați spus. Că sînt președinte al clubului Olimpia București, ați spus. Ar mai fi de adăugat că ocup această funcție de la 1 ianuarie 1979. Ajunge ?

— Nu, mai trebuie.

— Ca viitor profesor de educație fizică, am făcut sport, în facultate și după aceea, mai ales gimnastică, schi și baschet, fără a străluci. După absolvire, în 1966, am funcționat la catedră, pînă în 1971, cînd am devenit activist al mișcării sportive, lucrînd în cadrul Consiliului pentru educație fizică și sport al sectorului 4, în prezent 3, și al C.N.E.F.S. În plus...

— Mulțumim frumos. Cu voia dumneavoastră, să revenim la clubul pe care-l conduceți. Cînd a fost înființat ? Cui aparține ?

— A fost înființat în 1948, aparține de C.N.E.F.S., ca și Rapid, Progresul, Viitorul și așa mai departe. Zicînd așta, vreau să subliniez că, nefiind departamental, clubul nostru e finanțat direct de C.N.E.F.S.

— Mai departe, tovarășe Ionescu. Ce-ar fi să argumentați de ce Olimpia este, după Steaua și Dinamo, cel mai puternic club din Capitală și, implicit, dacă am înțeles bine, din țară ? Se poate ?

— Se poate. Organizarea, activitatea și, firește, rezultatele clubului îmi dau dreptul la o astfel de afirmație. De pildă, în 1979, sportivii noștri au cucerit 31 de titluri naționale și au stabilit 18 recorduri republicane. În plus...

— Poftiți, continuați.

— Ei au obținut o serie de succese internaționale de prestigiu, victorii la Balcaniadă, 8 medalii de aur în 1979, la Cupa Țărilor Latine la tir, la Campionatele de pentatlon ale Franței și Italiei, la Regata Snagov, la Cupa Prietenia la box etc. E clar ?

— Asta e clar, altceva nu e clar. Cum se face că, în ciuda acestei prestații remarcabile, Olimpia pare să fie, nu ne-o luați în nume de rău, un club de mina a doua ?

— Cine gîndește așa ? !

— Ne temem că toată lumea ! Chiar și noi, pînă a veni aici, gîndeam la fel.

— Explicația e simplă, n-avem fotbal ! Dacă am avea echipă de fotbal, chiar și în divizia C, publicul larg ar ști mult mai mult despre noi, ajutat fiind în acest sens și de presă. Așa însă, Olimpia rămîne, pe nedrept, în umbră, deși clubul face importante servicii sportului românesc, incomparabil mai mari decît, să zicem, Olimpia din Satu Mare ! Numai că, de ce să ne ascundem, fotbalul te ridică, fotbalul te coboară în ochii opiniei publice !

— Vă pare rău că Olimpia n-are secție de fotbal ?

— Numai din acest punct de vedere. Din altele, nu-mi pare rău. Fără fotbal e parcă mai multă liniște și, în orice caz, mai multă muncă, mai multă seriozitate. Și-apoi, răspunzînd indirect la întrebare, ne dau suficientă bătaie de cap secțiile existente ca să mai fie nevoie și de fotbal. Clubul numără 15 secții, din care 13, mai puțin popice și rugby, sînt olimpice, de unde, lesne de dedus, un plus de răspunderé pentru antrenorii și sportivii lui.

— Cîți sportivi legitimați are Olimpia ?

— Aproape 1 000. Din ei, 615 sînt clasificați, 3 sînt maeștri emeriți ai sportului, pentatlonistul Dumitru Spîrlea, popicarii Tudor Alexandru și Marin Grigore, iar alți 23, între care Maricica Puică, Ștefan Cosma, Dragomir Cioroslan, Virgil Dociu, Radu Daniel, maeștri.

— Radu Daniel ?! Cum Radu Daniel ?! Din cîte cunoaștem el boxează pentru Steaua, nu-i așa ?!

— Așa scrie ziarul „Sportul", din exces de amabilitate. El a plecat, în decembrie 1978, să-și satisfacă stagiul militar, punctînd la naționale pentru Steaua, dar continuă să fie sportivul Olimpiei, regulamentele fiind limpezi.

— În ce sens ?

— În intervalul unui ciclu olimpic, orice transfer e interzis în sportul de performanță. Dealtfel, Radu Daniel s-a antrenat și se antrenează cu lotul reprezentativ, fiind îndrumat de Marin Diaconescu, antrenor la Olimpia. Acestea fiind zise, așteptăm ca el să aducă clubului nostru, de la Moscova, o medalie olimpică.

— De la cine mai așteptați medalii olimpice, tovarășe Ionescu ?

— Din cei 18 sportivi nominalizați, cîțiva pot spera să urce pe podiumul de premiere. Între ei, Radu Daniel, Maricica Puică, Ana Iliuță, Virgil Dociu, Dragomir Cioroslan, Ștefan Cosma, Dumitru Spîrlea, Ilie Petru, Aurel Robu.

— Pronunțînd aceste nume, un boxer, o atletă, o canotoare, 2 halterofili, 2 pentatloniști, 2 trăgători, înțelegem că secțiile din care fac parte sînt și cele mai puternice ale clubului, așa-i ?

— Da. Într-un clasament al anului 1979, pe locul 1 s-ar clasa tirul, disciplină care ne-a adus 13 titluri, ca rezultat al

Maricica Puică și Dumitru Spîrlea, sportivi de elită ai clubului Olimpia.

seriozității cu care muncește un colectiv mai mare de antrenori, coordonat de Paul Goreti. Pentru că tot veni vorba, aș sublinia că trage pentru Olimpia, cu o consecvență și o fidelitate emoționante, Bogdan Marinescu, dublu campion balcanic anul trecut. Medic primar la 35 de ani, el rămîne, în ciuda faptului că și-a pierdut, cu cîțiva ani în urmă, ochiul drept, unul din trăgătorii români de elită, exemplu demn de urmat pentru generațiile mai tinere. Revenind, se cade să subliniez aportul deosebit al secției de haltere, 6 titluri în 1979. La loc de cinste, pentatlonul, sport în care, de regulă, lotul național se confundă cu cel al Olimpiei, avîndu-i în frunte pe Dumitru Spîrlea și Ștefan Cosma. Din punct de vedere al perspectivei, secții importante sînt cele de canotaj fete și caiac-canoe, ultima distinsă, recent, cu diploma federației de specialitate. Aș comite o nedreptate dacă, rugat să vorbesc despre activitatea clubului, aș omite contribuția tehnicienilor, a antrenorilor, cei mai mulți dintre ei, Ion Lovinescu, Ion Văcaru, Ana Goreti, Marin Ferecatu, Ilie Dociu, Mihai Constantinescu, Ion Hortopan, Marin Diaconescu, Gheorghe Lungu, Marin Niculescu, Vasile Selejan, Gheorghe Tomiuc, fiind recomandați de o muncă asiduă, apreciată la nivelul sportului românesc.

— Dacă v-am întreba cine e, la ora de față, sportivul numărul 1 al clubului, ce-ați răspunde ?

— Maricica Puică. Antrenată de soțul ei, Ion Puică, Maricica a avut un ultim sezon excelent, devenind dublă campioană balcanică și dublă cîștigătoare în semifinalele Cupei Europei. Ea se arată, anul acesta, în progres, dîndu-ne mari speranțe pentru Moscova.

— În altă ordine de idei, care e situația bazei materiale a clubului ?

— Avem tot ce ne trebuie. Singurul inconvenient e că, fiind foarte răspîndite în Capitală, obiectivele noastre creează unele greutăți, atît în ceea ce privește deplasarea de la unul la celălalt, obligație zilnică a pentatloniștilor, cît și, mai ales, în ceea ce privește urmărirea și controlul procesului de antrenament. Vreau să zic că stadionul e în Vitan, sala de jocuri și popicăria în Ianculuí, cea de box lîngă Magistrală și așa mai departe. În privința dotării însă, ca și în privința sprijinului primit din partea C.N.E.F.S., a secției economice în special, n-avem de ce ne plînge.

— Vă întrerupem un moment. Toate merg chiar strună ?

— Scîrțîie, uneori, colaborarea cu unele federații. Cu cea de baschet, de pildă, dar nu cred că e cazul să intrăm în detalii.

— Să zicem că nu e. Reveniți.

— Ajutați pe toate căile, depunem în prezent, cînd Olimpiada bate la ușă, eforturi înzecite pentru a putea, în final, respecta angajamentele luate.

— Anume ?

— Olimpia are ca obiectiv, pentru Moscova, 18 puncte. Cu alte cuvinte, cel puțin 3 medalii, între care, obligatoriu, una de argint.

— Așadar, tovarășe președinte, club mare, club mic ?

— Repet, al treilea din Capitală și, probabil, din țară.

— Nu ne satisface răspunsul ! Întrebarea suna altfel.

— Sigur, nu ne putem compara cu Steaua și Dinamo, dar reprezentăm un club serios, pe care mișcarea sportivă știe că se poate bizui, Olimpia aducînd mereu dovezi în acest sens. Din păcate, clubul nu e patronat, cum se întîmplă cu Progresul, de exemplu, de o mare întreprindere, Vulcan în cazul menționat, deși asemenea unități, cu pondere economică, sînt multe în sector, F.M.U.A.B., Republica, F.C.M.E., Timpuri noi, altele. Un asemenea patronaj, dacă s-ar realiza, ar rezolva o serie de probleme vitale ale clubului, între care, în primul rînd, pe cea a păstrării sportivilor de perspectivă. Așa însă, majoritatea acestora optează pentru Steaua și Dinamo, unde li se oferă condiții mai bune. Ar mai fi o variantă, Olimpia să devină club al tineretului, patronat de U.T.C., am înaintat o propunere în acest fel. Așteptăm răspuns.

— Altceva, tovarășe Dan Ionescu ?

— Pentru moment, ajunge. „Flacăra" nu prea ne-a băgat în seamă pînă acum, dar dorește, dintr-o dată, să afle totul ! Pentru moment, ajunge.

— Poate aveți dreptate. Totul e, dintr-o dată, prea mult. Ar trebui totul și încă ceva pe deasupra, dar cu altă ocazie. Vă mulțumim.

TRAIAN IORDĂCHESCU

Scurt, foarte scurt

● Deși învinsă de Dinamo, Steaua dovedește că rămîne cea mai bună echipă a momentului în rugbyul românesc, victoria sa, la scor, înregistrată la Constanța, împotriva Farului, însemnînd de fapt un pas foarte mare pentru recucerirea titlului de campioană ● Două interesante debuturi în prima divizie a fotbalului nostru : fundașul central Mărgineanu (fost la Metalurgistul Cugir) la Dinamo, și fundașul lateral dreapta Andreicuți (fost la Gloria Bistrița) la Steaua, doi tineri jucători care promit cel puțin atît de mult pe cît au promis alții ! Să-i mai vedem ● A 25-a ediție a Crosului balcanic, desfășurată la Craiova, s-a soldat cu un record neobișnuit, reprezentanții României cîștigînd 9 din cele 10 titluri de campioni puse în joc și ratînd, de puțin, un bilanț absolut ! ● Sub titlul „F.C.M. Brașov — pe drumul revenirii în divizia A", clubul brașovean a editat de curînd o foarte interesantă broșură avînd scop de propagandă, tipărită în condiții excelente, din cuprinsul căreia se desprind mai cu seamă biografiile sportive ale celor 25 de membri (jucători, conducători, antrenori, medic), ale așa-numitei „familii F.C.M.". ● Victoria patinatorului Andrei Ederly la Ulan Bator a fost așezată la loc de cinste în ziarul de specialitate, știrea fiind încadrată într-un chenar pe măsură. Ca să vezi, cît de bine merg lucrurile în patinajul românesc ! ?

Ștefan Covaci, pe lista de onoare a F.I.F.A.

Cu la fiecare început de an, F.I.F.A. a făcut cunoscute numele instructorilor săi, aleși din rîndul celor mai valoroși tehnicieni din lume chemați să contribuie, prin cursuri practice, conferințe etc, la răspîndirea și dezvoltarea fotbalului mondial. Pe lista instructorilor de onoare, cea mai înaltă distincție F.I.F.A., apare numele lui Ștefan Covaci, vicepreședinte al F.R.F., ca o nouă dovadă a prețuirii de care antrenorul român se bucură pe plan internațional. De menționat că pe lista respectivă figurează 6 tehnicieni, Boulogne (Franța), Covaci (România), Kramer (R.F.G.), Kubala (Spania), Schön (R.F.G.) și Winterbottom (Anglia), în vreme ce alți antrenori reputați, Michels, Herrera, Miljanici, Zagalo, alții, sînt incluși în grupele valorice inferioare, cu atribuții și responsabilități restrînse.

MAI JOC VREO 10 ANI, ALTCEVA CE SĂ FAC ?!

Cînd l-am văzut ultima oară pe **Necula Răducanu**, celebrul RICĂ al fotbalului românesc, am simțit că încerca să-și ascundă grozavele emoții ale meciului care urma (este vorba de memorabila partidă dintre echipele naționale ale anilor '70 și '80) sub o mască aparentă de bună dispoziție, de la adăpostul căreia mi-a strigat :

— Da', bine bre, de mine nu mai scrii nimic ?, că mă uită lumea de tot, de cînd am ajuns să joc la Reșița !

Asta a fost întotdeauna teama cea mai mare a lui Răducanu, că-l uită lumea, că pleacă (prea curînd ?) din prim-planul scenei fotbalului, că nu-l vor mai opri oamenii pe stradă, zîmbindu-i larg de cum apare, că tribuna nu-i va mai savura cine știe ce năzbîtie. Cînd a ieșit din echipa națională, după ce adunase 62 de tricouri meritate, s-a chinuit zile și nopți, luni întregi, mai cu seamă că toți îi spuneau că tot el e cel mai bun, dar că vîrsta, greutatea... și așa mai departe. Apoi a început să stea mai mereu pe tușă la Steaua, deși se antrena aproape nebunește, de cîteva ori mai mult ca în zilele sale cele mai bune. Zice : „Constantin îmi spunea să fiu pregătit, fiindcă în duminica următoare joc, dar la meci eu numai cărăm mingile. Atunci mi-am zis că poate am îmbătrînit și m-am terminat, deși mă simțeam încă tînăr, poate că nu-mi dau eu seama cum se întîmplă cu mine. I-am convocat pe nevastă-mea, pe cumnatu' și-un văr ca să mă vadă și ei, dar le-am spus să vină într-o zi în care eu să nu știu și să se ascundă, iar la urmă să-mi spună cîți bani mai fac". Oricum, se pare că părerea nevestei sau a vărului a contat mai puțin, întrucît în vară clubul militar a dorit să-l transfere pe Răducanu la mica echipă de divizia B numită Mecanică fină. Aici, un antrenor de suflet, cum este Gică Nuțescu, l-a lămurit repede: „Măi, Ricule, eu te iau, dar e păcat de tine ! De ce nu încerci să vorbești cu Puiu Cosmoc, că am auzit că el are nevoie de un portar ?" Așa a ajuns Răducanu la Reșița unde, se spune, a început a doua viață sportivă...

„Tamango e un adevărat model de comportare, îmi spunea noul său antrenor, Robert Cosmoc. Seara la zece se culcă, a doua zi vine primul la antrenament, de obicei cu o jumătate de oră mai devreme, și face totul să fie în frunte, chiar la joc, unde îi place să fie vîrf de atac, tocmai fiindcă iubește atît de mult fotbalul. După antrenament rămîne ultimul, baie, saună, masaj, aproape două ore pentru recuperare. Poate că nu știai, dar Ricu are carnet de antrenor categoria a III-a, așa că l-am făcut secundul meu, iar al doilea antrenament al zilei, după masa, el îl ține. Ca să nu mai vorbesc de cît a însemnat el pentru echipa din Reșița, unde s-a umplut din nou stadionul, iar spectatori avem și la antrenamente !" Desigur, o știm cu toții, în „B" viața nu-i deloc ușoară. „La Cugir, spune Răducanu, m-au rupt în două. Măcar din respect, așa, să se fi purtat altfel cu mine !"

Dar cînd greșea, fiindcă a făcut și destule prostii în poartă, nu-i așa ? Întrebarea i-a pus-o un student, la o întîlnire cu foștii și actualii jucători ai echipei naționale. Tipul l-a întrebat : „Aș dori să știu ce ați simțit dv. lăuntric, cînd ați primit gol după una dintre gafele de care numai dv. erați în stare ?" Ricu a luat microfonul în mînă, a tușit, a făcut o nouă pauză, apoi a îndrăznit : „Ce-i aia lăuntric ? !" Apoi, după ce s-a lămurit, a mărturisit, la fel de candid : „Am simțit o durere, așa ca un cuțit în inimă. Și mereu mă întrebam — de ce oare mi se întîmplă numai mie una ca asta ? !"

În 10 mai care vine, Necula Răducanu împlinește 34 de ani. Cînd este vorba despre viitor, spune cu tărie : „Mai joc vreo 10 ani, altceva ce să fac ?" Și, cred, nu se preface decît pe jumătate...

DUMITRU GRAUR

Flacăra Redacția București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312 cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Secția social-politică (**N. Gr. Mărășanu**, Mihai Stănescu, Nelu Ionescu) – 1 623 ; Secția știință-învățămînt (**Ovidiu Ioanițoaia**, Liviu Timbus, Emanuel Valeriu, Lionel Nițescu) – 1 606 ; Secția reportaj, scrisori, probleme cetățenești (**Nicolae Cristache**, Ilie Purcaru, Marga Nedelea, Mihai Pelin) – 1 618, 1 787, 1 617 ; Secția cultură-cenaclu (**George Arion**, Adrian Dohotaru) – 16 19 ; Secția fotoreportaj – 15 95 ; Secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Ion Predoșanu) – 1 782; Administrație :17 78 82 și 17 60 10 – interior 1 783 ; secretar responsabil de redacție (**Tudor OCTAVIAN** – 17 60 10 interior 1 611) ; redactor șef adjunct (**Nicolae ARSENIE** – 17 60 10 interior 1 786) ; redactor șef – 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import presă, P.O. BOX-136-137, telex : 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU